

కర్తయోగం

గృహస్థ ధర్మావళి

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్
www.freegurukul.org

సదాశివ సమారంభం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు శుక మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు కృష్ణుడు

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాలాభాజ

గురు గోతమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు వీరభక్త్యేంద్ర స్వామి

యోగి బేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతం

గురు వైలింగ్ స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయ

గురు రామకృష్ణ పరమహంస

అమ్మి శారదా దేవి

గురు వివేకానంద

గురు సాయిబాబా

గురు అరబింద్

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తవేదాంత ప్రభుపాద

గురు మళయాళ స్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య

వందే గురుపరంపరాం..

“ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్” ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో భాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా) నుంచి సేకరించి అందిస్తున్నాము. ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియచేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో భాగంగా ఈ ఫౌండేషన్ స్థాపించబడినది. ఈ స్వచ్ఛంద సంస్థ ద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు వ్రాసినట్లయితే (లేక) సేకరిస్తే మాకు తెలియచేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిచేయుటకు, భాగస్వామ్యం అగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రదించగలరు.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: <http://www.new.dli.ernet.in>
- 2) ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ వెబ్ సైట్ : www.freegurukul.org
- 3) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్ : <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) మొబైల్ ఆప్: Free Gurukul

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన,ధర్మ ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు డిజిటల్ లైబ్రరీ సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్జన దృష్టిలేని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైటు అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకొన్న పుస్తకాలను గ్రహించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా అభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Website: www.freegurukul.org

Mobile App: Free Gurukul

email: support@freegurukul.org

Facebook: www.facebook.com/freegurukul

Help Line / WhatsApp: 9042020123

“ మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేది ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందరికీ అందించబడాలి “

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ పాద సమర్పణమస్తు

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

<http://www.new.dli.ernet.in>

Digital Library of India: Inc x

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with
CMU, IIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home Vision Mission Goals Benefits Content Selection Current Status People Funding Copyright Policy FAQ RFP

Books Journals
Newspapers
Palm-Leaves (Manuscripts)

Title:

Author:

Year: to

Subject: Any Subject

Language:

Scanning Centre: Any Centre

[Presentations and Report](#)
[Statistics Report](#)
[Status Report](#)
[Feedback](#) | [Suggestions](#) |
[Problems](#) | [Missing links or Books](#)

Click [here](#) for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

[Click Here to know More about DLI](#) ^{New!}

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
<ul style="list-style-type: none">Rashtrapati BhavanCMU-BooksSanskritTTD TirupathiKerala Sahitya Akademi	<ul style="list-style-type: none">INSA	<ul style="list-style-type: none">Times of IndiaIndian ExpressThe HinduDeccan HeraldEenaduVaartha	<ul style="list-style-type: none">Tamil Heritage FoundationAnnaUniversity ^{New!}

Title Beginning with.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Author's Last Name

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Year

1850-1900	1901-1910	1911-1920	1921-1930	1931-1940	1941-1950	1951-
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-------

Subject

Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...
--------------	---------	-----------	-----------	-----	-------------	-----------	----------	----------------------

Language

Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu
----------	---------	---------	-------	---------	---------	-------	--------	------

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

“దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్టమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజూ పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పౌరమార్గిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్చాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నీ కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. “నీచాతినిచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

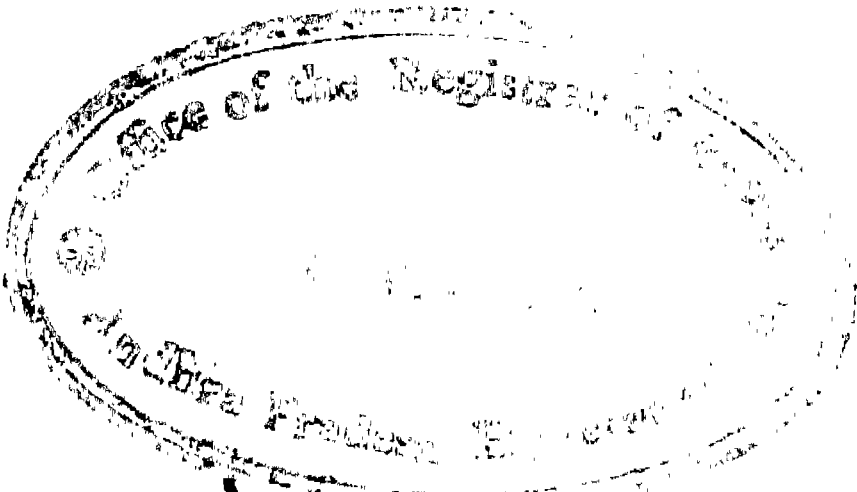

57/4-74

శ్రీ మహర్షి మలయాళ సద్గురుస్వామినే నమః

గృహ స్థ ధర్మావళి

ఈరోజులలో ఈ గ్రంథము ప్రతి గృహములోను చదువదగినది

A C C No
5956

గ్రంథకర్త:

శ్రీ చిన్మయ రామదాసు

విషయ సూచిక

	దైవప్రార్థన	...	1
1.	ఒక విరాగియొక్క పాట (హిందీ)	...	4
2.	ధర్మ పదములు	...	6
3.	సుప్రబోధము	...	7
4.	జీవిత ముఖ్యధర్మము	...	12
5.	పంచవిధ పాపములు : వీటి నివృత్తిధర్మములు	...	13
6.	రతి ధర్మములు	...	14
7.	బిడ్డలకు నీతి గరపుట	...	16
8.	గృహస్థ బ్రహ్మచర్య మన నేమి ?	...	18
9.	భార్యాభర్తల సంవాదము	...	21
10.	నిష్కామకర్మ	...	28
11.	గ్రామస్థుల కర్తవ్యములు	...	33
12.	అనీ తగ్గుటచే మేలు	...	34
13.	నా సహాయం నీకు - నీ సహాయం నాకు	...	37
14.	ఎవ రెక్కువ ? ఎవరు తక్కువ ?	...	41
15.	నీ కష్టాదిత సొమ్ముతోనే దానము చేయుము	...	41
16.	శ్రీ స్కాందపురాణము	...	42
17.	మహానిర్వాణ తంత్రము (అష్టమోల్లాసము)	...	46
18.	బ్రహ్మవిద్యాధికారము సన్న్యాసులకేనా ? గృహస్థులకుకూడ గలదా ?	...	52
19.	తల్లిదండ్రు లెవరు ? బిడ్డ లెవరు ?	...	57
20.	శ్రీ శుకుడు కర్మఫలము గూర్చి పరీక్షితునకు జెప్పుట		60

21.	సంసారులు సుఖవంతులా? సన్న్యాసులు సుఖవంతులా?	63
22.	శ్రీ జనకమహారాజు చరిత్ర (యోగవాసిష్ఠమునుండి)	71
23.	గృహస్థ సన్న్యాసాశ్రమముల శ్రేష్ఠత్వము ...	89
24.	చతుర్విధ ముముక్షువులు ...	91
25.	షడ్విధానందములు ...	92
26.	వృద్ధ దంపతుల సంభాషణలు ...	93
27.	పుణ్య ఫలము ...	96
28.	పుణ్యములో పాపము ...	100
29.	శ్రీ జన్మ విశిష్టత ...	101
30.	భగవంతుడా! మా మొర విను ...	110

దైవప్రార్థన

శ్లో॥ వినాయకం గురుం భాను బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరాన్
సరస్వతీం ప్రణమాదా సర్వకార్యార్థసిద్ధయే ।

కీర్తన

1. మరువకె మనసా మలయాళస్వామిని
మలయాళస్వామిని మహానుభావుని
|| మరు ||
2. తిండికి కరువులు గలిగిన గాని
దండిగ సంపద వచ్చిన గాని
|| మరు ||
3. శత్రువు చెంపన గొట్టిన గాని
మిత్రుడు పాదము పట్టిన గాని
|| మరు ||
4. దుష్టులు దోషము రుద్దిన గాని
శిష్టులు సుగుణము పొగడిన గాని
|| మరు ||
5. రోగము లెన్నియో గల్గిన గాని
భోగములెన్నియో వచ్చిన గాని
|| మరు ||
6. కామ క్రోధములు కలిగిన గాని
కల్మషగుణములు పోయిన గాని
|| మరు ||
7. వాసాశ్రమమున నున్నను గాని
వాసము స్వగృహమైనను గాని
|| మరు ||

నిత్యపఠనీయములగు మహాత్ముల మాటలు

ధర్మరాజు ప్రతిజ్ఞలు

1. తమ్ములను గూర్చి గాని, ఇతర రాజులను గూర్చి గాని పరుషమైన మాటను మాట్లాడను.
2. జ్ఞాతులకు విధేయుడుగ నుండును.
3. స్వసుతులను, ఇతరులను సమానముగా జూచుచు సర్వులకు హితమే యాచరించెదను.

గాంధీ శాంతి ప్రతిజ్ఞలు

1. ప్రపంచమున ఏ మానవునకును భయపడకుండును గాక.
2. భగవంతునకు మాత్రమే భయపడుదును గాక.
3. ఏ వ్యక్తిని ద్వేషింపకుండును గాక.
4. ఎవ్వరి దౌర్జన్యమునకును తలయొగ్గకుండును గాక.
5. అసత్యమును సత్యముతో జయింతును గాక.
6. అసత్యమును ఎదుర్కొనుటలో ఎట్టి కష్టములైన భరింతును గాక.

విదుర నీతులు

నడవడికలో అలంకారము లైదు :

1. తనకు తగిన వేషము ధరించుట.
2. తన్ను తాను పొగడుకొన కుండుట.
3. తన్ను బాధించువారికి కూడ కీడు కోర కుండుట.
4. ఒకరికి తాను ఇచ్చినదానిని గూర్చి వ్యసనపడ కుండుట.
5. తన కెంత కష్టముగ నున్నను నీతిమార్గము దప్ప కుండుట.

సుఖములు ఆరు :

1. ఋణము లే కుండుట.
2. ఆరోగ్య ముండుట.
3. ఇతరప్రదేశమునకు వెళ్ల కుండుట.
4. సజ్జనులతో సాంగత్యము.
5. తాను స్వయముగ నిశ్చయించి పనిచేయుట.
6. భయములేక జీవించుట.

నిత్యదుఃఖితులు ఆరుగురు

1. ఈర్ష్యాభువు (తనకు వచ్చిన కష్టనష్టములు ఇతరులకు రావలెనని కోరువాడు).
2. జగుప్స గలవాడు (అసహ్యించుకొనువాడు).
3. అసంతుష్టుడు (ఉన్నదానితో తృప్తి నొందనివాడు).
4. క్రోధము గలవాడు.
5. ఎల్లప్పుడు సందేహము గలవాడు.
6. ఇతరుల ఆస్తితో జీవించువాడు.

సేవించవలసిన అగ్ను లైదు

1. తల్లిని 2. తండ్రిని 3. అగ్నిని 4. ఆత్మను 5. సద్గురువును.
- రెండే నీవి

1. నీవు భుజించిన ఆహారము.
2. నీవు చేసిన పుణ్య పాప కర్మ ఫలితములు.

వాచిక ధర్మములు

మాట్లాడుట కంటె మానముగ నుండుటె మంచిది. మాట్లాడదలచినచో సత్యముగ, ప్రయముగ, ధర్మముగ నుండవలెను.

కఠినపు మాటలు మానవుల మర్మస్థానములను ఎముకలను, హృదయమును, ప్రాణమును దహించును.

గృహస్థ ధర్మావళి

1. ఒక విరాగియొక్క పాట (హిందీ)

1. దిన నీకే బీతే జాతేహై

సుమిరన కర శ్రీరామనామ

త్యజవిషయభోగ ఔర్ సర్వకామ్

తేరే సంగ చలే నహి ఏక్ దామ్

జో దేతేహైఁ సోపాతాహైఁ

|| దిన ||

2. భాయీ బంధు ఔర్ కుటుంబ పరివారా

కిస్ కే బలహరినామవిసారా

కిస్ కే హోతుమ్ కాన్ తుమ్హారా

సబ్జీతే జీకేనాతేహై

|| దిన ||

3. లభ్ చొరానీ భరమకే ఆయే

బడే భాగ మానుషతన్ పాయే

తిన్ పర్ భీ నహిఁ కరోకమాయీ

ఫిర్ పాచే పచతాతేహైఁ

|| దిన ||

4. జో తూలాగే విషయ విలాసా

మూర్ఖ ఫసే మృత్యు కే పాశా

క్యా దేఫే శ్వాసా కే ఆశా

గయే ఫిర్ నహిఁ ఆతే హైఁ

|| దిన ||

తాత్పర్యము :

1. రోజులు త్వరత్వరగ గడచిపోవుచున్నవి.

శ్రీరాముని నామమును స్మరించుము. సమస్త విషయ భోగ ములను, కామములను వదలుము. ఒక్కదమము (అనగా

1 లో 20-వ భాగపు) అన్నముకూడ నీతో రాదు, దానము చేసినవారే తిరిగి పొందెదరు.

2. రోజులు చకచక గడచిపోవుచున్నవి. సోదరులు, స్నేహితులు, బంధువులు, కుటుంబమందలి తదితరులు వీరందరు నీవు జీవించియున్నంతవరకే నీతో నుందురు. ఆతరువాత నీ వెవరివాడవు? నీవారెవరు? ఇట్టి వీరిని నమ్ముకొనియేగాదా, నీవు హరినామమును మరచితివి.

3. రోజులు త్వరత్వరగ గడచిపోవుచున్నవి. నీ విప్పటికి ప్రపంచమందు ఎనుబదినాలుగు లక్షల జన్మల నెత్తి, అదృష్టవశాత్తుగా ఈ మనుష్యదేహమును పొందగలిగితివి. ఇప్పటికి కూడ నీవు రానున్న జన్మమునకు ఏమియు ఆర్జింపనిచో (సంపాదించనిచో) ఆతరువాత పశ్చాత్తాపపడవలసి వచ్చును.

4. దినములు కడు తొందరగా పోవుచున్నవి. ఇంకను నీవు విషయ భోగములలో దగుల్కొనియున్నచో, ఓరీ మూర్ఖుడా! నీవు మృత్యుదేవత పాశముతో బంధింపబడుదువు. ఇంకను చాలకాలము ఇచట నుందునని ఆశ ఏల పెట్టుకొనెదవు? గతించినది మరల రాదని జ్ఞప్తియందుంచుకొనుము. దినములు అతిత్వరగ గడచుచున్నవి.

శ్లో. రత్యంతరే మూత్ర పురీషయోర్వ్యా, చండాలవేశ్మ
స్యథవా శ్మశానే
కృతప్రయత్నోఽప్యకృత ప్రయత్నః సదాస్మరేత్
కేశవనామధేయం.

తా. రతికాల (సంభోగ) కాలమందుగాని, మల మూత్ర విసర్జన సమయమందుగాని, మాలపల్లెయందుగాని,

శ్మశానభూమియం నుండినగాని, స్నాన సంధ్యాది కృత్యములచే శుభ్రముగా నుండిగాని, శుభ్రముగా నుండని సమయమునగాని సర్వేశ్వరుని స్మరణ ధ్యాన కీర్తనముల జేయవచ్చును అని వైశ్వానరశాస్త్రము చెప్పెను.

2. ధర్మ పదములు

శ్రీ బుద్ధదేవుడు

1. అధర్మ వర్తనములతో నూరు సంవత్సరములు జీవించుటకన్న ధర్మప్రవర్తనముతో ఒక్కదినము జీవించుట మేలు.

2. దేహ ధనాది వస్తువులు పుట్టి చచ్చు విధములను తెలిసికొనక నూరు సంవత్సరములు జీవించుటకన్న వాటి యధార్థమును గుర్తించి ఒక్కదినము జీవించుట మేలు.

3. దుష్టబుద్ధిగల్గి మనోనిగ్రహము లేనివాడై నూరు సంవత్సరములు జీవించుటకన్న ప్రజ్ఞావంతుడై, నిగ్రహచిత్తుడై ఒక్కదినము జీవించుట మేలు.

తిరువళ్ళవరులు

4. నశించునట్టి దేహ ధనాది వస్తువులను శాశ్వతము అని భ్రమించుటకంటె గొప్ప తప్పు మరొకటి లేదు.

5. ఐశ్వర్యము అనిత్యమైనది. అది నీకు సమకూరు నేని శాశ్వత కల్యాణము చేకూర్చు పనులు చేయుట కెంత మాత్రము నాలసింపకుము.

6. నిన్నటి మనిషి ఈరోజున లేడే! ఈ ప్రపంచములో నింతకంటె గొప్పవిత యేదిగలదు!

7. కోరికలు లేనివారికి దుఃఖమే లేదు. కాని విషయములవెంట పరుగిడువానికి కష్టపరంపరలు నిరంతరమును వచ్చుచునే యుండును.

8. ఖర్చుపెట్టవలసినచోట ఖర్చుపెట్టని పిసినిగొట్టు ఐశ్వర్యము చివరకు ఊరు పేరు లేకుండ ధ్వంసమగును.

బై బి లు

9. చెడుదృష్టిగలవారు ఆస్తిని సంపాదింప ఆతుర పడుదురు. తమకు దరిద్రము వచ్చునని వారికి తెలియదు.

10. బీదల కిచ్చువారికి లేమి (దరిద్రము) గలుగదు.

11. అబద్ధములాడి ధనము సంపాదించుట మరణము గోరువారి కొనయాపిరితో సాటి.

శ్రీ గాంధీ

12. అన్న వస్త్రాదులకన్న పుణ్యమే (సుకృతములే) మన కెక్కువ.

గ్రంథకర్త

13. అహింస, త్యాగబుద్ధి (నిరాశ), దైవ (ఆత్మ) చింతన లేనివారు మానవులనతగదు.

3. సుప్రబోధము

తల్లులారా ! తండ్రులారా ! వేదాంతశాస్త్ర జ్ఞానధర్మములు సన్న్యాసులకును, మఠములలో వనములలో నివసించు వారికిని, నైష్ఠిక బ్రహ్మచారులకును ఏర్పడినవే గాని భార్యా బిడ్డలతో, బంధుమిత్రాదులతో, ధన ధాన్యాది వస్తు

పులతోను ఉన్న మావంటి గృహస్థులకు ఏర్పడినవిగా వని మనవారిలో ననేకులు తలంచుచున్నారు. ఇట్లు తలంచుట తప్పు. ఎందుచేతననగా బ్రహ్మచారులు, సన్న్యాసులు, మహాత్ములు, భక్త నారీమణులు మొదలైన ఉత్కృష్ట మానవులందరును గృహస్థులనుండి వచ్చినవారే గదా! క్రొత్తగా యాకసమునుండి దిగిరాలేదు గదా! పునాదిలేనిచో పైన భవనమును నిర్మించుటకు వీలుపడనట్లు గృహస్థధర్మము సరిగా లేనిచో ఉత్తమ పురుషులు, ఉత్తమ నారీమణులును పుట్టుటకు, జీవించుటకును వీలులేదు.

జ్ఞాన సంపాదనకు స్థలము వ్రధానముగాదు. సుహృదయమే యను విషయమును మరువకూడదు.

మఠములలో, వనములలో నున్న వారందరును ఉత్తమములే యనుకొనుట పొరపాటు. గృహస్థాశ్రమములలోనున్న వారందరును వట్టి అవివేకులు, మూఢులు ననుకొనుట అంత కంటే పొరపాటు. పురుషులకేకాని స్త్రీలకు బ్రహ్మవిద్యకు అధికారము లేదనుట మరింత పొరపాటు. వేదాంతమార్గమును నడివయస్సు చాటినవారు అవలంబించవలెనేగాని చిన్న వయస్సుగలవారు అవలంబించరాదనుట బొత్తిగా పొరపాటే. ఇదెట్లున్నదనగా, రోగము వచ్చినపుడు ముసలివారు మందును సేవించవలెనేగాని పిన్నవయస్సుగలవారికి రోగము వచ్చినచో మందును తీసికొన నవసరములేదని చెప్పినట్లున్నది. మరియు ముసలివారు మాత్రమే పాపకర్మలు చేయక పుణ్య కార్యములను, జ్ఞానగుణములను ఆశ్రయించవలెనేగాని చిన్నవయస్సుగలవారికి పుణ్యకార్యములతో, జ్ఞానగుణములతో పని యేమియుండును అని వాదించినట్లును ఉన్నది.

(శ్రీ) పాండురంగభక్తవిజయములోగల భక్తుల చరిత్రలను, శ్రీ మహాభక్తవిజయములోగల భక్తుల చరిత్రములను, శ్రీ వేంకటేశ్వర భక్తవిజయములోగల భక్తుల చరిత్రలను, శ్రీ గాంధీమహాత్ముడు, తిలక్, కాగూరు మొదలైన దేశోద్ధారకుల జీవితచరిత్రలను పరికించి చూచినచో, వారు చిన్న వయస్సునుండి భక్తితో, జ్ఞానముతో నుండి యెట్లు గృహస్థ ధర్మము నిర్వహించిరో మీకే తెలియును.

సన్న్యాసులకన్నను గృహస్థులకె ముఖ్యముగా వేదాంత శాస్త్రధర్మము లుండవలెను. గృహస్థులుగా నుండియు పూర్వపు రాజులు సన్న్యాసులకును, వనవాసులకును వేదాంత జ్ఞానోపదేశము చేసినట్లు ఉపనిషత్తులలో గలదు.

నడచువారికి మాత్రమే మంచిదారియేదో, ముళ్ళదారియేదో తెలిసికొనవలసిన పనియున్నదిగాని ఒకేచోట కూర్చొనినవారికి ఆ విచక్షణలతో పనిలేదుగదా. ఇట్లే మాట్లాడువారికే సత్యాసత్య, మృదుకఠినాది వాగ్ధర్మ విచారణ లుండవలెనుగాని మానముగా నున్నవారికి ఆ విచారణలతో పనిలేదుగదా. ఇట్లే మనోవాక్కాయములతో నెక్కువగా ప్రవర్తించువారికి వేదాంతధర్మములు ఉండుట అవసరమగునుగాని సన్న్యాసుల కెక్కువ పనిలేదని చెప్పవచ్చును.

శ్లో. వనేపి దోషాః ప్రభవంతి రాగిణాం
గృహేపి పంచేంద్రియ నిగ్రహస్తపః
అకుత్సితే కర్మణియఃప్రవర్తతే
నివృత్త రాగస్య గృహం తపోవనమ్.

తా. రాగ (కోరిక) ద్వేషములు గలవారు వనమునం దుండినను దోషములే గలుగుచుండును. గృహమునం దుండి

నను పంచేంద్రియములను నిగ్రహించినవాడు తపస్సంపన్నుడే యగును. పాపపు కర్మములను చేయనివాడు ఎచ్చటనుండి నను జ్ఞానియే యగును. కోరికలు లేనివానికి గృహము తపో వనమువంటి పుణ్యభూమి యగును అని పార్వతీదేవికి శివుడు చెప్పెను.

గృహస్థాశ్రమమునందుండి (సంసారమునందుండి) విషయపాంచాక్షాన్యుడై, జ్ఞానసంపన్నుడై ఒక్కడున్నను వాడు పరమహంస పరివ్రాజక యతీశ్వరుడని నాయభిప్రాయము. సన్యాసాశ్రమమును స్వీకరించినవాడైనను నిర్వాసన (నిర్వికల్ప) స్థితి గలుగక, జ్ఞాననిష్ఠ లేనివాడు గృహస్థుడే (పెద్ద సంసారియే) యని నా తలంపు అని శ్రీ మలయాళ సద్గురు స్వాములవారు సెలవిచ్చిరి.

ఇక ఒక చిన్న ఇతిహాసమును చెప్పి ఈ వ్యాసమును పూర్తిచేసెదను. ఒక నగరము దొక రాజు కలడు. ఆ రాజగృహమునకు ఒక సన్న్యాసి రాగా, ఆ సన్న్యాసిని ఆ రాజు చాల గౌరవించి “ఇచ్చటనే తమ రుండగోరెద” నని మిక్కిలి భక్తితో వేడుకొనగా ఆ సన్న్యాసి ఆ రాజగృహముందే నివసించుచుండెను. ఈ సన్న్యాసిని రాజుగారి బంధుమిత్రులు కూడ మిక్కిలి ప్రేమతో గౌరవించుచు, ధనాదుల నిచ్చుచు కొంతకాలమునకు భోగలంపటుని జేసిరి. రాజుగారుమాత్రము ఆ సన్న్యాసిని గురువుగా గ్రహించి గురువుగారు చెప్పిన వేదాంత శాస్త్రధర్మములను తు. చ. తప్పకుండ నడచుచు దినదినము జ్ఞానవంతు డగుచుండెను. గురువగు సన్న్యాసి స్తుతిగౌరవాదులకు లోబడి భ్రష్టుడగుచుండెను. ఆ నగరముయొక్క వెలుపల ఒక మహాత్ముడు.

నివసించుచు తన శిష్యులకు జ్ఞానబోధనలు ప్రతిదినము చేయుచుండెను. ఒక దినమున ఆ మహాత్ముడు శిష్యులకు బోధలు చేయుచు రెండు మూడు పర్యాయములు ఎక్కువగా నవ్వెను. అపుడు శిష్యులు ఆశ్చర్యపడినవారై, “గురుదేవా! తామిది వరకెన్నడు ఈవిధముగా పకపక నవ్వి యెరుగరు. ఈదినము నవ్వుటకు కారణమేమో నెలవిం” డని యడగిరి. అపు డా మహాత్ముడు, “ఈ నగరములో రాజును, ఆ రాజగృహములో ఒక సన్న్యాసియు గలరను విషయము మీ యందరకును తెలియునుగదా! ఇప్పు డా రాజును, సన్న్యాసియు చనిపోయిరి. రాజు ఊర్ధ్వ (పై) లోకమునకును, సన్న్యాసి అధో (క్రింది) లోకమునకు పోవుచుండిరి. అందువలననే నాకు పట్టరాని నవ్వువచ్చెను” అని చెప్పగా, అప్పుడా శిష్యులు, “స్వామీ! రాజు సంసారిగదా, సన్న్యాసియో జ్ఞానిగదా. ఇట్లుండియు రాజు పైలోకమునకును, సన్న్యాసి అధోలోకమునకును పోవుటకు కారణమేమి?” యని అడిగిరి. అప్పుడా మహాత్ముడు, “రాజు సంసారిగా నున్నను ఆసన్న్యాసిని గురువుగా నెంచుకొని ఆయన చెప్పిన భక్తి జ్ఞాన వైరాగ్యాది సద్గుణములను తప్పకుండ ఆచరించుటవలన జ్ఞాని యయ్యెను. సన్న్యాసి యయ్యెను. గురువగు సన్న్యాసియన్ననో ఇతరుల స్తుతి గౌరవాది భోగములకు లోబడి అజ్ఞాని యయ్యెను. సంసారి యయ్యెను. అందువలన వారి కా గతులు గలిగెను. సంసారియైనను, సన్న్యాసియైనను వివేకవైరాగ్యాదులున్న నే జన్మ సార్థకతజెందు” నని చెప్పెను.

కనుక సన్న్యాసులకే వేదాంతమార్గ మేర్పడినదిగాని మనకుగాదని అర్థైర్పడి చెడిపోకుడు.

4. జీవిత ముఖ్యధర్మము

దైవాత్మస్వరూపులారా! ప్రతి గృహమునందును రేండుండవలెనని పెద్దలు చెప్పిరి. అవేవన : ఒకటి వంటశాల, రెండవది సత్పుస్తకభాండాగారము. వంటశాల శరీరపోషణకొరకును, సత్పుస్తకభాండాగారము ఆత్మ (జీవుని) పోషణకొరకును. అగును. శరీరపోషణ కంటెను ఆత్మ పోషణ గొప్పది. ఎందువల్ల ననగా : ఈ శరీరము కొంత కాలముమాత్రమే యుండి పోవును. జీవుడన్ననో ఆత్మజ్ఞానము గలుగువరకును, కామ క్రోధాది గుణములు నశించువరకును చావు పుట్టుకలతో నుండుట తప్పదు. ఆత్మ పోషణ శాస్త్రవిధి ననుసరించుటవలన మాత్రమే గలుగును. కనుక శాస్త్రధర్మములను తప్పక నడచుటకు సదా ప్రయత్నము చేయుచుండుడు. శాస్త్రము లనగా అనుభవజ్ఞులైన పెద్దల హృదయములే యగును. మహనీయులైన ఆ పెద్దల హృదయములవంటి హృదయములవలె మన హృదయములు కూడ యగునప్పడే ఆ మహనీయులకు గల్గిన ఆత్మసుఖము, శాశ్వతానందము, పూజ్యత మనకును గల్గును.

ఆహారము లేనిచో దేహ మెట్లు దుఃఖ మొందునో సద్ధర్మ ప్రవర్తనలు లేనిచో జీవుడును అట్లే దుఃఖములపాలుగాక తప్పదు. వంటశాలలో దేహపోషణకు వివిధ పదార్థము లెట్లుండునో సత్పుస్తకములలో జీవుని పోషణకు వివిధధర్మము లటు లుండును. కష్టపడి దేహపోషణకు ఆహారపదార్థముల నెట్లు సంపాదించుకొనుచున్నామో అట్లే ఆత్మ (జీవుని) పోషణకు అహింసయు, సత్య మస్తేయ మకామ మక్రోధాది

సద్గుణములను కష్టపడి సంపాదించుకొనవలెను. దేహాపోషణకు ధన ధాన్యాది పదార్థముల నెట్లు కూడబెట్టుచున్నామో ఆత్మపోషణకొరకు దాన ధర్మాది పుణ్యకర్మములను చేసి సత్పుణ్యమును అట్లే కూడబెట్టుకొనవలెను.

పశుపక్ష్యాది మృగములు దేహాపోషణకు కావలసిన ఆహారమును సంపాదించుకొనునేగాని పుణ్యమును, జ్ఞానమును సంపాదించుకొనవు. ఇట్లే మానవుడుకూడ పశు పక్షి మృగాదులవలె దేహాపోషణకొరకే పాటుపడి పుణ్యమును, జ్ఞానమును సంపాదించుకొననిచో ఈ మానవుడుకూడ పశు పక్షి మృగాదులతో సమానమే యనక మరేమనవలెను ?

5. పంచవిధ పాపములు :

వీటి నివృత్తిధర్మములు

గృహస్థులు అయిదు విధములైన పాపములు చేయుదురనియు, ఆ పాప దోషములు పోవుటకు అయిదు విధములైన యజ్ఞములను చేయవలెననియు శాస్త్రములో చెప్పబడినది. ఎట్లన :

పంచవిధ పాపములు

1. చెట్లను నరకుట, కూరగాయలను కోయుట.
2. నీటిని వాడుకొనునపుడు ప్రాణులు చచ్చుట.
3. చీపురుతో ఊడ్చునపుడు చీమలు చచ్చుట.
4. రోటిలో నూరునపుడు పురుగులు, చీమలు చచ్చుట.
5. పొయ్యిలో కట్టెలను పెట్టినపుడు పురుగులు చచ్చుట.

పంచయజ్ఞములు

1. దేవయజ్ఞము : నిత్యమును దేవతార్చన చేయుట.
2. పితృయజ్ఞము : తల్లి దండ్రులను, పితృదేవతలను పూజించుట.
3. మనుష్యయజ్ఞము : శక్తిహీనులకును, బ్రహ్మనిష్ఠులైన సాధువులకును భిక్ష పెట్టుట.
4. భూతయజ్ఞము : పిల్లి, కుక్క, కాకి మొదలైన జంతువులకు ఆహారము పెట్టుట.
5. బ్రహ్మయజ్ఞము : ప్రతిదినమును భగవద్గీతాది సద్గ్రంథములను పారాయణ చేయుట.

6. రతిధర్మములు

శ్లో. ఊనజోడశవర్షాయా, మప్రాపిః పంచవింశతిం
యద్యాదత్యేపుమాన్ గర్భం కుక్షిసః నవిపద్యతే
జాతోవా నచిరంజీవే జీవేద్వా దుర్బలేంద్రియః
తస్మా దత్యంత బాలాయాం గర్భాదానం సకారయేత్.

తా. పదునారు (16) సంవత్సరములు పూర్తిగాని స్త్రీయందు, ఇరువదియైదు (25) సంవత్సరముల వయస్సు నిండని పురుషుడు గర్భమును ధరింపజేసినచో అట్టి గర్భము నిలువజాలదు. ఒక వేళ గర్భము నిలిచి శిశువు జన్మించినను చాలకాలము జీవించదు. ఒక వేళ జీవించినను రోగపీడితయై ప్రజ్ఞలేనిది యగును. అందువలన పరిపక్వముగానటువంటి, పూర్ణారోగ్యములేనటువంటి కన్యకు గర్భాదానము చేయరాదు.

ఋతుస్నానమునాడు అనగా వెలుపలనున్న దినమునుండి నాలుగవ దినమున (అనగా శుద్ధిస్నానమునాడు) సంభోగింక నేని విద్యాపీనుడు, వ్రతభ్రష్టుడు, పరస్త్రీరతుడు, మహాదరిద్రుడగు కుమారుని కనును. కనుక తెలిసినవారు ఋతుస్నాన దినమున స్త్రీని వదలివేయుదురు. మదనకళాశాస్త్రము రీత్యా ఆదినమున సంభోగమువలన బుట్టిన శిశువు ఆయుర్దాయ హీనుడగునని శాసించిరి. 5-వ దినమున ఉత్తమ కన్య, 6-వ దినమున సంభోగించిన మంచి పుత్రుని, 7-వ దినమున కన్యను, 8-వ దినమున ఐశ్వర్యవంతుడగు పుత్రుని, 9-వ దినమున కన్యను, 10-వ దినమున ఆచారవంతుడగు పుత్రుని, 11-వ దినమున సౌందర్యరాశియగు కన్యను, 12-వ దినమున దీర్ఘాయుస్సుగల కుమారుని, 13-వ దినమున వ్యభిచార గుణముగల కన్యను, 14-వ దినమున మంచి పుత్రుని, 15-వ దినమున ధర్మము తెలిసిన బాలికను, 16-వ దినమున పూర్ణజ్ఞానము, ఆయువు, ఐశ్వర్యమును గల కుమారుని కనును. ఇది ఋతుదివస సంభోగమువలన సంతానప్రాప్తి యున్నవారికి గల్గు విధానము. 16 రోజులు ఋతు దినములైన పిమ్మట గర్భము ముడుచుకొనిపోవును గాన సంభోగేచ్ఛ వ్యర్థమనబడును.

సంభోగము నిద్రవలె, ఆహారమువలె, అవసరమైన పనియనుకొనుట ఘోరమగు అజ్ఞానమేయని శ్రీ గాంధీ మహాత్ముడు చెప్పెను.

ఇరువురు లేక ముగ్గురు బిడ్డలు గలిగినతరువాత భార్యా భర్తలు బ్రహ్మచారులుగనుండి సోదరీ సోదర భావముతో ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానధర్మముల నవలంబించి కాలము గడిపినచో

తమ జీవితములను, లోకమును పావన మొనర్చినవారగుదురు.

7. బిడ్డలకు నీతి గరపుట

శ్లో. కౌమార ఆచరేత్ ప్రాజ్ఞో ధర్మాన్ భాగవతానిహ
దుర్లభం మానుషం జన్మ తదప్యధ్రువమర్థదమ్.

తల్లిదండ్రులు తమ బిడ్డలను కౌమారముననే (అనగా బాల్యకాలమునందే) భక్తి జ్ఞాన వైరాగ్య అహింసా ధర్మములను బోధించి నీతిమార్గమున నడిపించుటకు ఎల్లప్పుడు ప్రయత్నించవలెను. పుణ్యవిశేషమువలననే మానవ జన్మ గల్గును. ధనము అనిత్యమైనదే యగును. కావున జీవితమును పావనమొనర్చునట్టి ధర్మములను తల్లిదండ్రులు తమ బిడ్డలకు బోధించవలెను. సత్య, ధర్మములు తప్ప మానవుని రక్షించునవి మరేమియు ఇతరములు లేవు.

1. అబద్ధము లాడకూడదు 2. ఇతరులను తిట్టరాదు. 3. ఇతరులను కొట్టరాదు 4. దొంగతనము చేయరాదు. 5. చుట్ట, బీడి మొదలగునవి త్రాగరాదు 6. పెద్దలకును, దేవునకును నమస్కారములు చేయుచుండుము 7. నీతిధర్మములను బోధించు గ్రంథములనే ప్రతిదినమును చదువుము. 8. పరోపకారబుద్ధితో ప్రవర్తించుము అని ఈవిధముగా తల్లిదండ్రులు బిడ్డలకు నేర్పి, కొట్టి తిట్టియైనను నడిపించవలెను. ఇపు డొక చరిత్రలోని ముఖ్యధర్మములను తెలిపెద. ఇది ఆదువారి ధర్మము.

(శ్రీ) బుద్ధుని చరిత్రలో (శ్రీ) విశాఖాదేవి యను నామము గల అమ్మగారి చరిత్ర గలదు. విశాఖాదేవిని అత్తవారింటికి పంపుటకు ముందు ఆమె తండ్రి చెప్పిన పది ధర్మములను ఇచట తెలిపెదను.

1. లోపలి అగ్నిని బైటకు పోనీయరాదు—అనగా అత్తగారు, వదినె మొదలైన ఇంటిలోనివారు మాట్లాడు మాటలను ఇరుగు పొరుగు వారికి చెప్పకుండుట, చెప్పినచో కలహములు గల్గునుగదా!

2. బైటి నిప్పును లోనికి తేరాదు—అనగా సేవకులు మొదలైన ఇతరుల కలహములను తన ఇంటిలోనివారికి చెప్పకుండుట.

3. ఇచ్చువారికి ఇవ్వవలెను—అనగా తన్నడిగి ఇంటి నుండి తీసికొనిపోయిన వస్తువును మరల తీసికొనివచ్చి ఇచ్చు వారికే ఇవ్వవలెనని అర్థము.

4. ఇవ్వనివారికి యీరాదు—అనగా తీసికొనిపోయిన వస్తువును మరల ఇచ్చివేయనివారికి ఇవ్వరాదు.

5. ఇచ్చువారికిని, ఇవ్వనివారికిని ఇవ్వవలెను—అనగా బీదలకును, బంధువులకును ఇవ్వవలెనని తాత్పర్యము.

6. సుఖముగ కూర్చుండుము—అనగా అత్త మామలు మొదలగు పెద్దలను చూచి లేవవలసిన స్థలములో కూర్చొనరాదని సూచన.

7. సుఖముగ భుజించుము—అనగా అందరను భుజింపజేసి తరువాత తాను భుజించవలెనని అర్థము.

8. సుఖముగ పరుండుము—అనగా చేయవలసిన పను లన్నిటిని పూర్తిచేసి పరుండు మని తాత్పర్యము.

9. అగ్నిపరిచర్య చేయుము—అనగా భర్తను, అత్త మామలను అగ్నివలె చూచి పూజించవలెనని సూచన.

10. లోపలి దేవతలకు నమస్కరింపుము—అనగా తన ఇంటికి వచ్చిన సాధు సజ్జనులను సత్కరించి వారికి భోజనముపెట్టి మిగిలిన ఆహారమును తాను భుజించవలెనని తాత్పర్యము. పై చెప్పబడిన పది ధర్మములను తమ పుత్రికలను అత్తవారింటికి పంపునపుడు తల్లిదండ్రులు నేర్పవలెను.

శ్లో. కుమారీం శిక్షయే ద్విద్యాం

ధర్మసీతౌ నివేదయేత్

ద్వయీః కల్యాణదా ప్రోక్తా

యావిద్యా మధిగచ్ఛతి.

(హేమాద్రి)

తా. తల్లిదండ్రులు తమ కుమార్తెలకు విద్యయందును, నీతిధర్మములను తెలిసికొనుటయందును నేర్పరులగుటకు తగిన అనుకూలములను గలుగజేయవలెను. అట్టి విద్యవలన రెండు తరములవారును (ఆమె తల్లిదండ్రులు, ఆమె బిడ్డలును) శుభము నొందెదరు. పొట్లకాయ లేతగా నున్నప్పుడే దానికి మట్టిగడ్డను కట్టిన తిన్నగా పెరుగునట్లు, చిన్నతనములోనే విద్యాబుద్ధుల గరపవలెను.

8. గృహస్థ బ్రహ్మచర్య మననేమి ?

ప్రశ్న : స్వామీ! తమరు వైష్ణవ బ్రహ్మచారులైనప్పటికిని, అనేక గ్రంథములను చదివియుందు రనియు, గృహస్థ ధర్మములు తెలిసియుందు రనియు నిశ్చయించుకొని ప్రశ్నింప దలచితిని. గృహస్థ బ్రహ్మచర్యవ్రత మననేమి ? అనేకులకు గ్రుడ్డివారు, కుంటివారు, మూగవారు, అనా

రోగ్యవంతులు, బలహీనులు, తెలివితక్కువవారును పుట్టుటకు కారణము లేవి? మరియు కొందరకు ఆదుపిల్ల లేకుండా పుట్టుటకు కారణము లేవి?

జ: భార్యాభర్త లిరువురును, బ్రహ్మచర్యవ్రత దీక్షాపరులు కావలెను.

భార్య రజస్వల అయినది మొదలు పదునారు దినముల వరకు ఋతుకాల మనబడును. ఆ పదునారు రోజులలో మొదటి నాలుగు రాత్రులు, పదునొకండవ రోజు, పదు మూడవ రోజును తప్పకుండా సంభోగమును మానవలెను. మరియు పాడ్యమి, షష్ఠి, అష్టమి, ఏకాదశి, ద్వాదశి, చతుర్దశి, పూర్ణిమ, అమావాస్య, గ్రహణము, శ్రీరామ నవమి, శివరాత్రి, శ్రీకృష్ణాష్టమి, శ్రాద్ధదినము, ఆది వారము, ఆశ్లేష, మఘ, మూల, కృత్తిక, జ్యేష్ఠ, రేవతి, ఉత్తరాభాద్ర, ఉత్తర, ఉత్తరాషాఢ నక్షత్రము లందును మిధునక్రియను త్యజించవలెను. మరియు భోజనము చేయ గానే సంగము చేయరాదు. మాట్లాడుచు సంగము చేయ రాదు. దైవస్మరణ, ధ్యానములతో సంగము చేయవలెను.

కశ్యపుడు, దితి యను భార్యతో సాయంసంధ్యా కాలమున సంగముచేయుటవలన రాక్షసులు పుట్టిరి యని పురాణవచనము గలదు.

వ్యాసులవారు సంగముచేయునపుడు ధృతరాష్ట్రుని తల్లి కండ్లు మూసికొనుటవలన గ్రుడ్డివాడు పుట్టెననియు, సంగముచేయు సమయమున పాండురాజు తల్లి భయముతో వణకుటచేత పాండురోగి పుట్టెననియు భారతము చెప్పెను.

ఒక స్త్రీ గర్భవతిగా నుండి కటికవానికి సహాయము చేయుచుండుటవలన, దుర్మార్గుని కనె నని చరిత్ర కలదు.

మరియు ఉదయము, సాయం సంధ్యకాలములందు సంగము చేయకూడదు. తలనొప్పి, కడుపునొప్పి, నడుము నొప్పి, కాళ్లు తీపులు, జ్వరము మొదలగు వ్యాధులతో నున్నపుడు, ఔషధము సేవించునపుడును సంగము చేయరాదు.

భయముతో, క్రోధముతో, దుఃఖముతో నున్నపుడు, మలమూత్రములను విసర్జించవలసిన అవసర సమయము లందును సంగము చేయరాదు.

భార్య గర్భవతియైనది మొదలు ప్రసవించు వరకును అన్యాయార్జిత ఆహారమును భుజించరాదు. చెడుపనుల చేయరాదు. చెడుగుణములతో నుండరాదు.

తల్లి క్రోధముతో, భయముతో, దుఃఖముతో నుండి బిడ్డలకు పాలియ్యరాదు.

న్యాయార్జితమైన ఆహారముతోనే బిడ్డలను పోషించు చుండవలెను.

పై జెప్పిన విధముగా ప్రవర్తించినచో తల్లిదండ్రులు, బిడ్డలున్న ఆరోగ్యవంతులుగా, ప్రజ్ఞావంతులుగా, కీర్తి వంతులుగా, సద్గుణవంతులుగా నుందురు.

వీర్యము పలుచనయగుటచేతనే ఆడుపిల్లలు ఎక్కువగా పుట్టుచున్నారని పెద్దలు చెప్పుచున్నారు.

నలుబది చుక్కల రక్తము ఒక్క వీర్యపుచుక్కయగును గాన అధిక సంగముచే వీర్యమును పలుచనచేసి కొనరాదు.

9. భార్యాభర్తల సంవాదము

భర్త : (భార్యతో) సతీ ! నా గురువుగారితో నేను నాకు పెండ్లిచేసుకొనుట యనిన ఇష్టము లేదని చెప్పితిని. అపుడు నా గురుభగవానుడు, “నీవు ‘బ్రహ్మ సత్యము, జగత్తు మిథ్య’ అను దృఢ నిశ్చయముతో కూడిన వైరాగ్యముతోనే చెప్పుచున్నావా ? ” యని అడిగెను. అపుడు నేను లోకములో భార్యాపిల్లల సంసారముతో బాధలుపడుచుండువారిని చూచితినినియు, సంసారము దుఃఖనిలయమైన దనెడి భయముతో చెప్పుచున్నాననియు చెప్పితిని. అపుడు గురుదేవుడు, “అట్లైనచో నీవు వివాహమాడనిచో కామ వికారములతో మహాబాధలు అనుభవించవలసి వచ్చును. కనుక వివాహముచేసికొని గృహస్థబ్రహ్మచర్యవ్రతము నవలంబించి, న్యాయమార్గమున ధనమును సంపాదించి, సంసారధర్మమును నిర్వహించుకొను”మని సెల విచ్చిరి. అందువలన వివాహము చేసికొంటిని. ఇపుడు భార్యాభర్తల మీరు పురమును శాంతియుతముగా, ధర్మయుక్తముగా గృహస్థాశ్రమమును నడిపించుకొనుచుండవలెను.

భార్య : (భర్తతో) నేనుకూడ స్త్రీలు భర్తతో, పిల్లలతో ధనాది వస్తువుల కలిమి లేములతోను, లోకమందనేకమంది బాధలుపడుచుండు విషయములను చూచితిని, వింటిని, చదివితిని కూడ. అందువలన నా తల్లిదండ్రులతో నాకు వివాహము చేయవద్దనియు, పూర్వము శబరి వివాహ సందర్భములోనే పారిపోయి మహర్షుల దగ్గరకు చేరి ఆ మహర్షులకు సేవచేసి చివరకు శ్రీరామచంద్రుని దర్శనము

నము నొంది ఆ భగవానునిలోనే లీనము కాలేదా! యని చెప్పితిని. అప్పుడు నా తల్లిదండ్రులు, “స్త్రీలు నైష్ఠిక బ్రహ్మచర్యవ్రతములో జీవితపర్యంతము నుండుట బహు కష్టసాధ్యము కనుక మాకు అపకీర్తిని గలిగించక మా మాటలు విని వివాహము చేసికొను”మని చెప్పి పెండ్లిచేసిరి. మరల అత్తవారింటికి వచ్చుటకు ముందే నా తల్లిదండ్రులు చెప్పిన నీతులేవనగా,

ఇంటిగుట్టును ఇతరులకు చెప్పకుము, ఇతరుల గుట్టులను ఇంటిలోనివారికి చెప్పకుము.

అత్తమామలకు, భర్త, బావమరదులు మొదలగు వారికి బాధగలుగకుండులాగున వర్తించుచుండుము.

ప్రతిదినమును ఉదయమున స్నానముచేసి భగవంతుని సేవించి భక్తిజ్ఞానవైరాగ్యాది ధర్మములను బోధించు గ్రంథములను చదువుచుండుము.

ప్రభుత్వమువారు అధిక సంతానము గలుగకుండులాగున వర్తించవలసినదని పదే పదే ప్రకటించుచున్నారగాన నీవును, నీ భర్తయు విచారించుకొని వర్తించుచుండుడు. శక్తికొలది అన్నవస్త్రాదులను దానముచేయుచు ఫలాపేక్షారహితముగా నుండుము అని చెప్పిరి.

భర్త : ప్రేయసీ! నిన్ను చూస్తే నాకు సందేహము గలుగుచున్నది. ఎందుచేతనంటే,

ఆ, పడతి నొక్కదానిని విడిచి యించుక యమృ

తంబులేదు, భువి విషంబులేదు

అమృతలత లతాంగి యనురాగవతియైన

గాక మెలగెనేని గరళవల్లి

అని పెద్దలు చెప్పిరి. కనుక యిపుడు నీవు నాకు అమృతముగా కనబడుచున్నప్పటికిని, ఎప్పటికై నను విషముగా మారి నాకు దుఃఖము గలిగింతువేమో యను భయము బాధించుచున్నది.

భార్య : మీకు నేను ఎప్పటికై నను గరళవల్లిగా (విషపు తీగగా) నగుదునేమో యను సందేహము బాధించుచున్నచో, నాకు మాత్రము మీరు ఎప్పటికై నను విషముగా మారి బాధ గలిగింతురేమో యను సందేహ బాధ లేదనుకొనుచున్నారా యేమి ?

భర్త : వ్యర్థప్రసంగము లెందులకు ? మన మిరువురమును ఏకమత్యభావముతోనుండి శాస్త్రధర్మములను, పెద్దలు చెప్పిన ధర్మములను స్మరించుచు భగవంతునికూడ భజించుచు జీవితమును పావన మొనర్చుకొందము.

శ్లో. అస్థిరం జీవనం లోకే అస్థిరం ధన యావనం ।

అస్థిరం దారపుత్రాది ధర్మః కీర్తిర్ద్వయం స్థిరమ్ ॥

శ్లో. జీవితం యస్య ధర్మార్థం ధర్మోజ్ఞానార్థమేవ చ ।

జ్ఞానం చ ధ్యానయోగార్థం సోఽచిరాన్తుచ్యతే నరః ॥

తా. ఈలోకములోని బ్రతుకు, ధనము, వయస్సు, పుత్రమిత్రాది సంసారమును అనిత్యములైనవే, ఇక ధర్మము, కీర్తియు మాత్రమే చిరకాలము నుండును.

ధర్మ (పుణ్య) వర్తనలు గలిగి జీవించుచుండవలయును. ధర్మవర్తనలచే నిత్యానిత్య వివేకజ్ఞానము గల్గును. వివేకజ్ఞానమున్నప్పుడే నిత్యస్వరూపుడైన పరమాత్మను ధ్యానముచేయు శక్తి గలుగును. ధ్యానము

చేయగా, చేయగా ఆత్మసాక్షాత్కారము సిద్ధించును. ఇదే ముక్తి.

భార్య : భార్య చేసిన పాపము భర్తకు చెందుననియు, భర్త చేసిన పుణ్యములోని భాగము భార్యకు వచ్చుననియును వినుచున్నాను. ఇది నిజమేనా ?

భర్త : అది పూర్వకాలపు నియమమేకాని, ఈ కాలపు నియమముకాదు. ఎందుచేత ననగా పూర్వము భర్త చెప్పినట్లు భార్య నడచుచు దేవునివలె సేవించుచుండెడిది. భార్యశ్రేయస్సును కోరి భర్తయు సదా ప్రవర్తించుచుండెడివాడు. ఈకాలములో ఒకరి నొకరు నమ్ముటలేదుగదా ! అందుచేతనే,

కృతయుగములో ఒక్కరు చేసిన పాపము దేశమందరకు చెందుననియు, త్రేతాయుగమునం దొక్కరు చేసిన పాపము గ్రామస్థులందరకు వచ్చుననియు, ద్వాపరయుగమం దొక్కరుచేసిన పాపము తనవంశస్థులందరికి అంటుకొనుననియు, కలియుగములో మాత్రము ఎవరుచేసిన పాపము వారికే చెందు ననియును గరుడపురాణము చెప్పెను. కనుక భార్య చేసిన పాపము భర్తకు, ప్రజలు చేసిన పాపము రాజుకు, బిడ్డలు చేసిన పాపము తల్లిదండ్రులకు, శిష్యులుచేసిన పాపము గురువునకును సంక్రమించునను పూర్వపు వాక్యములను పూర్తిగా నమ్మరాదు. ఇపుడు నాకు నీవు ఋణపడక, నీకు నేను ఋణపడక నమముగానే కృషి, సేవయు చేసికొనుచు కామక్రోధాది దుర్గుణములను నిగ్రహించుచు మోక్ష ధర్మసాధనలను చేసికొందము.

ఈరోజులలో భార్యాభర్తలు ఉద్యోగములు చేయుట, కూలిపనులు చేయుట, వ్యాపారములు చేయుట, వ్యవసాయము చేయించుట, ఏకులు వడుకుట చూచుచునే యున్నాముగదా !

భార్య : ధనమును సంపాదించి ఎట్లు ఉపయోగించిన మన జీవితములు పావనము లగును ?

భర్త :

శ్లో. ధర్మేణార్థస్సమాహార్యోఽధర్మలబ్ధం త్రిధాధనమ్.
కర్తవ్యం ధర్మపరమం మానవేన ప్రయత్నతః॥

శ్లో. ఏకేనాంశేన ధర్మార్థో కర్తవ్యో భూతిమిచ్ఛతా
ఏకేనాంశేన కామార్థం ఏకమంశం వివర్థయేత్ ॥

తా. ధర్మమార్గమున ధనమును సంపాదించవలెను. దానిని మూడు భాగములుచేసి ఒక పాలు ధర్మార్థ సంపాదనమునకును, రెండవ పాలు కామపురుషార్థమునకును వినియోగించి మూడవ పాలును భద్రపరచి వృద్ధిచేసికొనవలెను.

చనిపోవునపుడు ధనధాన్యములు ఇంటిలోనే యుండిపోవుట, బంధు మిత్రులు శవము వెంట శ్మశానమువరకు వచ్చుటయు మన మెరుగుదుము. అట్లుపై పుణ్యపాపములే (ధర్మము, భక్తిజ్ఞానములే) మన వెంట వచ్చుననియు పెద్దలు చెప్పుచున్నారుగదా ! అందువలన ధనమును సత్కర్మలకు వినియోగించుచు, దేహమును పుణ్యము గల్గునట్లు వర్తింపజేయుచు, వాక్కును భగవన్నామముతో, గ్రంథపఠనముతో, సత్య ధర్మ వచనములతోను పలికింపజేయుచు,

మనస్సుతో జప ధ్యానములను, సద్భావములను చేయుచు
మన జీవితములను పవిత్రత నొందించుకొనుచుండవలెను.

భార్య : నాథా! మదాలసవలె మన బిడ్డలను
సీతిధర్మములను బోధించుచు నడిపించుకొనుచుండవలెను.
మంచిమాటలను, మంచిపనులను మనము నేర్పవలెను.

భర్త : సతీ! మన బిడ్డలు సన్మార్గమున నడచుచున్న
మాత్రమే మనకున్న, లోకమునకున్న తేమము గల్గును
గదా! మనకు సంతాన మధికమైనచో పోషించుట కష్టము.
లోకమందు జనసంఖ్య అధికమైనదని ఇరువురుగాని, మువ్వరు
గాని సంతానము గలిగిన తరువాత పూర్తిగా బ్రహ్మచర్య
వ్రతము నవలంబించవలెనని శ్రీ గాంధీమహాత్ముడు చెప్పి
యుండెను. ఆపరేషన్ చేయించుకొనవలెనని ఇప్పటికి
ప్రభుత్వమువారును అనేక పర్యాయములు రేడియోల ద్వారా
హెచ్చరికల జేయుచున్నారుగదా! కనుక మన కిప్పుడు
మువ్వరు సంతానము గలిగియున్నారుగాన యికనుండి నేను
పూర్తిగా బ్రహ్మచర్యవ్రతమును బూని సోదర, సోదరీభావము
లతో మెలగుట మంచి దని నిశ్చయించుకొంటిని. కాన ఇక
ఎన్నడును నా వ్రతమునకు ఆటంకము గలిగించకుము. ఈ
మాటను సుదృఢనిశ్చయముతో చెప్పితిని. మరువకుము.

భార్య : (కొంత కాలమైన తరువాత భర్త కామ
వికారములకు తాళజాలక భార్యను కోరగా) ఏమండోయ్,
మీరు మనము పూర్తిగా బ్రహ్మచర్యవ్రతమును బూని
యుండవలెనని నాతో గట్టిగా చెప్పియు మఱల కామ
వికారములను నిగ్రహించలేక వ్రతమును చెడగొట్టుకొన
దలచుచున్నారే! బ్రహ్మచర్యవ్రతము లేకయున్నచో మన

యొక్క బలము, ఆరోగ్యము, ప్రజ్ఞాశక్తియు క్షీణించి పోవుననియు, బిడ్డలు పెద్దవారగువరకును గృహములోనే పూర్తిగా బ్రహ్మచర్యవ్రతముతోనుండి తరువాత వానప్రస్థ ధర్మము నవలంబించి తపస్సు చేసికొనుచుండవలెననియు శ్రీ సద్గురు మలయాళస్వాములవంటి పెద్దలు చెప్పి యున్నారు.

భర్త : బ్రహ్మచర్యవ్రతావలంబన విషయములో భార్యభర్తలలో ఒకరికి యిష్టము, రెండవవారికి అయిష్టము గలిగినచో ఏమిచేయవలయునని మలయాళస్వాములవారు చెప్పిరి?

భార్య : భర్త బ్రహ్మచర్యవ్రతము నవలంబించి, భక్తి జ్ఞాన వైరాగ్యనిష్ఠలతో కాలముగడుపుచున్నప్పుడు భార్యకు యిష్టములేక కాముకురాలై భోగవాంఛను తెలిపినచో భార్యతో భర్త, “సతీ! నేను వీర్యరక్షణజేసికొని, దేహబలముతో ఆరోగ్యముగా బుద్ధిబలముతోనుండి పరమార్థసాధనలు చేసికొనుచు సుఖముగా జీవించుట నీకు యిష్టములేదా? నేను చనిపోవుట నీకు యిష్టమా?” యని ప్రశ్నలు వేయుచున్నచో, భార్య హృదయమును మార్చుకొనునని చెప్పిరి.

ఇట్లే భార్యయు బ్రహ్మచర్యవ్రతనిష్ఠలోయుండి భక్తి జ్ఞాన వైరాగ్య సాధనల జేసికొనుచుండగా భర్తకు బ్రహ్మచర్యవ్రతముపై యిష్టములేక కాముకుడైయుండి భార్యను కోరినచో అపుడు భార్య భర్తతో, “నాథా! నేను బ్రహ్మచర్యవ్రతము నవలంబించి ఆరోగ్యముగా, బలముగా ప్రజ్ఞాశక్తితో నుండి మోక్షసాధనల జేసికొనుట మీకు

యిష్టము లేదా ? మోక్షమార్గమున నడచువారికి అనుకూలములు గలిగించుట మహాపుణ్య మనియు, ప్రతికూలము గలిగించుట మహాపాప మనియు పెద్దలు చెప్పుచున్నారుగదా ! యని బోధించినచో భర్త హృదయము మారిపోవును అని స్వామి చెప్పియుండెను. కనుక మనము యికనుండి విషయభోగములపై గల రాగమును, ధన ధాన్యాది వస్తువులపై గల మమకారమును, పుత్ర మిత్ర బంధువులతో గల సంగమును, దేహముపై గల అభిమానమును చంపుకొనుచు కబీరుదాసు, కుసుమహరనాథ్, భద్రదాచల రామదాసు మొదలగు పెద్దలవలె సక్కుబాయి, మీరాబాయి, శారదాదేవి మొదలగు మహాతల్లులవలె మన జీవితములను పరమార్థదృష్టితో గడుపుకొందుముగాక ! మనకు బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరాది దేవతలు, వ్యాసాది మహాఋషులున్ను అనుగ్రహదృష్టితో సహాయభూతు లగుదురుగాక !

10. నిష్కామకర్మ

ప్రశ్న : స్వామీ ! నిష్కామకర్మ యన నేమి ? సకామకర్మ యన నేమి ?

జ : పనులను చేయునపుడు అదికావలెను, యిదికావలెను ; దుఖము పోవలెను, సుఖము కలుగవలెను యను తలంపులు లేకుండ తనకు నియమింపబడిన క్రియలను చేయుచుండుట నిష్కామకర్మ యనబడును.

అన్నము, వస్త్రము, ఆయువు, ఆరోగ్యము, కీర్తి, ధనము, లాభము, సుఖము మొదలుగునవి కలుగవలెననుకాంతో పనుల జేయుట సకామకర్మ యనబడును.

ప్రశ్న : సకామకర్మల జేసిన నష్ట మేమికల్లునో, నిష్కామకర్మలజేసిన లాభమేమికల్లునో మాకు బాగుగా బోధపడులాగున వివరముగా (విపులముగా) తెలియజేయ వలసినదని ప్రార్థన.

జ : సకామకర్మల ఫలితములు అనిత్యములై నవి కనుక అవి నశించగానే దుఃఖము వచ్చును. నిష్కామ కర్మల ఫలితం నశించదు. కనుక అక్షయ సుఖము కలుగును. అందువలననే గీత, “కృపణాః ఫలహేతవః” — ఫలాభిలాషతో కర్మచేయువారు నీచులనియు, “యజ్ఞాత్థాత్కర్మణోఽన్యత్ర లోకోయం కర్మబంధనః” — నిష్కామముగా నాచరించని కర్మబంధమును (దుఃఖమును) కలిగించునని చెప్పెనుగదా.

ఇప్పుడు మీకు కొన్ని కథల ద్వారా సకామకర్మల వలన గల్గు బాధలను తెలియజేసెదను.

1. ఒక ఊరిలో ఇరువురు అన్నదమ్ములు కలరు. అన్నకు పిల్లలు లేరు. తమ్మునికి మాత్రము ఒక కుమారుడు కలడు. అందువలన అన్న చనిపోవలెననియు, అతని ఆస్తి తన కుమారునకు చెందవలెననియు గంపెడు కోరిక నుంచుకొని ఎల్లప్పుడున్న భగవంతుని ప్రార్థించుచుండెను. ఇట్లుండగా కొంతకాలమునకు యమదూతలు వచ్చి యీ భక్తుని యమలోకమునకు తీసికొనివెళ్లి నరకదుఃఖములో నుంచిరి. వైకుంఠములో విష్ణుదూతలు శ్రీమహావిష్ణువును సమీపించి, “స్వామీ! భూలోకములో ఒకభక్తుడు రాత్రిం బవల్లును తమ నామమును భజించుచుండగా ఆ పరమ భక్తుని యమదూతలువచ్చి తీసికొనివెళ్లి నరకమున పడవేసిరి.

యిది మిక్కిలి అన్యాయమైన పనిగదా !” యని చెప్పగా అపుడు విష్ణుభగవానుడు, “ఆ మానవుడు రాక్షస స్వభావముతో తన అన్నచావు నిమిత్తము నన్ను భజించినవాడుకనుక వానిని యమదూతలు తీసికొనివెళ్లుట అన్యాయముకా”దని చెప్పెను. ఈకథ సకామకర్మ ఫలితమును తెలియజేసినదిగదా! అందువలననే గీత, “ముక్తసంగస్సమాచర” అనిచెప్పెను.

2. రామప్రసాదు అను గృహస్థుడు సంతానము నిమిత్తము రాత్రింబవళ్లును భగవంతుని భజించుచుండగా కొంతకాలమైన తరువాత భగవంతుడు ప్రత్యక్షమై, “నీ కేమి వరము కావలెనో కోరుకో”మనగా, “నా కొక పుత్రుని దయ చేయు”మనగా, “తథాస్తు” అనిచెప్పి భగవంతుడు అదృశ్యమయ్యెను. కొంతకాలమైన తరువాత ఒక పుత్రుడు పుట్టెను. కాని అతడు అంధుడయ్యెను. అందువలన తల్లిదండ్రులు దుఃఖముతో నుండిరి. క్రమముగా పిల్లవాడు పెద్దవాడయ్యెను. తండ్రి దుఃఖపడుచుండుట కుమారుడు గుర్తించి, “నాన్నా! నీ వెందుకు ఏడ్చుచున్నావు?” యని అడిగెను. అపుడు తండ్రి, “కుమారా! సంతానము నిమిత్తము చాలాకాలము భగవంతుని సేవించగా భగవంతుడు ప్రత్యక్షమై నీ కేమి వరము కావలెనో కోరుకొను మనగా, నాకు సంతానము కలిగించమనికోరగా నిన్ను ప్రసాదించెను. నీవు గ్రుడ్డివాడవైతి వని దుఃఖపడుచున్నా”నని చెప్పెను. అపుడు కుమారుడు, “నాన్నా! నీకు భగవంతుడు ప్రత్యక్షమైనపుడు శాశ్వతమైన మోక్షము నిమ్మని కోరక అశాశ్వతమైన పుత్రు నిమ్మని కోరితివిగాన నాకంటె నీవె అంధుడవు” యని చెప్పగా తండ్రి ‘నిజమే’నని ఒప్పుకొనెను.

3. మైదాసు అను ధనవంతుడు పరమ లోభి. ఇతడు భగవంతునిగురించి తపస్సుచేయగా భగవంతుడు ప్రత్యక్షమై, “నీ కేమి వరము కావలెనో కోరుకొను” మనగా, “నా హస్తముతో తాకిన ప్రతివస్తువున్న బంగార మగునట్లుగా వరమి” మ్మని మైదాసు కోరగా, “అట్లే యగుగాక” యని దీవించి దేవుడు అంతర్ధాన మొందెను. తరువాత మన మైదాసు తన గృహములోగల ప్రతివస్తువును తాకి బంగారముగా మార్చి దాయుచుండెను. తన కుమార్తెను తాకగా ఆమె కూడ బంగారపు విగ్రహ మయ్యెను. చివరకు ఆకలి బాధ కలిగి భార్యను అన్నము పెట్ట మనగా వడ్డించెను. తినుటకు అన్నమును తాకగా అది కూడా బంగార మయ్యెను. చివరకు ఆకలిబాధతో మైదాసు మరణించెను. ఈ చరిత్రవలన కూడ ఫలాభిలాషవలన గలిగిన అనర్థకము బోధపడినది గదా !

4. తెనాలి రామలింగంగారు పూర్వ జన్మమందు ఫలాభిలాషతో దేవిని భజించుచుండెడివాడు. ఎంతకాలము భజించినప్పటికిన్ని దేవత ప్రత్యక్షము కాకపోవుటవలన, కోరిక నెరవేరకపోవుటవలన దేవిపై క్రోధము చూపుచు ఆ తల్లికి బాధ కలుగునట్లు వికట కవిత్వము చేసెను. అపుడు దేవికి కోపమువచ్చి, “మరుజన్మమున వికటకవి వగుదువు గాక” యని శపించగా వెంటనే తెనాలిరామలింగం, “నా తప్పు తీమించు” మని వేడుకొనగా, “నీవు వికటకవివియైనను రాజులచేతను, పండితులచేతను గౌరవింప బడుదువు” అని అనుగ్రహించెను. “మాకర్మఫల హేతుర్యా” అని గీత 2-వ అధ్యాయములో చెప్పెను.

5. భద్రదాచల రామదాసుగారిని ఖైదులో పెట్టించిన తానీషాగారు పూర్వ జన్మమున శివభక్తుడైన బ్రాహ్మణుడు, ఇతడు ఫలాకాంక్షతో శివలింగమునకు అభిషేకము చేయు చుండెడివాడు. ఎంతకాలము అభిషేకము చేసినప్పటికిని శివుడు ప్రత్యక్షము కాకపోవుటవలన శివునిపై కోపము చూపుచు అభిషేక జలపు పాత్రతో శివలింగముపై కొట్టగా శివునకు కోపమువచ్చి, “నీవు మరుజన్మమున తురక పాడవై పుట్టుదువుగాక” యని శపించెను. తరువాత, “తురక వంశమున పుట్టినప్పటికిని రాజ్యము నేలు ప్రభువు యగుదు” వని అనుగ్రహించెను.

6. ఒక మానవుడు సంతానము నిమిత్తము భగవంతుని చాలా దినములు పూజించగా సంతానము కలిగి పది దినములకు చనిపోయెను. అందువలన దేవునిపై క్రోధము గలవాడై దేవతాపటములను పగులగొట్టి పారవేసెను. శ్లో. కర్మజం బుద్ధియుక్తాహి ఫలంత్యక్త్వా మనీషిణః

జన్మబంధ వినిర్ముక్తాః పదం గచ్ఛంత్యనామయమ్ ||

తా. కర్మవలన గలిగిన ఫలమునందు ఆసక్తి నుంచక నిష్కామముగానున్న మానవుడు జననబంధము నుండి విముక్తుడై దుఃఖరహిత పదము నొందును.

కోరికవలననే మానవులకు జీవించియుండగా దుఃఖములు వచ్చును. మరణానంతరము జన్మములు వచ్చుచుండును. కనుక పరమాత్మయందే ఆసక్తిగలవారై జీవించువారే సర్వదా సుఖముగా నుండగల్గుదురు.

నిష్కామముగా నున్నవారికి అన్ని సౌఖ్యములు అప్రయత్నముగా చేకూరుచుండును.

11. గ్రామస్థుల కర్తవ్యములు

సోదర సోదరీమణులారా! పుణ్య పాప మిశ్రకర్మల దోషములవలన జన్మలు వచ్చును. అనగా పుణ్యముచే దేవతా గుణములతో జన్మ వచ్చును. పాపమువలన రాక్షస గుణములతో జన్మ వచ్చును. పుణ్యము కొంత, పాపము కొంత గలిసిన (మిశ్ర) కర్మవలన మానవ స్వభావములు గల జన్మ వచ్చును. పరమాత్మజ్ఞానము గలిగినప్పుడే జన్మరహితమైన మోక్ష సుఖము గలుగును.

కనుక దేహ సుఖములు (భోగములు), ధన ధాన్య భూములు, పుత్ర మిత్రాదులతో గల సంబంధమును, శాశ్వతమైన వను భ్రాంతులను తొలగించుకొనుచు పరోపకార బుద్ధితో, పరమాత్మ చింతనతో, విషయ భోగములపై విరక్తితో జీవితమును గడుపుట మన ముఖ్య కర్తవ్యమును విషయమును మరువకుడు.

ప్రతిగ్రామమందును భజన సమాజము లుండవలెను. వారమున కొకసారియైనను స్త్రీ పురుషులు సమావేశమై భగవద్భజన, ప్రార్థనలు, కర్మ, భక్తి, జ్ఞాన, వైరాగ్య నీతిధర్మముల పఠనమున్ను తప్పక జరుపవలెను.

హింస, దొంగతనము, వ్యభిచారము, అసత్యము, అన్యాయము (మోసము) మొదలగు దుష్టపనుల జేయక కామం, క్రోధం, ఆశ, దంబము, మదము, మాత్సర్యము, కపటము, అహంకారము, అసూయ, ద్వేషము, ఈర్ష్య మొదలగు దుర్గుణములను చంపుకొనుచు సోదరభావముతో మెలగవలెను.

జీవించియున్నపుడు, మరణించిన తరువాతను ఆనందముగా నుంచునట్టి నిష్కామ పుణ్యమును, దైవభక్తిని, సద్గురుభక్తిని, వైరాగ్యమును, స్వాత్మజ్ఞానమును సంపాదించుకొనవలెను. ధనమునకు, గృహమునకు, బంధుమిత్రాదులకు కీర్తి ప్రతిష్ఠలకు అమ్ముడుపోక, దాసులుకాక, జీవితమును మోక్షమార్గమున నడిపించుటకే మనము పుట్టితి మను విషయమును రాత్రిబవళ్లును మరువరాదు. మరచినవారు మానవులు కారు, పశువులే.

ప్రతిక్షణమును దైవాత్మలను, నీతిధర్మముల దృష్టిలో నుంచుకొనియే పనుల జేయవలెను, మాట్లాడవలెను. చూడవలెను, వినవలెను, తాకవలెను.

12. ఆస్తి తగ్గుటచే మేలు

ప్రభుత్వమువారు ధనవంతుల ఆస్తులను తీసికొని బీదలకు పంచిపెట్టుచున్నందులకు ధనవంతులు బాధపడనవసరములేదు. ధన మధికముగా నుండుటచేత పనులధికమగును. మాట లధికమగును, చింత లధికమగును. బంధుమిత్రాదు లధికమగుదురు. రోగము లధికమగును. అందులన దేవుని స్మరించుటకు, మంచిచెడ్డలను, నిత్యానిత్యమును, కర్తవ్యాకర్తవ్యములను, ఆత్మనాత్మలను విచారించుటకు, మంచి గ్రంథములను చదువుటకును తీరికయుండదు. తీర్థయాత్రలు గావించుటకు, పెద్దలను దర్శించుటకు, జపధ్యానముల జేయుటకు, వేళకు సుఖముగా నిద్రించుటకును అవకాశ ముండదు.

ధనవంతులకు ఆకలి తక్కువ. శాంతి తక్కువ. ఆరోగ్యము తక్కువ. భక్తి తక్కువ. ధైర్యము, దయ తక్కువ. దరిద్రులకు ఆకలి తక్కువ, ఆరోగ్య మెక్కువ. శాంతి మెక్కువ. భక్తి వైరాగ్యము లెక్కువ. త్యాగము, దయ లెక్కువ. ధైర్య మెక్కువ.

దరిద్రము, భగవద్భక్తి, సజ్జనసాంగత్యమును గలవారే పుణ్యాత్ము లని శాస్త్రము చెప్పెను.

“ధనవంతులు మోక్షము నొందుట కంటె, సూది బెజ్జములో ఒంటె దూరుట బహు సులభము” అని క్రీస్తు చెప్పెను.

“ఐశ్వర్యము కంటె సుకృతములే (పుణ్యములే) మన కెక్కువ” అని గాంధీ చెప్పెను.

ధనవంతులారా! మీ భారమును ప్రభుత్వమువారు తగ్గించి దరిద్రులనెత్తిని పెట్టు రోజులు వచ్చినందువలన సంతోషించవలెనేగాని చింత (బాధ) పడకూడదు.

ఐశ్వర్యముకంటె దారిద్ర్యము గొప్పది

శ్లో. అకిం చన్యంచ రాజ్యంచ
తులయా సమతో లయమ్
అత్యరిచ్యత దారిద్ర్యం
రాజ్యాదపి గుణాధికమ్ ॥

తా. త్రాసులో ఐశ్వర్యము నొకప్రక్కన, దారిద్ర్యమును రెండవ వైపున పెట్టి తూచగా ఐశ్వర్యముకంటె దారిద్ర్యమే విశేష బరువుగా నుండెను.

శ్లో. దరిద్రదాయ సమస్తుభ్యం
సిద్ధోఽహం త్వ త్రప్సాదతః
సర్వం పశ్యామి దేవేశ
సమాం పశ్యతి కశ్చన ||

తా. ఓ దరిద్రదేవతా! నీకు సమస్కారము. ఎందు
వల్లననగా, నీ అనుగ్రహము వల్లనే కదా నేను జ్ఞాన సిద్ధుడ
నైనది. ఎట్లందువా: నేను అన్నిటిని చూచుచున్నను,
నన్ను ఒక్కరున్ను చూడలేకపోవుచున్నారు.

భక్తి జ్ఞాన వైరాగ్య ధర్మములు దరిద్రులైనపుడే
హృదయములో నిలచును. శ్రీ బుద్ధుడు, శంకర, రామాను
జాది మహాత్ములందరున్ను దరిద్రులుగా నుండి తపస్సు, దైవ
ధ్యానము చేసి లోక పావనులైరి.

విశ్వర్యమును కోరువారు యింతవర కెవ్వరున్ను
ధన్యులు కాలేదు.

కైవల్య సుఖము కంటె పరోపకార సుఖము గొప్పది

శ్లో. పరోపకృతి కైవల్యే
తులయిత్వా జగద్గురుః
గుర్వీం చోపకృతిం మత్వా
అవతారాన్ దశాఽగ్రహీత్ ||

తా. జగద్గురు డగు భగవంతుడు కైవల్య సుఖ
మును, పరోపకారముచే కలుగు సుఖమును త్రాసులో పెట్టి
తూచగా, కైవల్య సుఖము కంటె పరోపకార సుఖమే
బరువుగానుండె నట. అందువలననే, దశావతారము లెత్తి
పరోపకార మొనర్చెను.

13. నా సహాయం నీకు - నీ సహాయం నాకు

“పరస్పరం భావయంతః శ్రేయః పరమవాప్స్యథ”

అని గీత 3-వ అధ్యాయంలో గలదు. అనగా, ఒకరి కొకరు సహాయము జేసికొనుచు శ్రేయస్సు నొందుచుండవలె నని తాత్పర్యము.

ఒకరి కొకరు సోదరభావముతో సహాయముజేసికొనక పోవుటచేతనే. లోకములో అనేకచోట్ల గృహములలో, గ్రామములలో, మఠములలోను కలహములు, దొంగతనములు, హత్యలు, ద్వేషములున్నవి. వచ్చుచున్నవి. జరుగుచున్నవి. పుట్టుచున్నవి.

కష్టములు వచ్చినపుడు, నష్టములు సంభవించినపుడు, తన పెత్తనమును సాగించుకొనవలె నను ఇచ్చయున్నప్పుడును లోకములో, జనులలోను అశాంతితోగూడిన పాపముతో, అధర్మముతో మిశ్రితములైన సంఘటనలు జరుగుచున్నవి.

దేవునిపై, ఆత్మపై, ధర్మముపై, వైరాగ్యముపైని దృష్టిసి, విశ్వాసమును స్థిరముగా నుంచుకొని ఓర్పుగలిగియున్న గృహములో, మఠములో, హృదయములో, గ్రామములో సమత్వము, ఆనందమును తాండవమాడుచుండును. దేహ పోషణకు, కుటుంబ పోషణకును మించినటువంటి దురాశకు దాసులైనపుడు మానసా దీంద్రియములు అధర్మముపై పునకు, అసత్యము దిశకును పరుగు లిడుటకు ఇచ్చగించుచుండును.

కుల భేదములను పాటించక, గుణమునకు ప్రాధాన్యత నిచ్చుచు ప్రవర్తించుచుండవలెను. గొప్పవానిని అల్పులని భావించుట, అల్పులను గొప్పగా గౌరవించుటయును అశాంతికి కారణము లగును.

అన్నము, వస్త్రము, ఔషధము, నివాసగృహమును స్వార్థగుణము లేకుండ అందరకును సమకూర్చుచుండవలెనని ప్రభుత్వము సంకల్పించుచున్నందున ధనవంతులు బాధపడక ప్రభుత్వము చెప్పినట్లు నడచుట సర్వజన శ్రేయోదాయక మగును.

దేవతలు ఏండ, గాలి, వాన మొదలైనవి మానవాది జీవులకు సహాయముచేయుచున్నారు. మానవులు దేవతలకు యజ్ఞము, పూజ, నమస్కారము, భజనలున్ను చేసి సంతృప్తి గలిగించవలెను.

భర్తకు భార్య, భార్యకు భర్తయును ఇహపరసుఖ సాధన కర్మలలో సహాయము చేసికొనుచుండవలెను.

తండ్రికి బిడ్డలు, బిడ్డలు తండ్రికిని సహాయము చేసికొనుచుండవలెను. తల్లికి కుమార్తె, కుమార్తెకు తల్లియు సహాయ మొనర్చుకొనవలెను.

అన్నదమ్ములుకూడ ఒకరి కొకరు సహాయభూతులుగా నుండవలెను.

బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్రాది వర్ణభేదములను విడిచి ఒకరి కొకరు సహాయ మొనర్చుకొనుచుండవలెను.

సన్న్యాసులకు గృహస్థులు అన్నము, వస్త్రము, ఔషధము, నివాసగృహము మొదలైనవి ఇచ్చుచుండవలెను. గృహస్థులకు సన్న్యాసులు భక్తి, జ్ఞాన, వైరాగ్య,

నీతిధర్మములను బోధించుచుండవలెను. దేవుని విశేషముగా జప ధ్యాన ప్రార్థనలు జేసి గృహస్థుల బాధలను శాంతింప జేయుచు ధైర్యోత్సాహములు గలిగించుచుండవలెను.

గురువునకు శిష్యుడు, శిష్యునకు గురువున్న సహాయముగా నుండవలెను.

దేహము, ధనాదులున్న అశాశ్వతము లైనవి, మట్టి పాలగునవిగాన అభిమానమును (అహంకారమును), లోభ గుణమును (దురాశను), అనూయ, ఈర్ష్య, ద్వేషభావములను వదలి వ్రతక భగవంతుని కుటుంబముగా నిశ్చయించుకొని నేను నీవు, నాది నీది యను భావములులేని సోదర భావములతో మెలగవలెను.

పెద్దలు ఒక కథ చెప్పెదరు,

ప్రజాపతికి అదితి, దితి యను ఇరువురు భార్యలు కలరు. అదితికి దేవతలు పుట్టిరి. దితికి రాక్షసులు పుట్టిరి.

ప్రజాపతికి దేవతలపై ప్రేమ గలిగియుండుట, రాక్షసులపై ప్రేమ లేకపోవుటయును రాక్షసులు గుర్తించి, “తండ్రీ! మేమును, దేవతలున్న మీ బిడ్డలమేగదా! మాపై ప్రేమ లేకుండుట, దేవతలపై ప్రేమ జూపుటయును నీకు న్యాయమా?” యని రాక్షసులు ప్రశ్నించిరి. అప్పుడు తండ్రీ యగు ప్రజాపతి, “రాక్షసులగు మీరు సోదరభావముతో నుండక, అల్పగుణములతో నుంటున్నారు. దేవత లన్ననో సోదరభావముతో మెలగుచుందురు. మీకంటె చాలా తెలివిగలవారు. అందువలన వారిపై విశేష ప్రేమ చూపుచుండు” నని చెప్పెను.

అప్పుడు రాక్షసులు, “మాలో కంటే దేవతలలో విశేష తేలి వేమిగలదో ప్రత్యక్షముగా మాకు చూపు” డని తండ్రి నడిగిరి.

అప్పుడు తండ్రియగు ప్రజాపతి దేవతలను, రాక్షసులను పిలిపించి ఒక విందు యేర్పాటుగావించి, “విస్తరాకులలో గల మిఠాయి, గారెలు మొదలగు పదార్థములను మోచేయి వంచకుండ మీరు భుజించు” డని మొదట రాక్షసులతో చెప్పెను. అప్పుడు రాక్షసులు మోచేతిని వంచకుండ పదార్థములను అరచేతితో నోటివైపునకు విసరుకొనుచుండగా నోటిలో పడక కొన్ని ముఖమునకు తగిలి పడిపోవుచుండెను. మరికొన్ని మూతికి తగిలి పడిపోవుచుండెను. ఇంకా కొన్ని బుగ్గలకు, కంఠమునకు తగిలి పడిపోవుచు పదార్థమున్నియు ఆకలిబాధను తీర్చక వ్యర్థము అయ్యెను. క దేవతలకు వడ్డింపగా వారు విస్తరాకును మధ్యలో వంచుకొని ఎదురుబొదురుగా కూర్చొని, ఒకరి నోటిలో గొకరు మోచేతిని వంచకుండ అరచేతితో తీసికొని పెట్టుకొని, పదార్థముల నేమియు వ్యర్థముగానీయక సంతృప్తిరముగా భుజించిరి. అప్పుడు రాక్షసులకు సిగ్గువచ్చి, “మాంటే దేవతలే గుణవంతులు. సోదరభావముతో మెలగుదురు. అందువలననే మన తండ్రి దేవతలపై విశేష ప్రేమ జూపుచు మెలగుచున్నా” డని నిశ్చయించుకొనిరి.

ఇట్లే ఈ మానవ లోకములో (మానవులలో), దేవతా స్వభావులు రాక్షస స్వభావులు నుందురు.

14. ఎవ రెక్కువ? ఎవరు తక్కువ?

అహింస, సత్యము, అస్తేయము, బ్రహ్మచర్యము, దయ, కరుణ, నిష్క-పటత్వము, నిత్యానిత్య వస్తువిచారణ, వైరాగ్యము, పరమాత్మధ్యానము, సమత్వదృష్టియు గలవారు లోకములో శ్రేష్ఠు లనబడుదురు. ఇట్టివారు దరిద్రులుగా నున్నను, కులములో తక్కువవారై నను, స్త్రీలై నను, చదువు లేనివారుగా నున్నను పూజనీయు లనబడుదురు. ఇట్టివారిని ఎవరై నను దూషించినను, బాధలు పెట్టినను మహాపాపము గలుగును. ఆపదలపా లగుదురు. ఉత్తములే లోకమునకు దిక్కు, ఆధారము నగుదురు.

ధనవంతులై నను, విద్యావంతులై నను. ఉద్యోగస్థులై నను సత్ప్రవర్తనలు, సద్గుణములున్న లేనియెడల అల్పు లనబడుదురు.

సత్య ధర్మములను తప్పక. సోదరభావముతో మెలగుట లోనే హృదయశాంతి, లోక శాంతి, గృహములో గ్రామము లోను శాంతియు గలుగును.

15. నీ కష్టార్జిత సొమ్ముతోనే

దానము చేయుము

స్వయముగా, న్యాయముగా శ్రమపడి సంపాదించి, మంచివారికి దానముచేసిన మాత్రమే తనకు పూర్తిగా దాన ఫలితము కలుగును.

తల్లిదండ్రాది బంధుమిత్రుల సొమ్ముతోగాని, ఇతరు లిచ్చిన సొమ్ముతోగాని, వడ్డీవ్యాపారముతోగాని, అద్దెల

వలసగాని, అధిక లాభమువేసికొని వ్యాపారముచేసిగాని సంపాదించి దాన ధర్మాది పుణ్యకార్యములను చేసినచో దాతకు పూర్తిగా పుణ్యము రాదు.

శ్లో. రాగా ద్యుపగతే చిత్తే, వంచయిత్వా పరంధనమ్
యదర్జ్యతే తస్య దానా, ద్యస్యాత్థాస్తస్య తత్ఫలమ్॥

తా. రాగద్వేషాది గుణములతో ఇతరులను మోసగించి సంపాదించిన ధనమును పుణ్యకార్యములకు ఉపయోగించినచో వానివలన వచ్చిన పుణ్యము ధనమునకు కర్తయైనవారికే చేరును. దానము చేసిన వానికి పుణ్యము రాదు, (యోగవాసిష్ఠము)

16. శ్రీ స్కాందపురాణము

(శ్లోకములను వదలి అందలి భావములనే వ్రాయుచున్నాను)

(శ్రీ) స్కాందపురాణమున ద్వితీయవైష్ణవఖండ మందలి గృహస్థాశ్రమధర్మనిరూపణ మను 22-వ అధ్యాయము.

(శ్రీ) నారాయణమూర్తి నారద మహర్షితో నిట్లు చెప్పెను :

1. పూర్వకాలములో తల్లిదండ్రులు తమ పుత్రులను విద్యాబుద్ధులను సంపాదించుకొనుటకుగాను గురువులవద్దకు పంపి విద్య పూర్తియగువరకును గురువుల దగ్గరనే యుంచెడివారు. బ్రహ్మచారులుగానున్న తమ పుత్రులు వివాహము చేసికొనదలంచినచో గురువులకు దక్షిణలను సమర్పించుకొని గురువుల ఆజ్ఞనుబొంది తిరిగి యింటికి వచ్చెడివారు, తరువాత వీరి ధర్మ మేమన :

2. తన కులగౌరవములకు దగినట్టియు, వయస్సుచేత తక్కువయైనట్టియు, రోగము లేనట్టియు, పురుషలక్షణములు లేనట్టియు, పాపరహితయగు స్త్రీని శాస్త్రయుక్తముగా వివాహము చేసికొనవలయును.

3. తరువాత తన యధికారము ననుసరించి ప్రతిదినము నందును భగవత్సంప్రీతి కొరకు దేవతలను, ఋషులను, పితృ దేవతలను, భూతజాలములను పంచయజ్ఞాది కర్మలచేత సంతృప్తిపరుపవలయును.

4. స్నానమును, సంధ్యావందనమును, జపమును, హోమమును, అధ్యయనమును, విష్ణుపూజనమును, తర్పణమును, వైశ్యదేవమును అతిథిసత్కారమును ప్రతిదినమును చేయవలయును.

5. న్యాయముగా నార్జింపబడిన ధనముతో శక్త్యానుసారముగా పుణ్యకార్యములను చేయవలయును. ఆశలేని వాడై తనను ఆశ్రయించినవారిని పోషింపవలయునే గాని వారలను వీడింపరాదు.

6. గృహస్థుడగువాడు అశాశ్వతమగు దేహమును, దేహసంబంధములగు క్రియలనుగురించి పశువులవలె యితరులతో వైరమును చేయరాదు. దేహ ధనాదులయందు నేను, నాది యను అహంకార, మమకారములను వదలవలెను.

7. జాగ్రతగలవాడై భగవద్భక్తులయొక్కయు, సత్పురుషులయొక్కయు సాంగత్యమును చేయవలయును. పరస్త్రీలయొక్కగాని, జూదము, పానము మొదలగు సప్తవ్యసనములుగల వారియొక్కగాని స్నేహమును చేయరాదు.

8. పరస్మైల నొకప్పుడును కాముక భావముతో జూడరాదు. శ్రాద్ధదినములయందును, పర్వదినములయందును, వ్రతదినములయందును, పగటియందును స్వభార్యతోనై నను విషయవర్జితముడై యుండవలయును.

9. పురుషుడు సాంఖ్యమునందును, యోగమునందును పరిపక్వజ్ఞానావస్థను పొందినవాడై నప్పటికిని ఏకాంతస్థలమునందు సొంత కుమార్తెతోనై న నుండరాదు. అట్లు సంభాషణాదులు గలిగియుండిన పతితు డగును.

10. ఇందువలననే తల్లితోగాని, సోదరితోగాని, కుమార్తెతోగాని బుద్ధిమంతుడగువాడు ఏకాంతముగా నుండరాదని జెప్పుచో నిక యువతియగు అన్యకాంతతో నుండరాదని వేరుగా జెప్పవలయునా?

11. మత్తును గలుగజేయునవియగు మద్యమాంసాదులను, జూదము మొదలగు సప్తవ్యసనములను దూరముగా త్యజింపవలయును. ఒకప్పుడును వాక్కుతోనై నను ప్రాణి మాత్రమునకు ద్రోహము జేయరాదు.

12. ప్రతిదినమును భగవంతునియొక్క అవతార రిత్రములను వినవలయును. దేవునియందు నమ్మిక వాడై తానుచేయు ప్రతికార్యమును భగవంతుని అకేయని చేయవలయును.

13. పాపములను హరింపజేయునవి యగు కార్తీక మాసమునందును, మాఘ మాసమునందును, వైశాఖ మాసమునందును, చాతుర్మాస్యమునందును ఇంకను ఇతర పుణ్య కాలములయందును విధిప్రకారముగా విశేష నియమముల నాచరింపవలయును.

14. పుణ్యకాలములయందును, పుణ్యప్రదేశములయందును, మంచి హృదయము గలవారికి గృహస్థుడగువాడు విధిప్రకారముగా శక్త్యానుసారము దానము చేయవలెను. ప్రాణులయందు కరుణ గలిగి యుండవలెను.

15. పాపరహితుడవగు నో నారదా! ధర్మవృద్ధికరములగు పుణ్యదేశములను, పుణ్యకాలములను, పుణ్యస్థానములగు వారిని నీకు జెప్పచున్నాను వినుము.

16. ఏదేశము నా చేత యధిష్ఠింప (నిర్మింప) బడినదో ఆ దేశము పుణ్యప్రదేశమని దెలిసికొనుము. మరియు మాహావత నియతులగు మును లే ప్రదేశమున తపస్సు చేయుచుందురో అదియు పుణ్యస్థలమని యెఱుంగుము. భగవత్స్వాహాత్మ్యముచేతను, భగవద్భక్తుల మాహాత్మ్యముచేతను ఆ యా స్థలములకు పవిత్రత్వము గలుగుచున్నది.

17. తనకు సంబంధించినవారియొక్క (స్వ భార్య బిడ్డల యొక్క) మంచి సంస్కారము ఎపుడు లభించునో, సత్త్వగుణము (మంచి హృదయముగలవారు) ఎపుడు లభింతురో అవియే మిక్కిలి పుణ్యకాలములని చెప్పబడుచున్నవి.

18. దేవతలను, పితృదేవతలను, బ్రహ్మనిష్ఠులను, సత్పురుషులను శక్త్యానుసారముగా పూజించుటయు, స్నానము, దానము, జపము మొదలగునవియు అనంతమైన ఫలములను గలుగజేయునవిగా నున్నవి.

19. ఓయీ, నారదా! సత్త్వ మెటువంటి దనగా స్వయముగా సాక్షాద్భగవత్స్వరూప మనియే దెలియవలయును. చెట్టుమొదట బోసిన జలము ఎట్లు శాఖోప

శాఖాపత్రపుష్పాదులకు వ్యాపించునో, అట్లే భగవత్సమర్పితమగు సర్వమును భగవత్సంబంధు లందరికిని జేరుచున్నదని భావము.

20. అహింసావ్రతము, వేదాధ్యయనము, ఆచరణము, సద్ధర్మము, భక్తి వీటిచేత సంతోషించుచు ఎవరు హృదయమునందు భగవంతుని యెల్లప్పుడు నారాధించుచున్నారో అట్టి బ్రహ్మనిష్ఠులు సత్పాత్రులని చెప్పబడుచున్నారు.

21. ఏకాంతమునందుండువారును, భగవద్భక్తులును, సంసారబంధమునుండి విడివడిన వారును భగవత్స్వరూపులనియు, సత్పాత్రులనియు దెలియుము.

22. మనోవాక్కాయములచేత నేప్రాణికిని హింస చేయకుండుట యనునట్టి అహింసావ్రతముచేతనే అతిదయగలవారైన పితృదేవతలు సంతోషించుచున్నారు.

23. ఏ ధర్మముల ననుష్ఠించుటవలన మానవునకు అక్షయమగు అభీష్ట (కోరిక) సుఖము చేకూరునో, అట్టి యీ గృహస్థాశ్రమ ధర్మములను నీకు సంతోషముగా జెప్పితిని.

24. శిలాజీవికాది వృత్తిభేదములచేత ఆ యా నామము గలవారై గృహస్థులు నాలుగు విధములుగా జెప్పబడుచున్నారు.

17. మహానిర్వాణ తంత్రము

అష్ట మోల్లా సము

(మూలశ్లోకములను వదలి వాటి భావమునే వ్రాయుచున్నాను)

1. గృహస్థుడు భగవద్భక్తుడై యుండవలెను. భగవత్తత్త్వమును తెలిసికొనుటయే తన జీవిత పరమావధి.

కర్మఫలముం దాసక్తిలేనివాడై, ఈశ్వరార్పణబుద్ధితో
కర్మముల నాచరించవలెను. కోరికలతో కర్మల చేయు
వారు దుఃఖముల నొందక తప్పదు.

2. ధనధాన్యములను సంపాదించుట గృహస్థుని
ముఖ్య ధర్మ మగును. కాని అది కల్లలాడుటచేతను,
పరులను మోసగించుటచేతను, పరధనములను దొంగి
లించుటచేతను చేయతగదు. మరియు ఈశ్వర సేవయు,
దరిద్రనారాయణ (దీనజన) సేవయు తన జీవిత ధర్మములని
యాతడు గుర్తింపవలెను.

3. తల్లిదండ్రులు సాక్షాత్భగవత్స్వరూపులని గ్రహించి
గృహస్థుడు ఎల్లపుడును అన్నివిధములను వారల సంతృప్తుల
జేయవలయును.

4. ఎవ్వని తల్లిదండ్రులు సంతృప్తులలో వానిచే
భగవానుడు సంతృప్తుడగును. తల్లిదండ్రులకు కష్టము
గలుగు మాటలను పలుకని బిడ్డలే నిజమైన బిడ్డ లగుదురు.

5. తల్లిదండ్రుల నెన్నడును పరిహాసము చేయరాదు.
గర్వముగాని, కోపముగాని, ద్వేషముగాని చూపరాదు.

6. తల్లిదండ్రులయెదుట వినయవిధేయతలతో నిలువ
వలయును. కూర్చుండు మని చెప్పవరకు కూర్చుండరాదు.

7. తల్లికిని, తండ్రికిని, బిడ్డలకును, భార్యకును,
పేదలకును బెట్టనిదే గృహస్థుడు భుజింపరాదు. అటుల
భుజించుట పాపకార్యమే.

8. ఈ శరీరమునకు తల్లిదండ్రులే కారణభూతులు
కావున వారలకు సంతోషము (మేలు) గలుగజేయుటకై
మానవు డెన్ని కష్టములనైనను భరించుట కర్తవ్యము.

9. తన భార్యయెడలను తన విధ్యుక్తధర్మము పైన తెలిపిన విధముగనే యుండవలెను. భార్య నాతడు దూషింపరాదు. కేవలము తల్లిగా భావించి యామెను పోషింపవలయును. తా నెంతటి మహాకష్టము ననుభవించుచున్నను భార్యపై కోపింపరాదు.

10. తన భార్యను తప్ప పరస్త్రీని తాకరాదు.

11. స్త్రీలతో చెడుమాట లాడరాదు. తన శక్తి సామర్థ్యములనుగూర్చి గొప్పగా చెప్పరాదు. నేను ఇది చేసితిని అది చేసితి నని చెప్పరాదు.

12. ధనముచేత, వస్త్రములచేత, ప్రేమచేత, నమ్మికచేత, చల్లని మాటలచేతను గృహస్థుడు తన భార్యను సంతృప్త నొనర్పవలయును. ఆమె మనస్సునకు భయము, కష్టము కలుగు పని నెన్నడును చేయరాదు. పతివ్రతయగు భార్యయొక్క ప్రేమను బొందగల్గినవాడు సమస్త ధర్మముల ఫలము పొందినవా డగుచున్నాడు. సమస్త సద్గుణములను సంపాదించ గలుగుచున్నాడు.

13. బిడ్డలయెడ గృహస్థు డవలంబింపవలసిన ధర్మము లివి. నాలుగేండ్ల వయస్సు వచ్చువరకును పుత్రుని ప్రేమానురాగములతో బెంచుచు, పదునారేండ్లవరకును విద్యాబుద్ధులను గఱపవలయును.

14. ఇరువదియేండ్ల ప్రాయమున నాతని నేదియో యొక యుద్యోగమున లేక కృషి యందు నియోగింపజనును. తండ్రి యపు డాతని ప్రేమతో తన సమానునిగా జూడవలయును.

15. సరిగా నిదియే విధముగా కుమార్తెను పెంచి, విశేష శ్రద్ధతో నామెకు విద్యాబుద్ధులను గరపవలయును. వివాహ సమయమున తండ్రి యామెకు నగలను, ధనమును నొసగవలయును.

16. ఇక నాతనికి తన యన్నదమ్ములయెడ, అక్క సెల్లెండయెడ, పేదలై యున్నయెడల వారి బిడ్డలయెడ, మిగిలిన తన బంధువర్గమునెడ, స్నేహితులయెడ, సేవకులయెడ ప్రవర్తించవలసిన ధర్మములు గలవు.

17. పిమ్మట తన గ్రామవాసుల యెడలను, బీదలయెడలను, ఎవరైన గానిండు తన సాయమును కోరువారియెడలను గృహస్థునకు ధర్మము లేర్పడి యున్నవి.

18. తగినంత స్థితిపర్చుడై యుండియు గృహస్థుడు బంధువులకును, పేదలకును బెట్టనియెడల నట్టివాడు మానవ మాత్రుడు గాడనియు, వట్టి పశువనియు గ్రహింపుడు.

19. వస్త్రాభరణములయందు, శరీరపోషణమునందు, తల దువ్వుకొనుటయందు వ్యామోహము కూడదు.

20. గృహస్థుడు పవిత్రహృదయుడై, పరిశుద్ధ శరీరుడై యుండుటయేగాక, పాపములు గలుగని కర్మల చేయుచుండవలయును.

21. శత్రువుల విషయమున గృహస్థుడు వీరుడై వర్తింప నొప్పును. శత్రువులకు లొంగక ఎదుర్కొనవలెను. ఇది గృహస్థుని విధి. అంతియేకాని యొక మూల గూర్చుండి యేడ్చుచు, తన యసమర్థతను చూపుచు అర్థరహిత ప్రలాపము లాడగూడదు. శత్రువులయెడ శౌర్యమును

బ్రకటింపని యెడల ఆతడు తన ధర్మమును నెఱవేర్చని పాడగును. గురువుల యెడలను, బంధుగుల యెడలను ఆతడు మేకపిల్లవలె శాంతమూర్తియై మెలగవలయును.

22. దుర్మార్గులను గౌరవింపకుండుట గృహస్థుని విధ్యుక్తధర్మము. దుర్మార్గులయెడ గౌరవము చూపినచో దౌర్జన్యమును ప్రోత్సహించినపాడగును. మరియు గౌరవార్హులగు సజ్జనులను గౌరవించకపోయినచో తప్పుచేసినపాడగును. స్నేహమొనర్చుటలో మైమరచి సంచరింపరాదు. కనబడిన పారితోషెల్ల స్నేహము చేయుచు, తన నీతిధర్మ మార్గమును విడువ తగదు. తాను స్నేహము చేయదలచిన వారి చర్యలను, పరులతో వారి వ్యవహారధర్మములను నిపెట్టి వానిని గూర్చి పర్యాలోచించిన పిమ్మటనే పారితోష స్నేహము చేయవలయును.

23. తన పేరు ప్రఖ్యాతులను గూర్చి నలుపురియెదుట సంభాషింపరాదు. తన శక్తిసామర్థ్యములను గూర్చియు, తన సంపదను గూర్చియు లేక రహస్యముగా తనకు తెలుపబడిన విషయముల గూర్చియు ప్రసంగింపరాదు. ఈమూడు విషయములను గూర్చియు గృహస్థుడు మాట్లాడరాదు.

తాను దరిద్రుడననిగాని, భాగ్యవంతుడననిగాని చెప్పరాదు. తన సిరిసంపదలనుగూర్చి ప్రగల్భములు పలుకరాదు. తన యభిప్రాయములను వెలిబుచ్చరాదు. ఇది యాతని పరమ ధర్మము.

24. ఏదైన పొరపాటు చేసినప్పుడుగాని, దౌర్బల్యమున కధీనుడైనప్పుడుగాని, నలుపురియెదుట తన గుట్టు వెల్లడించుకోకూడదు. మరియు నేదేని యుద్యమము

నారంభించియుండునపుడు తన కందు జయము లభింపదని నిశ్చయముగా నెరిగియుండియు దానిని వెల్లడింపరాదు.

25. తన లోపమును తాను వెల్లడిచేయుట పిలువని పేరంట మగుటయేగాక, మనోదౌర్బల్య హేతువై జీవితమున విధ్యుక్తకర్మాచరణమునకు దన్నసమర్థుని జేయును. విద్యాధనముల నార్జించుటకై శక్తివంచనలేక ప్రయత్నించుట విధ్యుక్తము. తన విధిని నెరవేర్చునిచో ఆతడు గృహస్థుడనిపించుకొన జాలడు. ధనార్జనమునకు గడంగని గృహస్థుడు అధర్మవర్తను డగును.

26. అలసుడై పనికిమాలిన జీవితముతో తృప్తి వహించువాడు అవినీతిపరుడు. ఏలయన : తనపై వందల కొలదిమంది ఆధారపడియుందురు. ఆతడు ధనవంతుడైనచో తన్నూలమున వందలకొలది యితరులు సంరక్షింపబడుదురుగదా. సద్వినియోగమునకై ధన మార్జించుట తప్పుగాదు. అది పదిమంది కుపయోగపడును. సంఘమునకు, సాంఘిక జీవనమునకును గృహస్థుడే ఆధారభూతుడు. ధర్మమార్గమున ధన మార్జించి, ఉదారబుద్ధితో దానిని వినియోగించుట ఆరాధనవంటిది. ఏలయన : సన్మార్గమున ధన మార్జింప, దానిని సత్కార్యములకై వినియోగింప బ్రయత్నించువాడు గుహలో ధ్యానమొనర్చు తపస్వి యెట్టి మోక్షసాధన జేయుచున్నాడో, అట్టి మోక్షసాధనమే ప్రాయశముగా జేయుచున్నాడు. ఎట్లన : భగవద్భక్తిచే భగవంతునిదేయగు సమస్త సృష్టిజాలమునందలి భక్తిచే ప్రేరితమగు నాత్మార్పణము, స్వార్థత్యాగము నను సుగుణములే వీ రిరువురియందును భిన్నవిధములుగా వ్యక్తమగుచున్నవి.

27. జనులకు మేలొనగూర్చుననియు, జనులకు ప్రీతి కరములు నగు మాటల నుపయోగించుచు గృహస్థుడు మృదులమగు రీతిని సత్యసంభాషణ మొనర్పవలయును, పరుల వ్యాపారములను గూర్చి యాతడు పలుకరాదు.

28. చెఱువులను త్రవ్వించుచు, బాటల కిరువై పులను చెట్లను నాటించుచు, మానవులకును, జంతువులకును గూడ విశ్రాంతి మందిరములను నిర్మించుచు, బాటలను వేయించుచు, వంతెనలను గట్టించుచు గృహస్థుడు యోగీంద్ర లభ్యమగు నుత్తమోత్తమగతిని బొందుచున్నాడు.

29. స్వదేశము కొఱకుగాని, స్వధర్మము కొఱకుగాని యుద్ధరంగమున ప్రాణములను బాయు గృహస్థుడు ధ్యానముచే యోగి పొందు పరమపదమునే పొందుచున్నాడు. దీనివలన నొకని విధ్యుక్తధర్మము మరియొకనిది కాదనియు, ఐనను ఒకటి యుత్తమగతిని గల్గించునదియు, మరి యొకటి అధోగతిని గల్గించునదియు మాత్రము కాదనియు నేర్పడుచున్నది. మరియు ప్రతి విధికిని నియమిత స్థానము గలదనియు, మనయొక్క పరిస్థితుల ననుసరించి, మన ధర్మములను, విధులను నిర్వర్తించుచుండవలయు ననియు గ్రహించవలెను.

18. బ్రహ్మవిద్యాధికారము సన్న్యాసులకేనా?
గృహస్థులకుకూడ గలదా?

సన్న్యాసులైనను, గృహస్థులైనను నిత్యానిత్య వస్తు వివేకము, ఇహపర సుఖములపై విరక్తి, మానసాదీంద్రియ

ముల నిగ్రహము, తీవ్ర ముముక్షుత్వమును కలవారికే బ్రహ్మవిద్యాధికారము గలదు. అహంకార, మమకారములు నశించినవారే లోకములో ముక్తులు, నిత్యమైన పరమాత్మను సత్యమైనదిగను, అనిత్యములైన దేహాధనాది ప్రపంచమును అనిత్య (అసత్య) ములైనవిగను గాంచుటకు మొదట సభ్యసించవలెను. ఏ మానవుడైనను నశించు వాటిపై ఆసక్తిగలిగియున్నంతవరకు బాధలు అనుభవించక తప్పదు. సన్న్యాసులకైనను, సంసారులకైనను దేహాభిమానము నశించి అఖండాత్మానుభూతి గలిగిన శాశ్వతానందము గలుగును.

పూర్వము నుండియు సన్న్యాసులై, మోక్షసాధనలు చేసి ముక్తులైనవారు కనబడుచున్నారు. సంసారులుగా నుండియు (భార్యా బిడ్డలతో, భూగృహాధన పశువులతో నుండియు) మోక్షసాధనలుజేసి మోక్షపదము నొందినవారు కనబడుచున్నారు. ఋషులలో, దేవతలలో, రాజులలో, స్త్రీలలో ననేకులు బ్రహ్మజ్ఞానముగలవారు ఉన్నట్లు చరిత్ర వలన తెలియుచునేయున్నదిగదా! భద్రాచల రామదాసు, కబీరుదాసు, తులసీదాసు, పెద్దదాసు, త్యాగరాజు, పోతన, బహ్మంగారు, సిద్ధయ్యగారు, గురునానక్కు, మహమ్మదు, గాంధీ, శివాజీ, నామదేవుడు, తుకారామ్, ఏకనాథస్వామి, నరసింహమహతా, జయదేవుడు, పుండరీకుడు మొదలగు వారెందరో గృహస్థాశ్రమములో నున్నను, పరమభక్తులై యున్నట్లు కలియుగములోని చరిత్రలు తెలియజేయుచున్నవి. పూర్వపు యుగములలో కూడ దంపతులుగా ఋషులు కలరు. భార్యా భర్త లిరువురు తపస్సంపన్నులుగ,

బ్రహ్మజ్ఞానులుగ, పరమభక్తులుగను, మహిమోపేతులుగను, లోకపావనులుగ నున్నపుడు పుట్టిన సంతానమున్న పరిశుద్ధ హృదయులై పవిత్ర వర్తనగలవారుగా, కీర్తివంతులుగా ప్రకాశించగలరు.

వసిష్ఠుని భార్య అరుంధతీదేవి, శక్తిమహర్షి భార్య అదృశ్యంతీదేవియును, చ్యవనమహర్షి భార్య సుకన్యాదేవిన్నీ, పులస్త్యమహర్షి భార్య సంధ్యాదేవియును, అగస్త్యమహర్షి భార్య లోపాముద్రయున్నా, భృగుమహర్షి భార్య పులోమయున్న (భ్యాతి), జమదగ్నిమహర్షి భార్య రేణుకాదేవియును, విశ్వమిత్రమహర్షి భార్య హైమవతిదేవియును, నారదమహర్షి భార్య సత్యవతి (సుకుమారీదేవి), యాజ్ఞవల్క్యమహర్షి భార్య మైత్రేయి (కాత్యాయనియును) బ్రహ్మజ్ఞానముగల దంపతులే. ఇట్లే, దేవతలలోకూడ బ్రహ్మజ్ఞానముగల దంపతులు గలరు.

లక్ష్మీ నారాయణులు, సరస్వతీ బ్రహ్మలు, పార్వతీ పరమేశ్వరులు, శచీదేవి ఇంద్రులు, తారా బృహస్పతులు, ప్రభావతీ సూర్యులు, రోహిణి చంద్రులు, దూమార్తయమధర్మరాజు, గౌరీ వరుణులు, ఋద్ధి కుబేరుడు, అదితి కశ్యపుడు, సీతా రాముడు, రుక్మిణి శ్రీకృష్ణుడు, ధృతి ధర్మదేవత, స్వాహాదేవి అగ్ని హోత్రుడు, గంగా సముద్రుడు—వీరందఱు బ్రహ్మజ్ఞానము గలవారలే.

ఇట్లే, రాజులలో ఊర్వశీ పురూరవుడు, శకుంతల దుష్యంతుడు, సావిత్రి సత్యవంతుడు, దమయంతి నలుడు, ధన్యాదేవి జనకమహారాజు, చూడాల శిఖిధ్వజమహారాజు, సరమ్మ విభీషణుడు, ద్రౌపది పాండవులును, చంద్రమతి

హరిశ్చంద్రుడును గృహస్థులలో భ్యాతి గడించిన వారలే.

సంసారులకు సన్న్యాసులు గురువులుగా నుంటున్నారు. సన్న్యాసులకు గృహస్థులు గురువులుగా నుంటున్నారు. భర్తకు భార్య గురువుగా నుంటున్నట్లును, భార్యకు భర్త గురువుగా నుంటున్నట్లును చరిత్రలు కనబడుచున్నవి.

స్త్రీలకు పురుషులు గురువులుగా నుంటున్నట్లును, పురుషులకు స్త్రీలు గురువులుగా నుంటున్నట్లును కనబడుచున్నది. సచి కేతుడను ఋషిపుత్రునకు యమధర్మరాజు వేదాంతమును బోధించెను. నారదునకు శివుడును, యాజ్ఞవల్క్యుమహర్షికి సూర్యుడును, వ్యాసులవారికి నారదుడు బోధించెను. జనకమహారాజునకు వసిష్ఠుడు, యాజ్ఞవల్క్యుడు, పంచశిఖ మహర్షి, అప్రావక్రమహర్షి గురువులు.

శుకమహర్షికి జనకమహారాజు బోధించినట్లుగ, శ్రీరామునకు వసిష్ఠుడు, విశ్వమిత్రుడును బోధించిరి. శ్రీకృష్ణునకు సాందీపుడు, ఉపమన్యు మహర్షి యును గురువులై బోధించిరి. గరుడునకు విష్ణువు, అర్జునునకు శ్రీకృష్ణుడును బోధించిరి.

శ్రీ రాఘవకృష్ణ పరమహంసగారికి బైరవబ్రాహ్మణి, తోతాపురియును గురువులు. మెహర్ బాబాగారికి హజరత్ బాబాజాన్ అను ఒక అమ్మగారును, ఉపాసన బాబాగారును గురువులు. గాంధీగారికి దాసి రామనామము నుపదేశించెను. శిఖిధ్వజ మహారాజునకు భార్యయగు చూడాలయే గురువు. గుణవతీబాయికి, ఆమె భర్తకును దాసియే గురువు. లీలాశుకునకు తాను ఉంచుకున్న చింతామణియే గురువు.

జ్ఞానులలోని తరగతులు

(యోగవాసిష్ఠం నిర్వాణప్రకరణము నుండి 102 సర్గము)

శ్లో. కశ్చిద్గిరిగుహః గేహః కశ్చిత్పుణ్యాశ్రమాశ్రయః

కశ్చిత్ గృహస్థాశ్రమవాన్ కశ్చిద్భహురటస్థితః ।

శ్లో. కశ్చిద్భిక్షా చరాచారః కశ్చిదేకాంతతాపసః

కశ్చిత్ మానవతథరః కశ్చిద్ధ్యానపరాయణః ॥

శ్లో. కశ్చిద్విపశ్చిద్విఖ్యాతః కశ్చిచ్ఛోభితా శ్రుతేః స్మృతేః

కశ్చిద్రాజాద్విజః కశ్చిత్కశ్చిదజ్ఞ ఇవ స్థితః ॥

శ్లో. గుటికాంజన ఖడ్గాది సిద్ధః కశ్చిన్నభోగతః

కశ్చిచ్ఛిల్పకలాజీవి కశ్చిత్పామరదూపభుత్ ॥

శ్లో. కశ్చిత్త్యక్త సమాచారః కశ్చిచ్ఛోత్రియ నాయకః

కశ్చిదున్నత్తచరితః ప్రవ్రజ్యాం కశ్చిదాశ్రితః ॥

తా. జ్ఞానులలో నొకడు పర్వతగుహలందును, మరి యొకడు పుణ్యాశ్రమములందు నివసించుచుండును, వేరొకడు గృహస్థాశ్రమముం దుండును, ఇంకొకడు ఎక్కువగా సంచారము నల్పుచుండును, ఒకడు భిక్షాటన మాచరించువాడుగను, ఒక డేకాంతమునందు తపస్సుచేయువాడుగను, ఒకడు మానవతమును ఆచరించువాడుగను, మరి యొకడు ధ్యానపరాయణుడుగను నుంటున్నాడు.

ఒకడు విఖ్యాత పండితుడుగను, ఇంకొకడు శ్రుతి స్మృతులను శ్రవణముచేయువాడుగను, మరొకడు రాజుగను, ఇంకొకడు బ్రాహ్మణునివలెను, ఒకడు అజ్ఞానివలె నొప్పుచుండును.

ఒకడు విఖ్యాత పండితుడుగను, ఇంకొకడు శ్రుతి స్మృతులను శ్రవణముచేయువాడుగను, మరొకడు రాజుగను, ఇంకొకడు బ్రాహ్మణునివలెను, ఒకడు అజ్ఞానివలె నొప్పుచుండును.

గుటిక, అంజన, ఖడ్గాదులచే ఒకడు ఆకాశగమనాది సిద్ధులబొందువాడుగను, ఒకడు శిల్పకళచే జీవిక నిర్వహించుకొనువాడుగను, ఒకడు సామరునివలె రూపము ధరించినవాడుగను, ఒకడు ఆచారముల నన్నింటిని విడిచినవాడుగను, ఇంకొకడు వేదవేత్తలలో నగ్రగణ్యుడుగను, వేరొకడు పిచ్చివానివలె వ్యవహరించువాడుగను, మరియొకడు సన్న్యాసమును గ్రహించినవాడుగను నుంటున్నాడు.

మోక్షమునకు ఆత్మజ్ఞాన మొక్కటే ప్రధానమైనది. వేషభాషలు, క్రియాక్రియలు, వర్ణాశ్రమ భేదములున్న ప్రధానములుగావు. చదువులేని స్త్రీ, పురుషులలో గూడ ఆత్మజ్ఞానులు గలరు.

19. తల్లిదండ్రు లెవరు ? బిడ్డ లెవరు ?

శ్లో. ఋణానుబంధ గూపేణ, పశుపత్నీసుతాలయః
ఋణాత్మయే వినశ్యంతి కాతత్ర పరిదేవనా॥

తా. ఋణముండుటవలననే భార్యా భర్తల సంబంధము, బిడ్డలతో, పశువులతో, భూములతో, గృహములతో ధనాదివస్తువులతోను సంబంధమునుగలిగి సుఖదుఃఖాదులను మానవులు అనుభవించుచుందురు. ఋణము తీరిన వెంటనే సంబంధములు వీడిపోవును, కనుక ఆశ్చర్యపడ గూడదు, దుఃఖపడకూడదు.

శ్లో. యామాతా సా పునర్భార్యా యా భార్యామాతృకై వహి
యః పితా స పునః పుత్రోయః పుత్రో స పునః పితా॥

తా. పూర్వజన్మమున తల్లిగాయున్న స్త్రీయే, ఈజన్మమున భార్యయగును. ఇట్లే, పూర్వజన్మమున భార్యగాయున్న స్త్రీయే ఈజన్మమున తల్లియగును.

ఇట్లే, పూర్వజన్మమున తండ్రిగాయున్న పురుషుడే ఈజన్మమున కుమారు డగును. ఇట్లే బిడ్డయే మరల తండ్రియగును.

(యోగతత్త్వోపనిషత్తు)

పై జెప్పబడిన సంసారచక్రమునుండి (బంధమునుండి) విడివడుటకు బ్రహ్మజ్ఞానసాధనయే గతియగును.

లోకములో భార్యను చంపునట్టి భర్తను, భర్తను చంపునట్టి భార్యను చూచుచున్నాము. ఇట్లే, తల్లిదండ్రులను చంపినట్టి బిడ్డలను, బిడ్డలను చంపినట్టి తల్లిదండ్రులను చూచుచున్నాము. ఇట్లే, సోదరుని చంపినట్టి అన్నను. అన్నను చంపినట్టి సోదరులను చూచుచున్నాము. ఇట్లే, గురువును చంపినట్టి శిష్యుని, శిష్యుని చంపినట్టి గురువును చూచుచున్నాము.

ఋణస్థులు, శత్రువులున్న బిడ్డలుగా పుట్టి బాధపెట్టుచుందురు.

ఒకప్పుడు పార్వతీదేవికి శ్రీకృష్ణుడు కుమారుడుగా (గణేశుడుగా) పుట్టెను. ద్వాపరయుగములో పార్వతీదేవి శ్రీకృష్ణునకు భార్యగా (జాంబవతిగా) నయ్యెను.

హిరణ్యకశిపునకు పూర్వజన్మమున శత్రువులుగా నున్న సనకాదియోగులే ప్రహ్లాదుడుగా బుట్టి (పుత్రుడుగా పుట్టి) తండ్రియగు హిరణ్యకశిపుని శ్రీహరిచే చంపించెను.

రావణాసురుని శత్రువే తమ్ముడై (విభీషణుడై) శ్రీరామునికి మర్మములుచెప్పి చంపించెను.

శ్రీ బుద్ధదేవునికి శిష్యుడే మందుపెట్టి బుద్ధుని చంపెను.

శ్రీ క్రీస్తుదేవుని తన శిష్యుడే శత్రువులకు వప్పచెప్పి చంపించెను.

శ్రీ దయానంద మహర్షిని (ఆర్యమత స్థాపకుని) ఒక వేశ్య విషము పెట్టించి చంపించెను.

శ్రీ రామానుజాచార్యులను తన గురువే చంపుటకు ప్రయత్నించి విఫలుడయ్యెను.

ఒక సాధుపుంగవుడు ప్రయాగక్షేత్రమునకు వెళ్లి సాధు సమారాధన చేయదలచినవాడై మధురనుండి బయలుదేరి పోవుచు ఒక గ్రామములోని వైశ్యుని యింటికి వెళ్లి భోజనముచేసి పరుండెను. అపుడు కోమటి సాధువుగారి ధనమును తీసికొని వాని మూటలో రాళ్లనువేసి కట్టెను. సాధుపుంగవుడు నిద్రనుండి లేచి ప్రయాణమై పోవుచు ప్రయాగకు చేరి సాధు సమారాధన చేయుటకు ధనపు సంచిని విప్పి చూడగా రాళ్లు మాత్రమే గలవు. కొంతసేపు గాఢ చింతలో మునిగి సాధుపుంగవుడు గంగలో తన శరీరమును విడిచి వైశ్యునకు కుమాడుడుగా పుట్టి, పెరిగి పెద్దవాడై ఒకనాడు తల్లిదండ్రాదులతో ప్రయాగక్షేత్రమునకు బయలుదేరి వెళ్లి పూర్వపు ధనముకంటె రెట్టింపు ధనమును ఖర్చుపెట్టించి తన పూర్వపు వృత్తాంతమును తల్లిదండ్రాదులకు చెప్పి జబ్బుగానున్నదని చెప్పి ప్రాణమును వదలి తల్లిదండ్రాదులను దుఃఖసాగరములో ముంచివైచెను.

ఒక బ్రాహ్మణుడు తన భార్య ప్రసవించిన వెంటనే బిడ్డను శ్మశానమునకు తీసికొనివెళ్లి గోతిలోనుంచి అక్షతలు జల్లి, “నీ వెవ్వరవు? నా కెందుకు పుట్టితివి?” అని యడిగెను. అపు డా శిశువు, “నేను పూర్వజన్మమున కట్టై లమ్ముకొని బ్రతుకువాడను. నా మోపు నీవు వేయించుకొని దాని వెల యివ్వకపోతివి. ఆ వెలను రాబట్టుకొనుటకై నీకు పుట్టితిని” అని చెప్పెను. మరియు “ఆ వెల నిచ్చినచో పోయెద”నని చెప్పగా, ఆ బ్రాహ్మణుడు ఆ వెల ఆ శిశువుపై నుంచగా శిశువు ప్రాణమును విడిచెను. దానిపై బ్రాహ్మణుడు మన్ను వేసి, పూడ్చివేసి ఇంటికి వచ్చెను.

20. శ్రీ శుకుడు కర్మఫలము గూర్చి పరీక్షిత్తునకు జెప్పుట

పరీక్షిత్తు : మహాత్మా! పురుషు లెట్లు స్త్రీలై జన్మింతురు ?

శుకుడు : రాజేంద్రా! పురుషుడు స్త్రీని చంపినను, కారణములేక స్త్రీని కొట్టి, దుఃఖపెట్టి బాధించినను ఆ పురుషుడు స్త్రీయై పుట్టి అనేక దుఃఖములను, బాధలను, నరకమును అనుభవించును.

పరీక్షిత్తు : ఏ పాపము చేసిన మానవులు గ్రుడ్డివా రగుదురు ?

శుకుడు : చూచినది లేదనువారు గ్రుడ్డివా రగుదురు. రాత్రు యమునివలన చాల బాధల నొందెదరు.

పరీక్షిత్తు : ఎట్టివారి తల నరుకబడును ?

శుకుడు : గురువులను కొట్టినవారి తల నరుకబడును.

వారు నరక బాధల నొందెదరు.

పరీక్షిత్తు : ఎట్టివారు కుంటివారు అగుదురు ?

శుకుడు : తనకంటె పెద్దవారిని కొట్టువారు, తన్ను వారును కుంటివా రగుదురు. వారు యమయాతనల బొందుదురు. నీచ కులమున దరిద్రుల యింట కుంటివారుగ పుట్టెదరు.

పరీక్షిత్తు : చెవిటి వా రెవ రగుదురు ?

శుకుడు : పండితుని వలన శాస్త్రములుగాని, పురాణ ములుగాని విని, వానికి తగిన సత్కారము చేయనివారు చెవిటి వా రగుదురు. ఆశాభంగము చేయువారు (యిచ్చెద ననిచెప్పియు ఇవ్వకున్నవారు) చండాలు రగుదురు.

పరీక్షిత్తు : ఎట్టివారు నపుంసకు లగుదురు ?

శుకుడు : గురుపత్నీ హరణముచేయువారు యమ బాధలుపడి నపుంసకులుగా, కుష్టురోగులుగా పుట్టుదురు. వారి భార్యలు పరపురుషులతో విహరింతురు.

పరీక్షిత్తు : మనుజునికి పశుజన్మ మెట్లు గలుగును ? వా రనుభవించు పాప మెట్టిది ?

శుకుడు : తనకంటె వయస్సులో పెద్దదైన స్త్రీతోను, తల్లిదండ్రుల తోబుట్టువులతోను, అత్తగారు, వదినెగారు, మేనగోడలు మొదలగువారితోను కూడినవారు చనిపోయిన తరువాత నరక బాధల నొంది తుదకు మేకజన్మమునొందెదరు.

పరీక్షిత్తు : చిన్న వయస్సులో బిడ్డలు చనిపోవుటకు కారణమేది !

శుకుడు : పరుల హింసించుట, వారికి ఆపదలు కలిగించుట, కలహములు పెట్టుట—వీనివలన ప్రజలు చిన్న వయస్సులో చనిపోవుదురు.

పరీక్షిత్తు : సంతానము కలుగకుండుటకు కారణమేది ?

శుకుడు : ఎద్దులు మొదలగు జంతువుల బీజమును (వృషణముల) కోసి, పిచ్చలు తీయవారు గొడ్డుబోతులగుదురు.

పరీక్షిత్తు : కష్ట వేటునను, పాము కాటునను, పిడుగు బాటునను, పులి, మొసలి మొదలగు క్రూరజంతువుల వాతను బడి హఠాత్తుగా చతురుగదా! అట్టి చా వెందువలన ప్రాప్తించును ?

శుకుడు : అట్టి చావులకే అకాలమరణ మందురు. వారు చేసిన పాపమువలననే అట్టి మరణములు గలుగును. వారు యమబాధ లనుభవించి, పురుగులై పుట్టుదురు.

పరీక్షిత్తు : దొంగతనముచేయువారికి యము డెట్లు బాధలు గలిగింపజేయును ?

శుకుడు : దొంగలను యమదూతలు ఇనుప రోకండ్లతో కొట్టుదురు. కత్తితో కోయుదురు. భూలోకములో పశువులుగా పుట్టింపజేయుదురు.

పరశ్రీని చెరచువారు బుడ్డలు, బూరగాళ్లు గలవారై తమ భార్యలే ఇతరులతో బోవుచుండగ జూచి ఏమియు చేయలేక ఊరకుండి చచ్చిన పిమ్మట నరక మనుభవించును.

పురుషునితో సంచరించుచు భర్తకు సేవచేయని స్త్రీ చచ్చి అనేక నరక బాధలుపొంది తుదకు ఆడు గుడ్డుగా పుట్టును.

మగనితో పోరాడుచుండువారును, వానిని కొట్టు వారును, తిట్టువారును యమదూతలచే అగ్నిగుండములో పడవేయబడుదురు. యమదూతలు అట్టి స్త్రీలయొక్క చెవులలో, ముక్కులలోను మరుగుచున్న నూనె పోయుదురు. అట్టివారు నరకశాధ లనుభవించినతరువాత మాలవాని యింట జన్మింతురు.

పరీక్షేత్తు : భార్యా భర్తల సంబంధ మెన్ని జన్మలవర కుండును.

శుకుడు : పుణ్యవిశేషమువలన స్త్రీ పురుషజన్మ మెత్తినపుడు, పాపదోషమువలన పురుషుడు స్త్రీయై జన్మించి నపుడును భార్యాభర్తల సంబంధము వీడిపోవును. మరియు శాపమువలనకూడ భార్యాభర్తల సంబంధము వీడిపోవును. సన్యాసాశ్రమమును స్వీకరించిన కుమారుడు తల్లికి నమస్కారము చేసినచో మరుజన్మమున తల్లి పురుషుడై జన్మించి మోక్షమార్గము నవలంబించును.

సరస్సులలో గల ప్రభావమువలన ఒక్కొక్క సరస్సులో స్నానముచేయుటవలన కూడ పురుషుడు స్త్రీ యగును.

(విష్ణు పురాణము)

21. సంసారులు సుఖవంతులా ?

సన్న్యాసులు సుఖవంతులా ?

“సుఖం బ్రహ్మ జగద్దుఃఖమ్” అనగా బ్రహ్మము (ఆత్మ) సుఖస్వరూప మనబడును. జగత్తు (దేహము) దుఃఖ

స్వరూప మనబడును, గాన సంసారులై నను, సన్న్యాసులై నను
నిత్య వస్తువగు ఆత్మను, దైవమును నమ్మియున్న మాత్రమే
సుఖముగా నుందురు. అనిత్యమైన జగమును, దేహమును,
సంసారమును నమ్మియుండువారు దుఃఖపడుచునే యుందురు.

అహంకార, మమకారములే దుఃఖకారణము
లనబడును.

అహంకారమును త్యజించుట అంతర వైరాగ్య మన
బడును. మమకారమును వదలుట బాహ్య వైరాగ్య
మనబడును.

కారణ మగు మన్నుకంటె, వేరుగా కార్యములగు
కుండలు లేనట్లును, బంగారముకంటె నగలు వేరుగా
లేనట్లును, దూదికంటె వేరుగా వస్త్రములు లేనట్లును, కారణ
మగు పరమాత్మకంటె వేరుగా కార్యమగు జగము,
సంసారము, దేహము లేదు.

నాది యనుకొనుట సంసార బంధ మనబడును. దేవుని
దనుకొనుట భక్తి యనబడును. దైవస్వరూపమే సర్వము
ననుకొనుట జ్ఞాన మనబడును.

సర్వము దేవునిదే. సర్వము దైవస్వరూపమే
యైనప్పటికిని నా దేహము, నా గృహము, నా ధనధాన్య
ములు, నా భూములు, నా బంధుమిత్రాదులు యను భావము
లతో సంసారులలో ననేకులు బాధలు పడుచున్నారు. ఇట్లే,
సన్న్యాసులలో ననేకులు నా దేహము, నా మతము, నా
ధనము, నా శిష్యులు యను భావములతో బాధలు పడు
చున్నారు.

శాశ్వతమైన పరమాత్మను మరచి అనిత్యములైన
గాటిని నమ్మియున్నవారిలో, బాధలు కాపురము చేయు
నుండును.

తే. గీ. రేపు దొరకెడి మత్త బర్హిణముకన్న
నపుడె దొరకెడి పావుర మధిక లాభ
మనుచు నైహికానందము నంద బుద్ధి
చొనిపి చెడుదురు పరలోకమునకు జడులు.

రేపు లభించెడి అందమైన నెమలి కంటె, యిప్పుడే
లభించెడి పావురము మేలు అన్నట్లు అవివేకులు, వైరాగ్యముచే
లభించెడి పరమాత్మ సుఖమునకు పాటుపడక క్షణికములు,
అశాశ్వతములు, దుఃఖకారణములు నైన ఇంద్రియ విషయ
సుఖములకు బానిసలై చెడిపోవుచున్నారు.

మోక్ష మార్గము మొదట మిక్కిలి కష్టమైనదిగా
నుండి పిదప అనంతమైన విశాల మగును. అజ్ఞాన మార్గము
మొదట విశాలముగా కనబడుచు, పిదప బహు ఇరుకుగా
దుఃఖముగా పరిణమించును. అందువలననే లోకములో
నూటికి తొమ్మిది తొమ్మిది మంది అజ్ఞాన మార్గమున
నడచుటకే యిచ్చగించుచున్నారు.

జ్ఞాన మనగా, దేశమును వదలి దూరముగాపోవుట
కాదు, లోకమును మరచి మొద్దువలె నుండుటయు గాదు.
నిత్యమైన ఆత్మను నిత్యమైనదిగాను, అనిత్యములైన
దేహ ధనాది నామ రూపములను అనిత్యములైనవిగాను
చూచుచు వ్యవహరించుట యగును.

ఆత్మను, దైవమును మరచినవారే కష్టముల పాలగుదురు.

గృహస్థాశ్రమములో నుండియు ననేకులు ఆత్మజ్ఞానముతో నిస్సంగులై వర్తించుచున్నారు. సన్న్యాసాశ్రమమును స్వీకరించియు ననేకులు ఆత్మయందుగాని, దేవునియందుగాని దృఢవిశ్వాసము లేనివారై, వాచావేదాంతులై, కామ క్రోధ లోభ మోహాది గుణములలో చిక్కి బాధలు పడుచున్నారు.

ఆత్మకు దాసులుకాక, అనాత్మకు దాసులై న వారికి సుఖమేమియు నుండదు.

కామమునకు, ధనమునకు, కీర్తికి, జిహ్వా రుచులకును లోబడువారికి ఆత్మస్వరూపజ్ఞానము అనుభవములో నుండదు.

సుకృత బలము, సద్గురు కృప, దేవుని అనుగ్రహమును ప్రతి ముముక్షువును సంపాదించుకొని యుండవలెను.

సన్న్యాసిగా నుండియు బంధములో నున్న శుకునకు, గృహస్థాశ్రమములో నుండియు ముక్తుడైయున్న జనక మహారాజు చెప్పిన దివ్యవాక్యముల నిచట తెలిపెదను.

శ్లో. పితృస్సగం పరిత్యజ్య | త్వం వనం గంతు మిచ్ఛసి
మృగై స్సహాను సంబంధో | భవితా తేన సంశయః |

తా. నీ తండ్రియగు వ్యాసులవారిని వదలి, వనమునకు నీవు వెళ్లదలంచితివిగదా! ఆ వనమునందు మృగముల సాంగత్యము గలుగుచున్నదిగదా! అపు డేమి చేయగలవు?

శ్లో. మహాభూతాని సర్వత్ర | నిస్సంగః కభవిష్యసి
ఆహారార్థం సదా చింతా | నిశ్చింతాస్యాఃక తా మునే |

తా. ఒక వేళ ఆవనమును కూడ విడిచి ఎచటికై నను పోదలంచినను, అన్నిచోట్లను మహాభూతములచే నిండి యుండగా నిస్సంగత్వ మెట్లు గలుగును ? మరియు గృహము నందువలె ఆహారచింత యుండునుగదా ! నిస్సంగత్వ మెట్లు గలుగును ?

శ్లో. దండాజిన కృతాచింతా । యథాతవ వనేపి చ

తత్తైవ రాజ్యచింతామే । చింతయానస్యవా నవా ।

తా. నీ దండ కమండల కృష్ణాజినములను కాపాడు కొనవలెనను చింత అడవిలోనున్నను నీకుండునుగదా ! అట్లే నేను గృహములోనుండి రాజ్యమును (ప్రజలను) కాపాడుకొనవలెనను చింతతో నుండును. ఇక నీకును, నాకును భేదమేమి కలదు ?

శ్లో. వికల్పోపహత స్త్వంవై । దూరదేశ ముపాగతః

న మే వికల్ప సందేహో । నిర్వికల్పోస్మి సర్వదా ।

తా. నీవు సందేహముతో గూడిన మనస్సుగల వాడవై యుండుటచే గ్రామమును వదలి దూరదేశమునకు (వనమునకు) పోయి యవస్థపడుచున్నావు. నా కన్ననో యట్టి సందేహము ఏమియులేదు గనుక నగరమందే (గృహమునందే) యుండి సుఖించుచున్నాను.

శ్లో. సుఖం స్వపి మివిప్రాహం । సుఖం భుంజామి సర్వదా

న బద్ధోస్మితి బుద్ధ్యాహం । సర్వదైవ సుఖీ మునే ।

తా. నేను సుఖముగా నిద్రించుచున్నాను, సుఖముగా భోజనము చేయుచున్నాను. నేను బద్ధుడనుగాను అని యెదు నమ్మకముగలవాడను గాన నే నెప్పుడును సుఖమునే యనుభవించుచున్నాను. ఇక నీవో.

శ్లో. త్వంతు దుఃఖ స దై వాసీ | బద్ధాహ మితి శంకయా
ఇతి శంకాం పరిత్యజ్య | సుఖభవ సమాహితః.

తా. నీవు బద్ధుడవై యున్నట్లు సందేహించుచున్నావు.
కనుక సదా దుఃఖమునే యనుభవించుచున్నావు. కనుక
సంశయమును విడిచిన యెడల సుఖపడగలవు.

శ్లో. దేహోయం మమ బంధోయం | నమ మేతిచ ముక్తతా
తథా ధనం గృహం రాజ్యం | నమమేతి చ నిశ్చయః॥

తా. ఓ శుకమహర్షీ ! ఈ దేహము నాది యను
కొనుటయే బంధహేతువు. నాది కాదు అనుకొనుటయే
బంధవిముక్తి యనబడును. కనుక నేను ఈ దేహముగాని,
ఈ ధనముగాని, ఈ గృహముగాని, ఈ రాజ్యముగాని
నాది కాదనియెడు నిశ్చయముగలవాడనై యున్నాను అని
జనకమహారాజు, శుకమహర్షితో చెప్పెను.

కథ : ఒక సన్న్యాసి వర్షాకాలమున ఒకనాడు సాయం
కాలమునకు ఒక గ్రామము జేరెను. అచట దేవాలయము
గాని, బ్రాహ్మణ గృహముగాని కనబడలేదు. వర్షము విశేష
ముగా కురియుచున్నది. ఆకలిబాధ తీవ్రముగా నుండెను. ఒక
కాపువాని పంచనగల అరుగుపై కూర్చొనవలసి వచ్చెను.

కాపువాడు వర్షములో తడియుచు పశువులను తోలు
కొని ఇంటికి వచ్చి పశువులను ఇంటి ముందర చావడిలో కట్టి
వేయుచు పేడ, చెత్తను తీసివేసి శుభ్రపరచి పశువులను
తుడిచి, కుడితి పానీయంబుల ద్రాగించి, దోమల బాధ
తొలగుటకు పొగవేసి, గడ్డివేసెను. దీని నంతను సన్న్యాసి
చూచి, “ఆహా ! గృహస్థుడగుటచేతనేగదా, వీడు యింత
కష్టపడవలసిన దుస్థితి పట్టినది. సన్న్యాసిగాయున్న నాకు

ఆ బాధ లేవియు లేవుగదా” యనుకొని ఆ కాపువాడు వినునట్లుగా, “ సంసారీ కష్టీ, సన్న్యాసీ సుఖీ ” యనెను.

తరువాత కాపువాడు స్నానము చేయుటకు ఇంటి యావరణలోనికి వెళ్లగానే అతని భార్య వేడినీటిని తీసికొని వచ్చి భర్తను స్నానము చేయించుచు, భర్త దేహమును పరిశుభ్రముగా తోమి స్నానము చేయించిన తరువాత చలవ పొడి వస్త్రముల గట్ట నిచ్చి, కట్టుకొని వచ్చిన పిమ్మట వానికి వడ్రపోపేతముగా నుష్ణాన్నమును వడ్డించెను. వాడా యన్నమును తృప్తిగ భుజించి తాంబూలము వేసికొని భార్యచే నమర్పబడిన మృదుశయ్యపై బవ్వళించెను. ఇవి యన్నియు గూడ చూచుచుండిన ఈ సన్న్యాసి, ఆహా! ఈ సంసారి కొంచెముసేపు కష్టపడినను యిపుడు గొప్పగా భోగము లనుభవించుచున్నాడనియు, తన కట్టి భోగము లెట్లు కలుగ గల వనియు నెంచి, “సన్న్యాసీ కష్టీ, సంసారీ సుఖీ” యని మరల బిగ్గరగ ననెను. ఈ రెండు మాటలను రెండు మార్లు వినిన యా కాపువాడా సన్న్యాసినిచూచి “అయ్యా! మీరిట్లు రెండు పర్యాయములు రెండు విధములుగ చెప్పటకు కారణ మేమి?” యని అడిగెను. అపుడా సన్న్యాసి తన యావత్తు విషయములను చెప్పి, “ నేను మిక్కిలి ఆకలితో బాధపడు చున్నా”నని చెప్పెను. అపుడా కాపువాడు కనికరించి చిక్కని వేడిపాలను తీసికొనివచ్చి తృప్తికరముగ త్రాగ నిచ్చెను. తుద్బాధ తీరినందున సన్న్యాసి సుఖముగ నిద్రించెను. ఈ కథవలన ద్వంద్వములకు చలించువాడు, ఆత్మసుఖముపై స్థిరనమ్మకము లేనివాడు సన్న్యాసాశ్రమ స్వీకారమునకు అధికారికా డని తెలియుచున్నదిగదా!

ఆసక్తిగలవారు బాధలు పడుట తప్పదు. ఆసక్తిలేని వారు సుఖముగా తిరుగుదురు. పనుల జేయుదురు, సుఖముగా నిద్రించెదరు.

“రాగో లింగ మబోధస్య” జ్ఞానము లేనివారికి కోరిక లుండుటయే గుర్తు. జ్ఞానులకు కోరిక లుండవు.

ఆశయే సంసారము. నిరాశయే సన్న్యాసము.

ఉ. దానము ధర్మమున్ జపము తర్పణముల్ శుచివృత్తి
స్నాన సం
ధ్యా నియమంబు లెన్నియయినం బొనరింపఁగవచ్చు
గాని వి

ద్యానిధులైన యోగయుతులైన మహామునులైన
జన్మలో

మానస మంటియున్నయభిమానము వీడగ లేరు ధారుణీన్.

శ్లో. ధనవృద్ధా వయోవృద్ధా । విద్యావృద్ధా స్తద్ధైవ చ
తే సర్వే జ్ఞానవృద్ధస్య । కింకరాః శిష్యకింకరాః .

తా. లోకములో కొందరు ధనముచే వృద్ధులు, కొందరు వయస్సుచే వృద్ధులు, కొందరు విద్యచే వృద్ధులు నుందురు. వీరందరున్న జ్ఞానవృద్ధుల శిష్యులకును కింకరులగుదురు అని సన్న్యాసులు చెప్పుచుందురు.

శ్లో. జ్ఞానవృద్ధా స్తపోవృద్ధా । వయోవృద్ధా స్తథాపరే
తే సర్వే ధనవృద్ధస్య । ద్వారే తిష్ఠంతి కింకరాః .

తా. లోకములో కొందరు జ్ఞానవృద్ధులు కలరు, కొందరు తపోవృద్ధులు కలరు. కొందరు వయోవృద్ధులు కలరు. వీరందరున్న ధనవృద్ధునియొక్క గృహద్వారము

దగ్గర కింకరులుగా నివసించుచున్నారు అని సంసారులు చెప్పుచున్నారు.

“ నిరాశీ పరమం సుఖి ”

లోకములో ఏవిధమైన ఆశ (కోరిక) లేనివాడే, పరమ సుఖ యనబడును.

22. శ్రీ జనకమహారాజు చరిత్ర

యోగవాసిష్ఠము నుండి

ఆపదలు లేనివాడును, వృద్ధిబొందిన సమస్త సంపదలు గలవాడును, ఉత్తమ బుద్ధిశాలియు, విదేహదేశంబునకు నధిపతియు నగు జనకు డను ఒక రాజు గలడు.

యాచకులకు కల్పవృక్షమువంటివాడును, మిత్రులకు కమలములకు సూర్యునిబోలువాడును అగు ఆ జనకమహారాజు ఒకప్పుడు మదించిన కోయిలలయొక్క పలుకులచే రమణీయంబగు వసంతఋతువునందు ఇంద్రుడు నందనవనమునకు బోయి నట్లు మనోహరంబగు నుద్యానవనమునకు బోయెను.

అట్లు పోయి యారాజు నానావిధములగు పుష్పముల యొక్క పుష్పాడులచే పరిమళించుచున్న యా యుద్యాన వనమునందు భటులను దూరముననుంచి పొదలయందు విహరించుచుండెను.

అంతట నారాజు ఒకానొక చీకటిమాకుల పొదయందు ఉండి పర్వతగుహలయందు దిరుగునట్టి విజన (ఏకాంత) వాసులగు సిద్ధులచే ప్రసంగవశమున చెప్పుకొన

బడినట్టియు, ఆత్మభావనతో గూడినట్టియు ఈ వచనములను వినినవాడాయెను.

సిద్ధవచనములు

మొదటి సిద్ధు డిట్లనెను :

చూచునట్టి పురుషుడు రమ్యమగు వస్తువును చూడగా బుద్ధియందు ఏ యానందము కలుగుచున్నదో అట్టి జీవునకు బ్రహ్మత్వముచే గలిగిన యానంద మేదిగలదో ఆ యానంద స్వరూపుడును, నిశ్చలుండును నగు నాత్మను భావించు చున్నాము.

2-వ సిద్ధు డిట్లనెను :

చూచువాడు, చూపు, చూడబడునట్టివస్తువు అను నీ మూటిని వాని వాని వాసనలతోడ విడిచి, చూపుకంటె మొదట ప్రకాశించుచు తన కాంతిచే సర్వమును ప్రకాశింప జేయునట్టి యాత్మను ఉపాసించుచున్నాము.

3-వ సిద్ధు డిట్లనెను :

కలదు, లేదు అనునట్టి రెండు పక్షములకు మధ్యమున నున్నట్టియు (అనగా సద్రూపముగాన కలదు ; నిరాకారము గాన లేదు అని రెండు పక్షములయందును సమానమైన దనుట), సూర్యచంద్రాది జ్యోతిస్సులను ప్రకాశింప జేయు నట్టియు ఆత్మను ఉపాసించుచున్నాము.

4-వ సిద్ధు డిట్లనెను :

దేవతలు, మనుజులు, తిర్యగ్జంతువులు మొదలగు సమస్త ప్రాణిశరీరములయందు నున్నట్టియు, సకారము అంత

మందును, హాకారము ఆదియందును గల హాంసమంత్రమును ఎప్పుడు నుచ్చరించుచుండునట్టి యాత్మను ఉపాసించుచున్నాము.

5-వ సిద్ధు డిట్లనెను :

ఈ నామరూప ప్రపంచము ఎవనియందు గలదో, ఇ దంతయు నెవనిదో, ఈ సమస్తప్రపంచమును పుట్టించిన దేవడో ఈ సమస్తము ఎవని రూపమో అట్టి సత్యస్వరూపుడగు పరమాత్మను మేము ఉపాసించుచున్నాము.

6-వ సిద్ధు డిట్లనెను :

ఎవరు తమయొక్క హృదయకుహారంబుననుస-
యాత్మను విడిచి యితర దేవతను సేవించుచున్నారో, వారు తమ చేతియందున్న కౌస్తుభమణిని విడిచిపెట్టి యి-
మగు రత్నమును గోరుచున్నవా రగుదురు.

7-వ సిద్ధు డిట్లనెను :

ఎవడు ఈలోక, పరలోక సంబంధములగు కోరికలని
(భోగములను) విడిచి ఈ పరమాత్మోపాసనారూపం బగు
ఫలమును పొందుచున్నాడో, వాడు ఆశలను, విషలతలకు
మూలంబగు అజ్ఞానమును సరికివేయుచున్నాడు.

8-వ సిద్ధు డిట్లనెను :

అల్పబుద్ధిగల యే మానవుడు ధనాదిపదార్థములకు
ఆద్యంతములయందు నిస్సారత్వమును (అనగా ధనము,
దేహము మొదలైన రూపములు మొదటలేవు. మధ్యలో
పుట్టి కొంతకాలముండి నశించునవే యను విషయమును).

ఎరిగియు వానియందు మరల ఆసక్తిని (మోహమును) ఉంచుచున్నాడో వాడు మనుజుడు గాడు. గాడిదయే యగును.

9-వ సిద్ధు డిట్లనెను :

కామక్రోధాదులతో మానసాదీంద్రియములను శత్రువులు ఏ యే సమయములందు చలించుచుందురో, ఆ యా సమయములందెల్ల ఇంద్రుడు వజ్రాయుధముచే పర్వతములను గొట్టినట్లు వివేకమును కట్టచే గొట్టుచుండవలెను.

10-వ సిద్ధు డిట్లనెను :

మోక్షసుఖము నొందదలచినవారు మొదట కామక్రోధాది దోషములులేని మనోనిశ్చలతను (శాంతిని) పొందుటకు ప్రయత్నించవలెను. ఈ ప్రయత్నమువలన, ఇంద్రియవిషయభోగములపైకి మనస్సుపోక నిశ్చలత కొందును. మనస్సు నిశ్చలమైన మానవునకు తన నిజరూపమైన పరమాత్మసుఖమునందు నిలుకడ గలుగును. ఇదే మోక్ష (కై వల్య) సుఖ మనబడును.

శ్రీ వసిష్ఠ మహర్షి చెప్పుచున్నాడు :

1. శ్రీరామచంద్రా ! జనకమహారాజు ఇట్లు సిద్ధులచేయుకబడిన ఆ వాక్యములను విని, పిరికివాడు యుద్ధ ధ్వనిని విని భయపడునట్లు శీఘ్రముగా దుఃఖములో మునిగిన వాడాయెను.

2. అట్లు విచారపడి తన పురమునకు వెళ్లి సమస్తమగు పరివారజనంబును వారివారి గృహంబులకు బంపి, సింహము పర్వతము నెక్కునట్లు ఒక్కడే తన మేడను ప్రవేశించినవాడాయెను.

3. అందుండి యారాజు, ఎగిరిపోవునపుడు చలించుచున్న పక్షియొక్క రెక్కలవలె చంచలమగు లోకముయొక్క స్థితిగతులను జూచుచు, వ్యసనాక్రాంతుడై ఇట్లు విలపించెను.

4. మిక్కిలి కష్టములకు కారణములై నట్టియు, చంచలములై నట్టియు లోక వ్యవహారములయందు, రాళ్లుయందు రాళ్లు పొరలునట్లు భ్రాంతివలన నేను పొరలుచుంటిని.

5. ఈ యనంతమైన కాలములో నా జీవిత కాలము మిక్కిలి స్వల్పమైనది. ఇట్టి అల్పకాలిక జీవితమునందు ఆశగలిగియున్న యధముడ నగు నన్ను ధిక్కరింపవలయును.

6. నా జీవితముతో పాటు ఈ రాజ్యమును అల్పమైనదే. దీనితోడనే సంతృప్తి జెంది, బుద్ధి చెడిన మానవునివలె రాబోవు దుఃఖవినాశనమునకై చింతింపక యేలయుంటిని ?

7. అనాది, అనంతస్వరూపులమగు మన కీ యల్ప జీవితము శరీర సంబంధముచే మధ్యగలిగినది. కాన, పటములోని చంద్రుని నిజమైన చంద్రునిగా భావింపదలంచిన బాలురవలె, అనిత్యరూపములై న దేహ ధనాది రూపములను నిత్యమైనవని దలంచుచు, నే నేల వ్యర్థముగా ధైర్యమొందుచుంటిని ?

8. హా! కష్టము. ఏ ఇంద్రజాలికుని ఇంద్రజాలముచే, నేను పరిమోహితుడనై యుంటిని ?

9. ఎయ్యది నిత్యమైన వస్తువో, అట్టిది ఈ జగమున కొంచెమైనను లేదు. ఇటు లుండగా, నా కీ జగమునందు ప్రేమ యొందుచే గలిగినది ?

10. ఏ యజ్ఞానులు ఎచట పరమాత్మగల డని చూచుచున్నారో ఆ యజ్ఞానులు వెదకెడి పరమాత్మ, దేవుడు నాయందే గలడు. ఇవ్విధమున నిశ్చయించి నేను సమస్త ప్రపంచ భావములను వదలివేయుచున్నాను.

11. భోగముల కొరకు, ధనమును సంపాదించెడి మానవులయొక్క ప్రయత్నము లన్నియు నీటిపై గలిగెడి బుడగలవంటివే యగును. భోగముల కొరకు సంపాదించెడి ఈ ధనాది వస్తువు లన్నియు కేవలము దుఃఖములనే కలుగ జేయుచున్నవి. కాన నిట్టి విషయసుఖములను నే నపేక్షింప నేల ?

12. ప్రతి సంవత్సరమును, ప్రతి మాసమును, ప్రతి దినమును, ప్రతి క్షణమును ఈ సుఖములన్నియు కేవలము దుఃఖరూపములే యగును.

13. ఈ ప్రపంచమునగల ప్రతి వస్తువు శీఘ్రముగా నశించుచున్నది. కాన నా రాజ్యాదులును తుచ్ఛములే యగును. ఏలయన : ప్రసిద్ధులగు ఇంద్రబ్రహ్మాదుల సుఖములను సత్యమైన దృష్టికి నశించిపోవునట్టివిగానే గన్పడు చున్నవి. కాన వివేకుల చిత్తము ఎల్లప్పుడును విశ్రాంతి బొందునట్టి వస్తువు ఏదియు నీ ప్రపంచమున లేదు. పరమాత్మనివ్వ యొక్కటే విశ్రాంతిపద మగును.

14. నేడు మహామహుల శిరంబుల నలంకరించినవే కొలదికాలములో నధఃపతనమును బొందుచున్నవి. కాన అనిత్యమగు చిత్తముయొక్క చలనమువలన కనుపించెడి ఈ రాజ్యాది వైభవములందు విశ్వాస మెందుకుండవలెను ?

15. ఆహా! త్రాడులేకయే నేను బంధింపబడితిని. బురదను పూసికొనకయే నేను మలినుడ నైతిని. ఎవరిచేతను త్రోయబడకయే పైనుండి క్రిందబడితిని. హా! నా యాత్మజ్ఞానము (ఆత్మస్థితి) నశించినది.

16. బుద్ధిమంతుడ నై నప్పటికిని, యెదుటనేనున్నదై సూర్యప్రకాశమును కప్పిపుచ్చిన కాలమేఘమువలె నన్ను ఈ మోహ మేల యావరించినది?

17. ఈ నా మహాభోగము లేమి? ఈ నా బంధువులెవరు? ఆహా! బాలునివలె వ్యర్థముగా ఇది నాది, అది నాది యను కల్పనలచే, వ్యాకులుడ నగుచున్నాను.

18. ముసలితనము, మరణములను గలుగజేయునదియు, భయదాయకమునగు భోగాదులందలి విశ్వాసమును (నమ్మికను) నే నేల స్వయముగ కల్పించుకొనుచున్నాను?

19. ధనము, బంధువులు మొదలైన యీ నా సంపదలు పోవుగాక లేక వృద్ధి నొందుగాక. వీనితో నాకేమి పని? ఏలయన, జలమందలి బుడగలవలె ఈ సంపదలన్నియు అసత్యరూపముననే సంప్రాప్తమైనవి.

20. చక్రవర్తుల యా మహాభోగములు, ఉత్తమగుణ సంపన్నమగువారి యా బంధుగణము ఇపుడు కేవలము నామమాత్రావశిష్టమైనవి. అట్టిచో నిపుడు గడచుచున్న కాలమందు విశ్వాసమేల?

21. గొప్పగొప్ప రాజుల ధనమంతయు నేమైనది? పూర్వము బ్రహ్మదేవునిచే రచింపబడిన ఆ యనేక బ్రహ్మాండములు ఇపు డెటకేగినవి? ఇక నీ ధనాదులందు నా కేల యపేక్ష?

22. జలము, బుడగలను తనయందు లయమొనర్చుకొనునట్లు లక్షలకొలది ఇంద్రులను కాలుడు మ్రింగివైచెను. అట్లుండ ఈ నా స్వల్పజీవితమునందు అపేక్షగలిగియున్నచో జ్ఞానులు పరిహాసము చేయరా? (ఆక్షేపించరా యనుట)

23. అనంతకోటి బ్రహ్మదేవులు గతించిరి. అనేక సృష్టి పరంపరలు గడచినవి. ధూళి (దుమ్ము) కణములవలె నెందరో రాజులు నశించిరి. ఇక యీ నా జీవితమం దాశయేల?

24. సంసార మను రాత్రియందు, చెడ్డ స్వప్నమును దేహధనాది భ్రమరూపమగు ఈ ప్రపంచమున నేను అపేక్ష (కోరిక) గలిగియున్నచో, అట్టి నా యవివేకము ధిక్కరింపబడవలయును.

25. పుత్రధనాదులనుకొనుట, దేహమే నేను అనుకొనుట మొదలైన కల్పన అన్నియును వ్యర్థములే యగును. అసత్యరూపములును అగును. నేను అహంకారమను పిశాచముతోగూడి మూఢునివలె నేల యుంటిని?

26. త్షణ నిమిష ముహూర్తాది రూపమగు సూక్ష్మ కాలముచే ఆయువు త్షణక్షణమునకు నశించిపోవుట చూచుచుండియు నే నేల విచారించుటలేదు?

27. దేనిచేత బ్రహ్మాదులును, బ్రహ్మాండమను పీఠముపై బొమ్మలవలె నిలబెట్టబడిరో, విష్ణువు మొదలైన వారు దేనిచేత ఆటబంతివలె నాకసమున ప్రవర్తింపజేయబడిరో, ఎయ్యది మహారుద్రులనుగూడ మ్రింగివేసెనో, అట్టి కల్పరూపమైన కాలమందు ఓ జీవితాశా! నీ వేల నాయెదుట ఆటలాడుచుంటివి?

28. దినములు నిరంతరమును వచ్చుచున్నవి, పోవుచున్నవి. కాని దోషములేని, ఆనందస్వరూపమైన సత్యమైన పరమాత్మ స్వరూపమును జూచిన దినము ఒక్కటైనను నేటివరకును లభించలేదుగదా !

29. చెరువుమీద పక్షులు తిరుగుచున్నటుల, మానవుల మనస్సునందు భోగములపై ఆశలే పుట్టుచున్నవి. కాని పరమాత్మ స్వరూపము కనుపించుటలేదు.

30. అల్ప కష్టమునుండి యధిక కష్టమును, అల్ప దుఃఖమునుండి యధిక దుఃఖమును గలుగుచున్నను ఇంత వరకును ఈ సంసారము నెడ విరక్తుడను గాకయుంటిని. హా ! అధమచిత్తముగల నేను ధిక్కరింపబడవలయును.

31. సౌందర్య సుఖస్వరూపములైన ఏ యే పదార్థములయందు నేను దృఢమగు ప్రీతి గలిగియుంటినుో యవన్నియును నశించినవి. ఇకను ఈ ప్రపంచమున స్థిరముగానుండు వస్తువేదియో చెప్పము.

32. మధ్యకాలమున రమణీయమగు వయస్సును, అంతమున రమణీయమగు యాగాదులును, అవిచారముచే రమణీయమగు విషయ భోగములును వినాశమను మాలిన్యముచే దూషితములుగాన అపవిత్రములే యగును.

33. ఏ యే పదార్థములయందు మనుజుడు తన విశ్వాసమును (ప్రేమను) బంధించుకొనుచున్నాడో, ఆ యా పదార్థముల యందు తరచు దుఃఖమే వానికి గల్గుచుండుట గాంచుచున్నారము.

34. జడస్వభావులగు ఈ జీవులు, బాల్యకాలమున అజ్ఞానముచేతను, యౌవనకాలమున కామభోగముల

చేతను, ముసలితనమున కుటుంబచింతలచేతను వీడింపబడుచున్నారు. ఇక ఎపుడు తమ జన్మలను ఉద్ధరించుకొనుటకు యత్నించెదరు ?

35. మొదట లేనిదై, మధ్యకాలములో కనబడి, చివరకు నశించునదియు, భోగకాలమందు రసహీనమగునదియు, దారిద్ర్యరోగవార్థక్యాదులచే దూషితమును, సారములేనిదైనను, సారముగలదిగా భ్రమవలన కనబడునదియు నగు ఈ సంసారమును, బుద్ధిలేని మానవులవలె నెందుకుచూచుచున్నాను ?

36. రాజసూయాశ్వమేధాది అనేక యజ్ఞములచే పూడ బ్రహ్మాదులకు మహాకాలమందలి క్షణమాత్రపూపమేయగు స్వర్గమే ప్రాప్తించుచున్నది గాని అంతకంటె యధికముగ మరేమియు సిద్ధించుటలేదుగదా !

37. ఇక ఆపదయను దుష్టభ్రమరము వీడింపని స్వర్గప్రదేశము భూమిపై గాని, పాతాళమునగాని యెచట గలదు ! (అనగా సమస్తకోరికలును నశించి పరమాత్మస్థితి గలుగనంతవరకును దుఃఖము గలుగుచునే యుండునని యర్థము)

38. తన చిత్తమను గుహలోని సర్పములును, శరీరమను భూమిపైని ఆకులు నగు శరీర సంబంధమైనవియు, మానక సంబంధమైనవియు నగు దుఃఖము లెట్లు నివారింపదును ?

39. గడచుచున్న కాలమునకు నాశనము గలదు. రమణీయముగా కనబడువాటియందు రమణీయత నశించుచున్నది. సుఖములయందు దుఃఖములు కాపురము చేయు

చున్నవి. అట్టిచో దుఃఖరహితమగు దేనిని నే నాశ్రయించవలెను ?

40. పామరత్వముతోగూడిన నీచమానవు లనేకులు పుట్టుచున్నారు, మరణించుచున్నారు, ఇట్టివారితోనే ఈజగము నిండియున్నది. ఉత్తములగు మహాత్ము లిచట చాలా అరుదుగా కనబడుచున్నారు.

41. ఎవరు కన్ను తెరచుటచే జగంబులు పుట్టుచు, కన్ను మూయుటచే నశించునో, యట్టి మహామహులుగూడ నశించిపోవుచుండగా ఇక నేనా స్థిరముగా నుండునది ?

42. మిక్కిలి రమణీయములును, స్థిరమైనవియు నగు పదార్థములు గలవుగాని, వాటి యన్నింటియొక్క పర్యవసానము సంపాదనలో, రక్షణలో, నశించుటలో చింతదాయకమే యగును. ఇట్లు జరుగుచుండగా ఓ చిత్తమా! నీ వేల వాటిని కోరుచుంటివి ?

43. విచిత్రములైన అనేక సంపదలను ఎక్కువగా మనస్సు కోరుచుండినను, ఆ సంపదలన్నియు నశించు స్వభావము గలవగుటచే ఆ సంపదలను ఆపదలుగనే నేను సెళ్చుచును.

44. దరిద్రము, బంధునాశనము మొదలైన యాపదలు సాధుసంగ తీర్థసందర్శనాదులకు కారణమై, వివేకవైరాగ్యాదులకు సాధనభూతము లగుటచే వాటిని సంపదలుగనే నేను భావించుచున్నాను.

45. సముద్రమందు ప్రతిబింబించిన చంద్రునివలె క్షణభంగురమును, మనస్సుయొక్క కల్పనారూపమగు ఈ

జగత్తునందు నేను, నాది మొదలైన వాక్యములు ఎచటి నుండి వచ్చినవి ?

46. కాకతాళీయయోగమున గలిగిన ఈ జగత్తు నందు మనస్సు, 'ఇది వద్దు, ఇది కావలెను' అను కల్పనలను వ్యర్థముగా చేయుచున్నది.

47. దేశకాల వస్తువులచే పరిచ్ఛిన్నమై, త్రివిధ తాపములచే (అనగా ఆధ్యాత్మిక, ఆదిభూత, ఆదిదైవిక తాపములచే) సంతప్తమైన అగ్ని శిఖవంటి ఈ సాంసారికదశలందు పక్షివలె నే నేల యాసక్తుడనై యుంటిని ?

48. అగ్నియందు పడి భస్మమగుట మేలు, చౌరవ నరకమున బడి దొర్లుట మేలు. కాని, సుఖ దుఃఖరూపమగు ఈ సంసారదశయం దుండుట యుత్తమము గాదు.

49. సంసారమే సమస్త దుఃఖములకును స్థానము. దానియందు పడిన మానవున కిక సుఖ మెట్లు గలుగును ?

50. అధికముగా దుఃఖము లనుభవించువారు అల్ప దుఃఖములను సుఖరూపములుగా తలంచునట్లు, దుఃఖరూపములుగా పరిణామమునొందు విషయభోగములను సుఖవంతమైనవాటినిగా మానవులు దలంచుచున్నారు.

51. ఆహా ! అధములును, శిలాప్రతిమలవలె కదలని స్థితిగలవారు నగు అజ్ఞానులవలె నేనును విచారహీనుడనై తినిగదా !

52. పలువిధ సంకల్పములే యంకురముగను, బ్రహ్మాండములే శాఖలుగను, విరాట్పురుషుడే శాఖాద్యవయవములుగను, సుఖదుఃఖములే ఫలములుగను, రాగలోభా

మలే చిగురుటాకులుగను గల్గి శోభాయమానమై యున్న ఈ ఎళాల సంసారవృక్షమునకు మూలము మనస్సే యగును.

53. సంకల్పమే మనస్సని నే నెంచెద. కాన సంకల్ప శాశనముచే నేను ఈసంసారమను వృక్షమును ఎండింపజేసెద. ఇది ఇక యెట్లు మరల అంకురించునో చూచెద.

54. ఆకారమాత్రముచే రమణీయములును, మనస్సను కోతితోగూడి చపలత్వముగలవియు, నాశముగలవియు నగు ఈ సాంసారిక వృత్తులందు నేను ఇక ఆసక్తినుంచను.

55. పలువిధ ఆశలను త్రాళ్ళతో కూడినదియును, తక్కువ యెక్కువలతో వికారముల జెందునదియును, దుఃఖముల గలిగించునదియు నగు ఈ సాంసారికవృత్తులను నేను ఇంతవరకును ఎక్కువగా ననుభవించితిని. ఇక నిపుడు వైరాగ్యముతో (నిరాశతో) విశ్రాంతి నొందెదను.

56. 'హా! చంపబడితిని. నశించితిని' అని ఇట్లు పరితాపముజెందు కాలము ఇపుడు గతించినది. ఇక నీ సాంసారిక వస్తువులకై నేను దుఃఖించను.

57. ఇదివరకు నేను అజ్ఞాన మను నిద్రలోనుంటిని. ఇపుడో మేల్కొంటిని. ప్రసన్నుడనైతిని. పారమార్థిక ధనమగు ఆత్మజ్ఞానమును దొంగిలించినట్టి దొంగను కనుగొంటిని. ఆ దొంగ యెవరనగా మనస్సే. అతడు దొంగే కాదు, శత్రువుకూడ నగును. ఎందువలన ననగా : నేను ఇతనివలన చాలకాలమునుండి అనేకవిధములుగా పీడింపబడితిని. ఇక నేనే వీనిని పీడించి చంపెద.

58. ఇంతవరకు ఈ నా మనస్సను ముత్యము బాగుగా కనబడక, స్వాధీనముగాక యున్నది. కాని యిపుడు

స్వాధీనములో నుండి మంచిగుణము గలదై సుఖపెట్టుచున్నది.

59. ఇక నా మనస్సను మంచుబిందువు వివేకమును ఘోరతాప ప్రభావమున, అనాదిబ్రహ్మతత్వమున స్థిరముగా నిలబడి శాంతి నొందగలదు.

60. సాధువులచేతను, మహాత్ములగు సిద్ధపురుషుల చేతను పలువిధముల నుపదేశముల నొందిన నే నిక నిరతి శయానందమునకు సాధనభూతమగు పరబ్రహ్మమును శరణు జొచ్చుచున్నాను.

61. ఆత్మయను మణిని బొంది దానినే ధ్యానించుచు ఇతరమగు పనులను వదలిపెట్టి హిమాలయాది పర్వతములపై మేఘములు నివసించునట్లు నేను ఏకాంత ప్రదేశమున సుఖముగ నుండెద.

62. ఈ దేహమే నేను. ఈ రాజ్యాదులు నావియను నీ మొదలగు అసత్యభావములను బలాత్కారముగా శారద్రోలి, మిగుల బలముగల మనస్సను శత్రువును చంపి, వివేకద్వారమున సప్తమభూమికా రూపమైన పరమశాంతి యందు నిశ్చలముగ నుండెద. కాన, యట్టి ఓ వివేకమా! నీకు నమస్కారము.

జనకుని నిశ్చయము

63. ఈ రాజ్యమేమి? ఈ సుఖమేమి? తీక్షణ భంగురమైన ఈ రాజ్యసుఖములతో నాకు ఇప్పుడు కొంచెమైనను ప్రయోజనము లేదు. ఎండమావుల జలమువలె అసత్యమగు ఈ సంసారమంతయును వదలినవాడనై, శాంత సముద్రమువలె నేను ఏకాంతమున నివసించెద.

64. అనిత్యస్వరూపములైన ఈ భోగములవలన నా కేమి ప్రయోజనము? కాబట్టి అన్ని పనులను వదలి కేవలము బ్రహ్మ (సుఖ) రూపమున నుండెద.

65. ఓ చిత్తమా! పుట్టుక, చావు, ముసలితనము, జడత్వముల రూపమగు బురద నశించుకొంటు, విషయ భోగములలోని అల్పసుఖమును గ్రహించెడి నీ స్వభావమును వదలుము.

66. ఓ చిత్తమా! భ్రాంతిచేత నీ వీ ప్రాపంచక స్థితులందు సుఖమును చూచుచున్నావుగాని వాటిచే నీకు అపార దుఃఖమే సంప్రాప్తమగును.

67. చాలకాలమునుండి భోగములయందు సంచరించుచు, అవి నశించునపుడు భయముజెందుచు, భోగములలో దుఃఖములు గలవని పెద్దలవలన, శాస్త్రములవలన వినుచును నీవు తృప్తి బడకయున్నావేమి?

68. ఓ దుష్టచిత్తమా! తుచ్ఛమగు ఈ భోగాశచే నిక కొంచెమైనను ప్రయోజనము లేదు. అందువలన నిజమైన తృప్తి, ఆనందము దేనివలన లభించునో అట్టి పరమాత్మ వైపునకు ఇక మరలుము.

69. గ్రహింపదగిన వస్తువేది? దేనిని నేను ప్రయత్నముచే సాధింపవలెను? నాశరహితమగు నే పదార్థమందు నేను నా విశ్వాసమును బంధించుకొందును? పనులు చేయుటచేగాని, చేయకుండుటచేగాని నా కేమి ప్రయోజనము?

70. ఏలయన, పుట్టిన వస్తువు లన్నియును వినాశముందుచునేయున్నవి. అనిత్యరూపమున పుట్టిన ఈ శరీరము

పనులు చేయుచున్నను, పనులను చేయకున్నను రెండు వస్థల యందును సమానరూపముగానుండు శుద్ధచైతన్య (పరమాత్మ) రూపుడనగు నాకు హానియేమి ?

71. ప్రాప్తించని దానిని నేను కోరుటలేదు. ప్రాప్తించిన దానిని వదలుటలేదు. సుఖస్వరూపమున ఆత్మయందు నెలకొనియున్నాను. లోపల, వెలుపలను నిండి నిరతిశయానంద స్వరూపాత్మ మేది గలదో, అదే నేనుగాని యితరముగాదు.

72. పనులు చేయుటచేగాని, చేయకుండుటచే గాని నా కిక యేమియు ప్రయోజనము లేదు. పనులను చేయుటచే గాని, చేయకుండుటచేగాని గలిగిన ఫలితము అసత్యమును, దుఃఖరూపము నగును.

73. శాస్త్రములో చెప్పిన పుణ్యకర్మలును, లౌకిక కర్మలును నగు పనులను చేయుటచేగాని, చేయకుండుటచే గాని గలుగు ఫలితమునందు నాకు కోరికయే లేదు. కనుక క్రమానుసారము ప్రాప్తించిన పనులను ఈ నా శరీరము చేయుగాక. ఏలయన, ఏపనియు లేకుండ ఈ శరీరము శుష్కించిపోయిన నేమి ప్రయోజనము ?

74. ఆసక్తిరహితమై నా హృదయము సమాన దృష్టితో నుండునపుడు దేహమునుండి గలిగిన క్రియాక్రియ రూప ప్రారబ్ధముయొక్క పుణ్యపాపములవలన గలిగిన ఫలమును సమానమే యగును.

75. కర్మయందలి కర్తృత్వ (నేను చేయుచున్నాను) భోక్తృత్వ (నేననుభవించుచున్నాను) అను భావములు రెండును, మనస్సుచేయు కల్పనలే గాన అయ్యవి నశించినచో

నిక మానవునిచే చేయబడు కార్యములన్నియును నిజముగా చేయునవే యగును.

76. కర్మత్వ భోక్తృత్వ విషయమై మనుజుని బుద్ధియందు ఎట్టి నిశ్చయము రూఢిపడియుండునో, దేహాది సమస్త క్రియలయందును ఆత డద్దాని రూపమునే జెందు చుండును.

77. ఇపుడు నాబుద్ధి కర్మత్వ భోక్తృత్వ మనువ్యాధి లేనిదై ఆత్మపదమున దృఢనిశ్చయమును పొందియున్నది. కాన ఇష్టమైనది ప్రాప్తిచక, అనిష్టమైనది ప్రాప్తిచు నేమో యను అదైర్యమును నే నిక వదలుచున్నాను.

జనకుడు చిత్తమును శాసించుట

78. ఓ చిత్తమా! ఈ చంచల సంసారము నీకు సుఖమును గలిగింపజాలదు. కాబట్టి నీవు శాంతమొందుము. శాంతిచే చిత్త వికారములు లేని ఉత్తమ ఆత్మసుఖము నీకు లభించును.

79. నీవు ఏ విధముగ సంకల్పముల గావించెదవో, ఆ యా రూపముననే ఈ సంసారము విశాలత్వము జెందు చుండును. వృక్షమును జలముచే పోషించిన అనేక శాఖ లుగా పరిణామము జెందునట్లు, ఓ దుష్టచిత్తమా! నీవును భోగములపై ఇచ్చవలన శరీర సంబంధమైనవియు, మన స్సంబంధమైనవియు నగు దుఃఖముల నొందుచున్నావు.

80. విషయభోగములను చింతించుటవలననే చావు, పుట్టుకల రూపమైన ఈ సంసారము గలుగుచున్నది. కాన నీవు దానిని విడచి శాంతినొందుము.

81. ఓ చిత్తమా! చపలమగు ఈ సంసారమును ఒక సిద్ధియందును, శాంతి సుఖమును రెండవ సిద్ధియందును పెట్టి త్రాసుతో తూయుము. (అనగా బుద్ధిచే నేది శ్రేష్ఠ మో పరీక్షింపుము) సారవంతముగ తోచినచో నీవు సంసారమునే యాశ్రయింపుము. శాంతిసుఖమే సారమని తోచిన శాంతినే సంపాదించుకొనుము.

82. ఈ సంసారము అపారమైనదిగాన దీనియందు గల ఆశను వదలిపెట్టుము. మరియు కనబడుచున్న నామ రూప ప్రపంచ విషయములయందు ఆసక్తిచే గ్రహింపకయు, ద్వేషముచే వదలిపెట్టకయు నుండి ఆత్మసుఖము (మోక్ష సుఖము) నొందవలె నను పట్టుదలతోనుండి ప్రపంచవిషయములకు అంటక, సాక్షిగనుండి నీ యిచ్చవచ్చినట్లు పనులను చేయుము.

83. సాధువగు నో చిత్తమా! ఈ కనబడు నామ రూప ప్రపంచము సత్యమైనదై నను, అనిత్యమైనదై నను ఈ ప్రపంచములోగల మంచిచెడ్డలవలన సంతోషముగాని, క్లేశమునుగాని పొందక నిశ్చలముగ, నిర్వికారముగ నుండుము.

84. ఓ మనసా! ఈ కనబడు ప్రపంచముతో నీ కేమియును సంబంధములేదు. తేని (అనిత్య) వస్తువుతోడి సంబంధము నీ కెట్లు పొసగును ?

85. మనసా ! నీ రూపము అనిత్యమే యగును. ప్రపంచమును నిత్యమైనది గాదు. వంధ్యాపుత్ర ఆశాశ్చ పుష్పములవలె అసత్యరూపములగు పదార్థములకు సంబంధము గలదనుట ఆశ్చర్యకరముగ నున్నది.

86. ఈ ప్రపంచము అసత్యమైనదనియు, నీవు ఆత్మ రూపముచే సత్యమైనదానవనియును చెప్పినచో, అట్టైనను చనిపోయిన జీవులకు బ్రదికియున్న జీవులకును సంబంధ మెట్లు గలుగును? పోనిమ్ము, మనసా! నీవును ఈ ప్రపంచమును సత్యమే యైనచో రెండును ఏకరూపమున ఎల్లప్పుడును ఉండి నట్టైన లాభనష్టములచే సుఖదుఃఖముల నొందవలసిన పనియే లేదుగదా? కనుక (మానసిక) వ్యాధిరూపమున కలుషితమును చంచలరూపమును అగు ఈ సంసారమును వదలి నిశ్చలత (సమాధి) నొందుటకు ప్రయత్నించి ప్రశాంతరూప మగు ఆత్మయందు నిలుకడ నొందుటకు ఉత్సాహము గలిగి యుండుము.

87. ఓ సుమతీ! బంతివలె గుండ్రనైనట్టి కొఱవి వలె స్వయముగ మండుచు, వ్యామోహములతో మందబుద్ధి గలదాని వెన్నటికిని గాకుము.

88. పరిపూర్ణ సుఖము (మోక్షసుఖము) నొందుటకు అనువగు నే పదార్థమును ఈ కనబడు ప్రపంచములో లేదు. కనుక ఓ దుష్టమానసమా! అభ్యాస వైరాగ్య బలముచే ధీరత్వమును అవలంబించి చంచలత్వమును వీడుము.

23. గృహస్థ సన్న్యాసాశ్రమముల శ్రేష్ఠత్వము

శ్లో. వనేపి దోషాః ప్రభవంతి రాగిణాం
గృహేపి పంచేంద్రియ నిగ్రహస్తపః
అకుత్స్ితే కర్మణియః ప్రవర్తతే
నివృత్త రాగస్య గృహం తపోవనమ్.

తా. కోరికలుగల సన్న్యాసులు వనములయందున్నను, పాపదోషములనే అజ్ఞానమునే పొందుదురు. మానసాదింద్రియములను నిగ్రహించినవారు గృహములందే యున్నను గొప్ప తపస్సంపన్నులనియే చెప్పబడుదురు. పాపపు కర్మములను చేయనివారియొక్కయు కోరికలు లేనివారియొక్కయు గృహము తపోవనముతో సమానమే యగును.

శ్లో. సర్వేషామపిచైతేషాం వేదస్మృతివిధానతః

గృహస్థ ఉచ్యతే శ్రేష్ఠః | సత్రీనేతాన్ బిభర్తి హే.

తా. బ్రహ్మచారులను, వానప్రస్థులను, సన్న్యాసులను, గృహస్థులే పోషించుటవలన, అన్ని ఆశ్రమములకన్నను, గృహస్థాశ్రమమే శ్రేష్ఠమైనదనియు శాస్త్రములచే చెప్పబడుచున్నది.

శ్లో. యథామాతరమాశ్రిత్య | సర్వేజీవంతి జంతవః

వర్తంతే గృహిణంతద్వా | దాశ్రిత్యేతర ఆశ్రమాః

తా. తల్లిని ఆశ్రయించియుండి సమస్త జీవులును పోషింపబడుచున్నట్లు, గృహస్థులను ఆశ్రయించియే యితర ఆశ్రమస్థులును పోషింపబడుచున్నారు కాన గృహస్థులేగొప్ప.

శ్లో. మేరుసర్వ పయోర్యద్యత్ | సూర్యఖద్యోతయోరివ

సరిత్ సాగరయోర్యద్యత్ | తథాభిక్షుగృహస్థయోః.

తా. మేరుపర్వతమునకును అవగింజకును ఎంత భేదము గలదో, సూర్యుని కాంతికిని, మిణుగురు పురుగు మొక్క కాంతికిని ఎంతభేదముగలదో, సముద్రమునకును నదికిని ఎంతభేదము గలదో, అంత భేదము సన్యాసికిని గృహస్థునకును గలదు. అనగా గొప్పవైన మేరుపర్వతము.

సూర్యుడు సముద్రమువంటివారు సన్యాసులు, చిన్నవియైన ఆవగింజ, మిణుగురుపురుగు, నది (కాలువ) వంటి చిన్నవారు (తక్కువవారు) గృహస్థులనబడుదురు.

శ్లో. గృహస్థానాం సహస్రేణ వానప్రస్థ శతేనచ
బ్రహ్మచారీ సహస్రేణ యోగాభ్యాసీ విశిష్యతే.

తా. వేయిమంది గృహస్థులకంటెను, నూరు (వంద) మంది వానప్రస్థులకన్నను, వేయిమంది బ్రహ్మచారులకంటెను బ్రహ్మసిస్థుడైన సన్న్యాసియే గొప్పవాడనబడును.

శ్లో. అహంకారసుతం విత్త । భ్రాతరం మోహమందిరమ్
ఆశాపత్నీం త్యజేద్యావత్ । తాపన్ముక్తో నసంశయః.

తా. (1) అహంకార మను పుత్రుని (2) ధనమను సోదరుని (3) మోహమను గృహమును (4) ఆశయను భార్యను (భర్తను) ఎవరు విడిచెదరో వారే ముక్తులనబడుచున్నారు. ఇందుకు సందేహము లేదు.

24. చతుర్విధ ముముక్షువులు

(సర్వవేదాంత సిద్ధాంత సంగ్రహమునుండి)

(1) గృహమువలన, ధనమువలన, పుత్ర మిత్ర బంధువులవలన ప్రతిదినమును అనేకవిధములుగా బాధలపడుచు ఈ సంసారము దుఃఖస్వరూపమైనది అపారమైనది యని తెలిసికొని ఏ మానవుడు వదలిపెట్టుచున్నాడో, ఆ మానవుడే తీవ్రతర ముముక్షు వనబడును. ఇతడు ఈ జన్మములోనే దుఃఖరహితమైన కైవల్యము నొందును.

2. ఏ మానవులు నిత్యానిత్య వస్తువిచారణ ద్వారా మున భగవంతుడే నిత్యుడు. ఈ శరీరాది సంసారమంతయును అసారమైనది. దుఃఖ హేతువైనది యని తెలిసికొనియును, ఇటు సంసారమును వదలలేక అటు భగవంతుని పూర్తిగా నమ్మజాలక మధ్యలో (బాలురమధ్యగల బంతివలె) కొట్టుకొందురో వారే మధ్యతరగతికి జేరిన ముముక్షువు లనబడుదురు. వీరు ముందుజన్మకు ముక్తులగుదురు.

3. ఏ మానవులు మోక్షమునొందుటకు, భగవంతుని భజించుటకు, ఇష్టమినుండి తొందరయేల పడవలెను? చేయవలసిన కార్యముల నన్నింటినిచేసి, అనుభవించవలసిన భోగముల నన్నిటిని అనుభవించి, తరువాత మోక్షమునకై భగవంతుని తెలిసికొనుటకై ప్రయత్నము చేయవచ్చునని అందుకో ఆ మానవులు మందముముక్షువు లనబడుదురు. వీరికి ఈ యుగములో ముక్తికలుగుదు.

4. మార్గమున (దారిని) నడచుచుండగా మణిదొరికినట్లు మాకు అప్రయత్నముగా మోక్షము (జ్ఞానము) దొరికి ధన్యులమయ్యెద మని ఏ మానవులు తలచి ప్రయత్నమును చేయక యుందురో ఆ మానవులు అతిమంద ముముక్షువు లనబడుదురు. వీరికి కోటికల్పములకై నను మోక్షము గలుగుదు.

25. షడ్విధానందములు

1. పాపానందము : హింస, అసత్యము, దొంగతనము, మోసము, వ్యభిచారము మొదలైన పాపపు పనులతో ఆనందించుట.

2. భోగానందము : ధనధాన్యములతో, వస్తువాహనములతో, బంధుమిత్ర పుత్రసేవకాదులతో ఆనందించుట.

3. పుణ్యానందము : పూజ, దానము, భగవన్నామ సంకీర్తన, జపధ్యానాదులతో ఆనందించుట.

4. భక్త్యానందము : అహింస, ఉపవాసము, వైరాగ్యము, శాంతము, మోక్షాపేక్షలతో ఆనందించుట.

5. జ్ఞానానందము : నేను పరబ్రహ్మను సర్వసాక్షిని, నిర్వికల్పుడను, సత్యజ్ఞానానందస్వరూపుడనని ఆనందించుట.

6. సహజానందము: సర్వపరిపూర్ణమైయున్న ఆత్మయే నేను నామరూపాదు లన్నియు నేనే యని స్వరూపనిష్ఠుడై ఆనందించుట.

26. వృద్ధ దంపతుల సంభాషణలు

భర్త చెప్పట : సతీ మన మిపుడు వృద్ధావస్థ నొందితిమిగదా కనుక ఇకనుండి మనము పూర్తిబ్రహ్మచర్య వ్రతము నవలంబించి నిరంతరమును భగవంతునకును మహాత్ములకును స్థియములైన పూజసేవ భగవన్నామ సంకీర్తన జపధ్యానములను చేయుచు భక్తి జ్ఞాన వైరాగ్యములతో జీవితమును గడుపుచు వారి దివ్యానుగ్రహమును సంపాదించు కొందము.

మన కెంత ధనమున్నను మన కెందరు బిడ్డలున్నను మన కెందరు బంధుజను లున్నను మనము చనిపోవునపుడు మన వెంటవచ్చునవి మనము చేసుకొనిన మంచి చెడు కర్మల ఫలితములే గదా, కనుక మనము లోకచింతలతో సంసార

వ్యామోహములతో అహంకార మమకారములతోను కట్టుబడియుండక మనదారిని మనము పవిత్ర మొనర్చుకొని పోవుటకు సిద్ధముగా నుండము.

శరీరసౌఖ్యములకు సంసారచింతలకు పుత్రమిత్రతాదులపై గల మమకారములకును లోపడక మోసపోక చిక్కుకొనక మన బంధములను మన అజ్ఞాన గుణములను మన తాపత్రయములను నశింపజేయునట్టి భక్తవత్సలుని పరమేశ్వరుని పరంధాముని నిరంతరమును భజించుచు పరమ భక్తుల సాధుపుంగవుల మహాజ్ఞానుల యాశీర్వాద భాగ్యమును కూడ సమకూర్చుకొని మన జీవయాత్రను గడుపుదము. నీ యభిప్రాయమేమో చెప్పుము.

భార్య చెప్పుట : నాథా! మీరు చెప్పిన విషయమున్నియు నాకు చాలా బాగుగా యున్నవి. అశాశ్వతమైన గోకముపై దేహముపై సంసారముపై నిగల వ్యామోహములను చంపుకొని పరమపావన మంగళస్వరూపుడగు పరమాత్మను భజించుచుండుటయే మనయొక్క పరమ కర్తవ్యము.

మనజీవితములో అనేకులు కోటిశ్వరులు, దరిద్రులు, విద్వాంసులు, ప్రభువులు, భక్తులు, సాధువులు, మహానీయులున్ను శరీరాదులను విడిచి వెళ్లిరను విషయమును స్వయముగా చూచినాము, వినియున్నాముకూడ. కనుక శుష్పకుండ ఇకనుండి సంసారబంధమును సంపాదన కృత్యమును, బంధుమిత్రతాదుల సంబంధమును వదలివేసి సర్వదా త్సంగముతో, సద్గ్రంథ పఠనతో, భగవన్నామ సంకీర్తన జపధ్యానములతో, ఆత్మనాత్మ విచారణతోను క్రమ

క్రమముగా దేహము మనస్సులే నేను అను అభిమానమును తొలగించుకొని ఆత్మను పరమాత్మలో ఏకము చేయుటకు ప్రయత్నము చేయుదము. మన ప్రయత్నములకు దేవతలు, ముఖులు, మహాత్ములు, పంచమహాభూతములు ప్రకృతి మాతయు తోడ్పడుదురుగాక. మన గమ్యస్థానమగు పరబ్రహ్మమునందు విశ్వమొందుదముగాక.

ఆ. తరుణిసుతులు ధనము ధాన్యముల్ సంపద
లెంతచుట్టుకొనిన సంతచేటు
పసిరికాయ పురుగు పద్ధతి కానరో
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ.

ఆ. తనువు విడిచి తాను తరలిపోయెడివేళ
తనదు భార్య సుతులు తగి వార
లోక్కరైన నేగరు సురుమాత్రమెకాని
తనదు మంచితోడు తనకువేమ.

ఆ. భూమి నాదియనిన భూమి ఫక్కున నవ్వు
దాసహీనుజూచి ధనము నవ్వు
కదనభీతుజూచి కాలుడు నవ్వును
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ.

క. మా యిల్లని మా పొలమని
కాయము తన సొమ్మటంచు గామాతురుడై
మాయని పదవిని గోరక
దాయాదుల పాలుజేయ దగదురవేమ.

27. పుణ్య ఫలము

శ్లో. యేషాం త్వంతగతం పాపం జనానాం పుణ్యకర్మణామ్
తేద్వంద్వ మోహనిర్ముక్తా భజంతే మాం దృఢవ్రతాః॥

తా. ఏ మానవులు మనోవాక్కాయములచేత అన్న వస్త్రాది దానధర్మములచేతను పాపదోషములను నశింపజేసి
కొనినారో ఆ పుణ్యకర్మపరులు సుఖదుఃఖ మోహాది త్వంద్వ
ములనుండి విడుదలనొంది సుస్థిరమైన భక్తిగలవారై భగ
వంతుని భజించుచున్నారు.

శ్లో. బహుజన్మకృతైః పుణ్యైః వైరాగ్యం ఖలుజాయతే
వైరాగ్యేణ వినా జ్ఞానం కదాచి న్నోపజాయతే॥

తా. అనేక జన్మలనుండి చేయబడిన పుణ్యఫలము
గలవారికే ఇంద్రియ విషయ భోగములయందు వైరాగ్యము
కలుగును.

శ్లో. జన్మాంతర సహస్రేషు తపోధ్యాన సమాదిభిః
సరాణాం క్షీణ పాపానాం కృష్ణే భక్తిః ప్రజాయతే.

తా. అనేక సంవత్సరములనుండి (బహు జన్మలనుండి)
చేయబడిన తపస్సు ధ్యానసమాధులవలన పాప దోషములు
నశించి భగవంతునిపై భక్తి కలుగును.

శ్లో. స్వచ్ఛంద భైక్షముపపన్న మతాధివాసః
సత్సంగతి ర్విషయసంగ నివర్తితా చ
వేదాంతవాక్య మననం శ్రవణం పరాత్మ
ధ్యానం చ భాగ్యవశతోయతయో లభంతే.

తా. పుణ్యఫల భాగ్యము గలవారికి మాత్రమే మోక్ష
సాధనానుకూలములైన వేళకు సాత్త్విక భోజనము, నివ

సించుటకు ప్రశాంతమైన స్థలము, సజ్జన సాంగత్యము, విషయములపై వైరాగ్యము, వేదాంతధర్మముల శ్రవణము, విచారణచేయగల భాగ్యము, పరమాత్మధ్యానమునందు దృష్టి నిలచుటయును సిద్ధించును (లభించును).

శ్లో. జ్ఞానం సర్వాంతరంభాతి కూటస్థాత్మ స్వరూపకం
ప్రజ్ఞామాత్రమిదం సూక్ష్మంకోఽపి జానాతి పుణ్యాకృత్.

తా. సమస్త ప్రాణికోట్ల హృదయమందు ప్రజ్ఞా మాత్రమై, కూటస్థాత్మ స్వరూపమై, సూక్ష్మమునైన జ్ఞానము ప్రకాశించుచున్నది. అయినను పుణ్యాకర్మల నెవడు చేసినాడో వాడుమాత్రమే ఆ పరబ్రహ్మజ్ఞానము నొందుచున్నాడు.

“జ్ఞానము తృప్త్యతే పుంసాం క్షయా త్పాపస్య కర్మణః”

తా. పుణ్యాకార్యములద్వారా పాపదోషములు నశించినపుడే మానవునకు జ్ఞానము గలుగుచుండును.

“సత్కర్మ పరిపాకతో బహూనాంజన్మనా మంతే
నృణాం మోక్షేచ్ఛా జాయతే.”

తా. అనేకజన్మలందు చేసిన నిష్కామ పుణ్యాకర్మ పరిపక్వమువలననే మానవులకు మోక్షేచ్ఛ గలుగును.

శ్లో. వనే రణే శత్రు జలాగ్నిమధ్యే మహర్ణవే పర్వత
మస్త కేవా ।

సుప్తం ప్రమత్తం విషమస్థితంవా రక్షంతి పుణ్యాని
పురాకృతాని.

తా. మనము వనమునందున్నను, యుద్ధమందున్నను, శత్రువులమధ్య నున్నను, జలముయొక్క, అగ్నియొక్క

మధ్యలనున్నను, సముద్రమందున్నను, పర్వతశిఖరమందున్నను, నిద్రించుచున్నను, మేల్కొనియున్నను, మిక్కిలి కష్టస్థితిలోనున్నను యిదివరకు మనము చేసికొనిన పుణ్యమున్నచో తప్పక రక్షించుచుండును.

శ్లో. పుణ్యా దవాప్యతే రాజ్యం పుణ్యా దవాప్యతే జయః
పుణ్యా దవాప్యతే లక్ష్మీః యతో ధర్మ స్థతో జయః.

తా. పుణ్యమువలననే రాజ్యము లభించును, పుణ్యము గలవారికే జయము గలుగును. పుణ్యాత్ములకే లక్ష్మి (సంపదలు) ప్రాప్తించును, ఎచట ధర్మముకలదో అచటనే జయముగలుగును.

“కురు పుణ్య మహోరాత్రమ్.”

తా. రాత్రింబవళ్లును పుణ్యమును మనస్సుతో, వాక్కుతో, శరీరముతోను చేయుము (అని శంకరులు).

శ్లో. పరిపక్వమానసానాం పురుషవరాణాం పురాతనైః

సుకృతైః

బ్రహ్మైవేదం జగదితి భూయః ప్రబోధయత్యేషః.

తా. పూర్వసుకృతమువలన పరిపక్వాంతఃకరణులగు వివేకులకు, బ్రహ్మమే యీ జగత్తు అని ఉపనిషత్తులు పలుసారులు చెప్పుచున్నవి.

శ్లో. జన్మభిః కోటిపర్యంతైః నిర్వృతైః పుణ్యకర్మభిః

శుద్ధాత్మనాం సతామేవ జిజ్ఞాసాత్మని జాయతే॥

తా. కోట్లకొలది జన్మలనుండి పుణ్యకర్మలచేయుచు రాగా రాగా ఎవరి హృదయము పరిశుద్ధమైనదో, వారికే ఆత్మజ్ఞానము నొందవలెననెడి దృఢమైన కోరిక కలుగును.

(శంకరాచార్యులు)

కూలి లేనివానికి (ఉద్యోగము దొరకక బాధపడు వారికి) కూలిపని (ఉద్యోగము) దొరుకుట పుణ్యమే. కూలి వాడు కావలసినవానికి కూలివాడు (సేవకుడు) లభించుట పుణ్యఫలమే యగును.

సేవచేయువారికి సేవచేయించుకొనే పెద్దలు లభించడము పుణ్యఫలమే. సేవచేయువారు లభించక శ్రమపడు వారికి సేవజేయువారు లభ్యపడుట పుణ్యఫలమే.

గురువునకు ఉత్తమ శిష్యులు లభించడము పుణ్యఫలమే. భక్తి, శ్రద్ధ, వైరాగ్యములు గల (ఉత్తమ శిష్యులక్షణములు గల) భక్తులకు ఉత్తమ గురువు దొరుకుటయు పుణ్యఫలమే యగును.

బోధించువారికి శ్రద్ధగా విని ఆచరించువారు లభించుట పుణ్యఫలమే. శ్రద్ధగా విని ఆచరించవలెనను తీవ్రచేచ్ఛగల వారికి చక్కగా బోధించువారు దొరుకుట పుణ్యమే యగును.

పెట్టువారికి (దానము చేయువారికి) తీసికొనువారు లభించుట పుణ్యమే. తీసికొనువారికి (లేమిచే బాధపడు వారికి) ఇచ్చువారు దొరుకుట పుణ్యఫల విశేషమే యగును.

పాపకర్మ దోషమును క్షీణింపజేయుచు, భక్తిజ్ఞాన వైరాగ్యములను అభివృద్ధిపరచునట్టి కష్టములు నష్టములు, నిందలు రోగములన్నవచ్చుట కూడా పుణ్యఫలమే యగును.

జ్ఞానముతో కష్టము లనుభవించువారు పుణ్యాత్ములనబడుదురు. పరమభక్తు లనబడుదురు.

అజ్ఞానంతో కష్టము లనుభవించుచు చలించుచుండు వారు పాపులు, వారు పామరు లనబడుదురు.

28. పుణ్యములో పాపము

శ్లో. అగ్నిహోత్రాశ్చ వేదాశ్చ రాక్షసానాం గృహేగృహే
దయా సత్యంచ శౌచంచ నాస్తి తేషాం గృహేగృహే.

తా. రాక్షసుల యొక్క ప్రతిగృహమందును అగ్ని
హోత్రము, వేదాధ్యయనము నగు పుణ్యకర్మలు కలవు. కాని
ఆ రాక్షసులకు భూతదయ, సత్యవచనము, శుచిత్వమున్న
తేవు (అనగా, ప్రాణిహింస, అబద్ధము లాడుట,
శరీరమును, వాక్కును, హృదయమును మలినముతో నుంచు
కొనుటయు నగు పాపకర్మలను కలిగియుండు రని తాత్ప
ర్యము). ఇది పుణ్యములో పాపము.

శ్లో. అభివాదన శీలస్య, నిత్యం వృద్ధోపసేవినః

చత్వారో ధర్మవర్ధంతే, ఆయుర్విద్యా బలౌ యశః.

తా. ప్రతిదినమును వృద్ధులకు నమస్కరించుచు,
సేవ చేయుచున్నచో ఆయువు, జ్ఞానము, బుద్ధిబలము,
కీర్తియును వృద్ధియగుచుండును (మనువు).

భక్తిమార్గములో, వేదాంతమార్గములో నున్న
వారలలో ననేకులు తల్లిదండ్రులకు, అత్తమామలకు మరియు
తమ్ము ఆశ్రయించియున్న వృద్ధులకు, రోగులకును సరిగా
సేవచేయక, వారితోమము కొరకు సరిగా ధనము ఖర్చుపెట్టక,
బాధలు పడుచున్న వారి మొరాలకించక పూజలతో,
ప్రార్థన పారాయణలతో, జప ధ్యానములతోను కాలముగడు
పుచు, కీర్తిప్రతిష్ఠలకు ధనమును ఖర్చుపెట్టుచు నుందురు.
ఈవిధముగా,

దైవసేవ చేయుచు, తమ్ము ఆశ్రయించియున్న వారికి, తల్లిదండ్రాదులకును సేవచేయక కష్టములపాలుచేయుట పుణ్యములో పాపమే యగును.

ఒక భక్తుడు సప్తాహము చేయదలంచి ధనవంతుల నడిగి వేలకొలది ధనమును, బియ్యమును, కందిపప్పు మొదలగు పప్పు పదార్థములను, కూరగాయలను ప్రోగుచేసి సప్తాహ కార్యక్రమమును ప్రారంభించి జరుపుచు లోభగుణముతో సరిగా ధనాదివస్తువులను ఖర్చుపెట్టక కార్యక్రమమును పూర్తిచేసెను. తరువాత మిగిలియున్న ధనముతో తన కున్న ఋణములను తీర్చెను. బియ్యము, పప్పులు మొదలగు వాటిని తన కొడుకులకు, కొమార్తెలకు నిచ్చెను.

ఇదియు పుణ్యములో పాపమే గదా! పేదలకుగాని, వృద్ధులకుగాని, భక్తులకుగాని, పాధువులకుగాని సేవచేసి, భోజనముపెట్టి, ధనమునిచ్చి వారికి బాధ కలుగునట్లువర్తించినను, మాటలు మాట్లాడినను పుణ్యములో పాపమే యగును.

29. స్త్రీ జన్మ విశిష్టత

“కీర్తిశ్చైర్వాక్చ నారీణాం స్మృతి ర్మేధాధృతిః క్షమా”

అని గీత దశమాధ్యాయములో చెప్పబడినది. అనగా స్త్రీలలో గల కీర్తి శ్రీవాక్కులో గల మృదుత్వము, జ్ఞాపకశక్తి, మేధస్సు (తెలివితేటలు), ధైర్యము, ఓర్పు-ఇవి భగవంతుడ నగు నా విభూతులు అని భగవంతుడు చెప్పెను. కనుక పురుషులలోకంటె స్త్రీలలోనే గొప్ప గుణములు గలవని తెలియుచున్నదిగదా. స్త్రీలు అహింసా స్వరూపులని గాంధీమహాత్ముడు చెప్పెను. పురుషులలో కఠినస్వభావ మెక్కువగా నుండును. స్త్రీలలో మత్తని

స్వభావము, దయారసగుణము, కరుణాస్వభావము లెక్కువగా నుండును.

శివుని భోలాశంకరు డని చెప్పుదురు. అనగా కొలది కాలము స్తుతించినంత మాత్రమున అనుగ్రహము (దయ) చూపువాడని తాత్పర్యము. స్త్రీలలోకూడ భోలాస్వభావము గలవా లెక్కువగా కనబడుచుండును. పురుషులలో స్త్రీల స్వభావము గలవారు కలరు. స్త్రీలలో పురుషుల స్వభావము గలవారున్న కలరు. మెత్తని స్వభావము గలవారలలో ననేకులు అవినీతి (చెడు) వర్తనలకు లోబడుచుండురు. పత్యధర్మములపై అచంచల పట్టుదలగలవారు మాత్రమే ధీతులు అవినీతి వర్తనలకు లొంగదీయుటకు ప్రయత్నించినను లోబడరు. అహంకారమున్నంతవరకు మానవునకు అశాశ్వత సుఖములపై భ్రాంతు లుండును.

ప్రశ్న : స్వామీ! మీరు స్త్రీలను విశేషముగా పొగడెదరేల? స్త్రీలు అబలులని, అసమర్థులని, చంచలు రని, పురుషులకంటె స్త్రీలకు ఎనిమిది రెట్లు శామ ముండుననియు చదివియుంటిని. మఱియు శంకరాచార్యులవారు స్త్రీ శరీరమును నీచమైనదిగా, సర్వవేదాంత సిద్ధాంత సంగ్రహమున వర్ణించిరి. ప్రశ్నోత్తర మణి రత్నమాలలోకూడ స్త్రీలు నరకద్వారములనియు, కల్లువలె మోహింపజేయునది స్త్రీ యనియు, జీవులకు సంకెళ్లు స్త్రీ యనియు, స్త్రీపిశాచముచే వంచింపబడనివాడే జ్ఞాని యనియు చెప్పిరి.

శ్లో. కులీనా రూపవత్యశ్చ నాథవత్యశ్చ యోషితః

మర్యాదాసు న తిష్ఠంతి స దోషః స్త్రీషు గరీయాన్ ।

తా. స్త్రీలు మంచికులమునందు పుట్టినను, రూప
కులైనను, భర్తగలవారైనను నియమము గలిగి
ండరు. ఇదియే స్త్రీలలో గల పెద్ద దోషము.

అనృతం సాహసం మాయా దాక్షిణ్యం చలచిత్తనం
రోదనం అపవాదం చ సప్తైతే స్త్రీస్వభావికమ్ ।

తా. (1) అబద్ధమాడుట (2) నేను చేసెద నని సాహ
సమాపుట (3) విపరీత భ్రమలు చేయుట (4) దయా
ము గలిగియుండుట (5) చిత్తచాంచల్యము గలిగి
ండుట (6) సామాన్యవిషయములకు దుఃఖపడుట (7) లేని
దోషములను ఆరోపణచేసికొనుట—ఈ ఏడున్న
లకు స్వభావముగా నుండును. (శివపురాణము)

1. దయమాలి ప్రియుతోడ దప్పుజేసియు నబ

ద్ధమ్ము లాడుట యాడుదాని సొమ్ము
ప్రాణామ్మునకు గడ్డిపరకంత వెలయైన

దలపకుండుట యాడుదాని సొమ్ము
అత్యంత లోభమ్ము నంది యూరక మార్భ్య
మూనియుండుట యాడుదాని సొమ్ము

అవమానమునకు లోనై దురాచార ప

ద్ధతి వహించుట యాడుదాని సొమ్ము
గీ. కష్టసంసారమునకు లోగా నొనర్చి

దాటనీకుండు టది యాడుదాని సొమ్ము

లేనిపోని విలాసమ్ము లూని మోక్ష

దశను జెడగొట్టు టది యాడుదాని సొమ్ము.

(దేవీభాగవతము)

ఈవిధముగా స్త్రీలలో అనేక దోషము లుండగా
లను మీరు స్తుతించుట యనునది నా కాశ్చర్యము.

గలిగించుచున్నది. స్త్రీలలో గొప్పతన మున్నచో ప్రమాణములతో తెలియజేసినచో నేను నమ్మగలను. స్త్రీలను విమర్శించితి నని మీరు నాపై కోపము చూపకుండురుగాక యని కోరుచున్నాను.

జవాబు : సోదరా! స్త్రీలను విమర్శించుట, దూషించుటయును మహాపాపము. స్త్రీలలోగాని, పురుషులలోగాని గల చెడును మాత్రమే దూషించి దూరముగా నుండవలెను.

స్త్రీలలో (1) పద్మినిజాతి (2) మాస్తినిజాతి (3) చిత్రణిజాతి (4) శంఖనిజాతి యని నాలుగు జాతులవారు కలరు. ఇట్లే,

పురుషులలో (1) భద్రుడు (2) దత్తుడు (3) కూచిమారుడు (4) పాంచాలుడు అను నాలుగు తరగతులవారు కలరు అని శాస్త్రము చెప్పెను.

కామ మనెడి దుర్గుణమును నశింపజేసికొనుటకే స్త్రీ శరీరమును నీచముగా శంకరాచార్యులవారు వర్ణించిరి. ఇట్లే స్త్రీలుకూడ పురుషుల శరీరమును నీచమైనదిగా వర్ణించుకొని విరక్తి నొందవలెను. పురుషులకు స్త్రీ సరకద్వారమైతే, స్త్రీలకు పురుషులు సరకద్వారముకాదా? ఇచట స్త్రీలకై నను, పురుషులకై నను కామమే సరకద్వారమని గ్రహించవలెను. స్త్రీలకంటె పురుషులకే ఎనిమిది రెట్లు కామము కనబడుచున్నది. పురుషునికంటె స్త్రీ గొప్పదగుటచేతనే స్త్రీనామము మొదట పిలువబడుచున్నది. ఎట్లన తల్లి దండ్రులు, లక్ష్మీ నారాయణ, పార్వతీ పరమేశ్వరులు, సీతా రాములు, భార్య భర్త, స్త్రీ పురుషులు.

శంకరాచార్యులకు స్త్రీపై గౌరవ ముండుటవలననే ఈమ పీఠమునకు శారదాపీఠ మని పేరు పెట్టుకొనెను.

స్త్రీలలోను, పురుషులలోను ఉత్తములు, మధ్యములు, అధములు, అధమాధములు యను నాలుగు తరగతులుగా నుందురు. సుకృతవిశేష మున్నచో అధమాధమ స్థితి నుండి పరిణామము జెంది ఉత్తమోత్తమ స్థితికి రాగల్గుదురు. లోకములో మంచివారు చెడ్డవారుగా మార్పుజెందుట చూచుచున్నాము. చెడ్డవారు మంచివారుగా మార్పుజెందుట చూచుచున్నాముగదా! స్త్రీలందరున్న అపవిత్రులసి, అసమర్థులనియు తలంచరాదు. బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరులు దేవీ యాజ్ఞప్రకారము నడచుకొనుచున్నారని చరిత్రలో కలదు.

అనసూయ త్రిమూర్తులను పసిబాలురను చేసినట్లు చరిత్రకలదు. అనసూయ, అరుంధతీ దేవులను త్రిమూర్తులు, లక్ష్మీ, పార్వతి, సరస్వతులున్న గౌరవించినట్లు చరిత్రకలదు.

సుమతి సూర్యుని ఉదయించకుండ చేసినట్లు చరిత్రకలదు. సావిత్రి యమధర్మరాజుతో వాదించి చనిపోయిన తన భర్తను బ్రతికించుకొనినట్లును చరిత్ర కలదు.

రావణాసురుని భార్యయగు మండ్ోదరి, విభీషణుని భార్యయైన సరమ, రావణుని కోడలగు సులోచనయు ఉత్తమ స్త్రీ లని పొగడబడిరి. స్త్రీలు అబలులు, అసమర్థులునైనచో శిక్షించే శక్తి, రక్షించే శక్తియు నుండదుగదా! కేకయ రాజు మందరయొక్క అల్లుని చంపుటవలన క్రోధము నుంచుకొని, కేకయరాజయొక్క అల్లుడగు దశరథమహారాజును చంపించెను. భీష్మాచార్యులవారు తన్ను అన్యాయముచేసెనని అంబ క్రోధము నుంచుకొని శిఖండిగా బుట్టి భీష్ముని చంపించెను.

గంగాదేవి, వ్యాలాదేవియు అర్జునునిపై శ్రోధము గలవారై చచ్చునట్లు శపించిరి. అందువలన అర్జునుని శుమాశుడగు బ్రభువాహనుడు అర్జునుని శిరస్సును ఖండించి రహస్యముగా శిరస్సును దాచెను. తరువాత శ్రీకృష్ణ భగవానుడు తన ప్రభావముచే శిరమును రప్పించి అర్జునుని బ్రతికించెను. ఈ కథ విపులముగా జైమినీభారతములో గలదు.

సులభ, గార్గి, మైత్రేయి, మదాలస, చూడాల మొదలగు మహాతల్లులు బ్రహ్మజ్ఞాన సంపన్నులని చరిత్రలు చెప్పుచున్నవి. అజ్ఞానిగాయున్న శిఖిధ్వజమహారాజును భార్య యగు చూడాల జ్ఞానవంతునిగాచేసి రాజ్యపరిపాలన చేయించెను. అజ్ఞానిగాయున్న లీలాశుకునకు చింతామణి జ్ఞానబోధచేసి పరమభక్తునిగా, గ్రంథకర్తనుగాజేసెను. తులసీదాసునకు తన భార్యయే వైరాగ్యమును బోధించి మహాభక్తునిగా జేసెను. తరిగొండ వేంకమాంబ తరిమెల గ్రామమున పుట్టి పరమభక్తురాలై కొన్ని మహిమలనుకూడ చూపి తరువాత తిరుపతి క్షేత్రమునకు చేరి శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామియొక్క అంతరంగభక్తురాలై తపస్సుచేసి జ్ఞాన వంతురాలై అనేకమందిని సన్మార్గమున నడిపించుచు, అనేక సద్గ్రంథములను వ్రాసి మహాత్మురాలని ప్రసిద్ధికెక్కెనుగదా! శ్రీ రామకృష్ణపరమహంసగారికి ఛైరవ బ్రాహ్మణి యను స్త్రీ మొదటి గురువుగానుండెను. శ్రీ మెహర్ బాబాగారికి, హజరతుబాబాజాను అను స్త్రీ మొదటి గురు వయ్యెను. శ్రీ బుద్ధదేవుడు ఆహారమును మాని తపస్సుచేయుచు నీరసించి మృత్యువాత బడబోవునపుడు స్త్రీలే జీవనధర్మమును తెలిపి ఆహారమునుపెట్టి రక్షించిరి. విశాఖాదేవి యను

ప్రధాన శిష్యురాలు బుద్ధుని, వాని సంఘమును చాలాకాలము పోషించెను. శ్రీ రామకృష్ణపరమహంసగారిని రాణీరాస మణి పోషించెను. శ్రీ రమణమహర్షులవారిని మొదటి నుండియు స్త్రీలే పోషించుచువచ్చిరి. మొదలియూర్ పాటికి యనుభక్తురాలు నలుబదిసంవత్సరములు ఆహారమును పెట్టినది. స్త్రీల సహాయమువలననే శ్రీ గాంధీ, శ్రీ అరవింద యోగి, శ్రీ మలయాళస్వాములవాగు, శ్రీ ఓంకారస్వాముల వాగు మొదలగు మహాత్ముల ఆశ్రమములు అభివృద్ధికివచ్చి పోషింపబడుచున్నవి.

భక్తవిజయమను గ్రంథములో మీరాబాయి, సక్కుబాయి, గోమాబాయి, కర్మాబాయి, జనాబాయి, ప్రేమాబాయి, రామాబాయి, పిళాబాయి, గుణవతీబాయి, కుపరాబాయి, శీలాబాయి, కస్తూరిబాయి, కృష్ణాబాయి, కారక్కాలమ్మ, భక్తిమతి, నిర్మల, కన్తోపాత్ర, శబరి మొదలగు మహాతల్లుల చరిత్రలను చదువుచున్నాముగదా !

స్త్రీలుకూడా రాజ్యపరిపాలనచేయుట కలదు. శిఖర్ధ్వజమహారాజు వైరాగ్యముతో అరణ్యమునకు పోయి నివసించినపుడు భార్యయగు చూడాలయే రాజ్యపరిపాలన చేసెను. మనకు స్వరాజ్యము రాకపూర్వము ఇంగ్లాండు దేశపు రాణీగారే మనదేశమును పరిపాలించెనుగదా ! సింహళ దేశమున స్త్రీయే మంత్రిపదవి నలంకరించెను. మన దేశమునం దిపుడు శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ ప్రధానమంత్రి పదవి నలంకరించి పరిపాలించుచున్నారుగదా !

పురుషులు స్త్రీలను దూషించుచున్నచో, తిరస్కరించుచున్నచో స్త్రీ సహాయము లభించక పురుషుడు బాధ పడవలసివచ్చును. ఇట్లే స్త్రీలు పురుషులను దూషించి

నను, తిరస్కరించినను పురుషుని అండ లభించక స్త్రీలు బాధలు నొందవలసివచ్చును.

శ్లో. అసారభూతే సంసారే సారభూతా నితంబినీ

ఇతి సంచింత్యవై శంభుః అర్థాంగే కామినీం దధౌ॥

తా. అసారమైన ఈ లోకమందు సారమైనది స్త్రీయే. ఇది తెలిసియే కాబోలు శివుడు తన అర్థశరీరమున స్త్రీని ధరించినాడు.

శ్లో. యత్ర నార్యస్తు పూజ్యంతే రమంతే తత్ర దేవతాః

యత్రైతాస్తు నపూజ్యంతే సర్వాస్తత్రాఽఫలాః క్రియాః॥

తా. స్త్రీలు పూజింపబడుచున్న స్థలముననే దేవతలు తిరుగుదురు. స్త్రీలకు గౌరవము యీయబడని తావులందు జరుగు సర్వక్రియలును నిష్ఫలములే. (మనువు)

నే నెవరిని ?

మంచిపనులను చేయుచున్నంతవరకును నీవు సజ్జనుడవు.

చెడ్డపనులను చేయుచున్నపుడు నీవు దుష్టుడవు.

కనబడే రూపములపై, వినబడే శబ్దములపై, పనులపైని ఆసక్తి, ద్వేషభావము లున్నంతవరకు నీవు సంసారివి.

నామ రూప క్రియలపై రాగద్వేషములు నశించినపుడు నీవు సన్న్యాసివి.

సర్వమును దేవునిగా నిశ్చయించి అన్నిపనులను దైవార్పణము చేయుచు సర్వదా దేవుని స్మరించుచున్నంతవరకు నీవు భక్తుడవు.

నీలో కామ మున్నపుడు కామమే నీవు. క్రోధ మున్నపుడు క్రోధమే నీవు. భయ మున్నపుడు భయమే నీవు. అహంకార మున్నపుడు అహమే నీవు. మమకార మున్నపుడు

మమకారమే నీవు. సుఖ మున్నపుడు సంతోషమే నీవు.
 దుఃఖ మున్నపుడు దుఃఖమే నీవు. దైవభావముతో నున్న
 పుడుదైవమే నీవు. ఆత్మభావముతో నున్నపుడు ఆత్మయే
 నీవు. మల, విత్తేష, ఆవరణ దోషములు నశించినపుడు
 సాక్షాత్తుగా పరబ్రహ్మస్వరూపుడవే నీవు. ఇదే కైవ
 ల్యము. మోక్షము. అద్వైతము. పరిపూర్ణము. అచలము.
 మాయతో మాయను ప్రేమించుట సంసార మగును.
 మాయతో దేవుని (సద్గురువును) నమ్మియుండుట
 భక్తియగును.

మాయను అతిక్రమించుట జ్ఞాన మగును.
 సీ. ఆలు బిడ్డలు తనకు అణగియుండకయున్న
 సంసార మది గొప్ప సాగరంబు
 అన్నదమ్ములు తనకు అణగియుండకయున్న
 సంసార మది గొప్ప సాగరంబు
 సిరి సంపదలు బోయి చిక్కులొచ్చినతోడ
 సంసార మది గొప్ప సాగరంబు
 బీదతనమున భాగ్యపేరాస గలిగిన
 సంసార మది గొప్ప సాగరంబు

తే. సప్తజలధుల నీదియు సైపవచ్చు
 యిట్టి సంసార మొక ఘంట యీదరాదు
 ధరను యీ కష్టమును దీర్చ దైవ మనగ
 ఆత్మ నమ్మితి నారాయణార్య నిన్ను.

సీ. స రి గ మల్ పాదుచు సంచలించెడి మది
 నిశ్చలంబుగ దేవు నెరుగబోదు
 ఇరుగుపొరుగుల పోరు విని సంబ్రపడు మది
 నిశ్చలంబుగ దేవు నెరుగబోదు

తనకు మించిన పనికి త్వరపడు నా మది
 నిశ్చలంబుగ దేవు నెరుగబోదు
 కష్టమొచ్చడివేళ కలతజెందెడి మది
 నిశ్చలంబుగ దేవు నెరుగబోదు

తే, నిష్ఠగలిగియు నీయందు నిలుచు మనసు
 యిట్టి విషయంబు లన్నియు విడిచిపెట్టి
 ఏకదృష్టిని మనసుకు యెరుగజేయ
 ఆత్మ సమ్మితి నారాయణార్య నిన్ను.

30. భగవంతుడా! మా మొర విను

ఆ. చావు పుట్టు గలుగు సంసార సుఖమందు
 సారమేమి లేదు తేరి జూడ
 సారమనెడి బుద్ధి చావంగ జేయరా
 ఆర్తిహరణ! కృష్ణ! యాదిదేవ,

ఆ. కదల మెదలనీవు కాంక్షలెన్నియొబట్టి
 కావరార నన్ను కలుషరహిత
 కాలిపోవుచుంటి కాంక్షల నడుమను
 ఆర్తిహరణ! కృష్ణ! యాదిదేవ,

ఆ. భక్తితోడ నెపుడు భగవంతుడా యని
 భజన జేయునట్టి భాగ్య మిచ్చి
 బాధలెల్ల నిపుడె బాయంగజేయరా
 ఆర్తిహరణ! కృష్ణ! యాదిదేవ,

ఆ. పుట్టి చావనట్టి పూర్ణపదము జూపు
 వట్టి భ్రాంతితోడ పట్టుబడితి

చచ్చి పుట్టుటందు సౌఖ్యంబు లేదుగా
ఆర్తిహారణ! కృష్ణ! యాదిదేవ,

ఆ. భ్రాంతచిత్తుడ నయి బాధింపబడుచుంటి
భ్రాంతి దొలగజేసి బాధ లుడిపి
చేయిబట్టి నన్ను చేర్చుకో చెంతకు
ఆర్తిహారణ! కృష్ణ! యాదిదేవ.

ఆ. పిచ్చిపట్టినట్లు ప్రీతితో దిరుగును
తుచ్చసుఖముకొఱకె దుష్టబుద్ధి
అచ్చమైన సౌఖ్య మాత్మలో గాంచదే
ఆర్తిహారణ! కృష్ణ! యాదిదేవ.

ఆ. కదలకుండు మనుచు మెదలకుండు మనుచు
హితము జెప్పుచుంటి సతత మిలను
చెప్పమాట మనసు చెవిబెట్టదేమిరా
ఆర్తిహారణ! కృష్ణ! యాదిదేవ.

ఆ. తత్త్వమెఱుగనీక తబ్బిబ్బుగాజేసె
పట్టుకొనెద మనిన పట్టుబడదు
పట్టి మనసు నిలుప పరమాత్మ వేడెద
ఆర్తిహారణ! కృష్ణ! యాదిదేవ.

ఆ. వద్దువద్దనియును గద్దరించుచునున్న
హద్దుమీరి మనసు అరుగుచుండె
పెద్ద బాధవచ్చె పరమాత్మ దీనితో
ఆర్తిహారణ! కృష్ణ! యాదిదేవ.

ఆ. నిఖిలలోకరక్ష! నిన్ను శరణుజొచ్చి
వరమువేడ నాకు పాంచగలిగె
చంచలంబు బాపి శాంతి చేకూర్చుము.
ఆర్తిహారణ! కృష్ణ! యాదిదేవ.

ఆ. ఆశ లుడుగజేసి యానందవార్ధిలో
ననుదినంబు ముంచి యాపదలను
బాయజేయుమయ్య ప్రార్థింతు భక్తితో
ఆర్తిహారణ! కృష్ణ! యాదిదేవ.

ఆ. అఖిలజగము నీదు ఆకారమను దృష్టి
అనవరతము వీడనట్టితెలివి
గలుగనిమ్ము నాకు కల్యాణదాయక
ఆర్తిహారణ! కృష్ణ! యాదిదేవ.

ఆ. భోగచింతమాని భోగిశయన నిన్ను
భజనచేయునట్టి భాగ్య మిమ్ము
మలినపాసనలను మాన్పుము నాతండ్రి
ఆర్తిహారణ! కృష్ణ! యాదిదేవ.

ఆ. వైరరాగములను వదలించి సతతము
భక్తితోడ నీదు ప్రార్థనంబు
జేయగలుగు నేర్పు జేకూరజేయుము
ఆర్తిహారణ! కృష్ణ! యాదిదేవ.

ఆ. శ్లేయసుఖము వీడె హేయసౌఖ్యములకై
యరుగుచుండె మనసు అనుదినంబు
పాడుమనసు దీని బట్టి బంధింపుము
ఆర్తిహారణ! కృష్ణ! యాదిదేవ.

ఆ. అహము చావదాయె ఆశ వీడదాయె
ఆత్మలోన మనసు అతకదాయె
అంతులేని బాధ అవనిలో గల్గెరా
ఆర్తిహారణ! కృష్ణ! యాదిదేవ.

Acc. No.
5956

1.48
RAM
1.75